DECEMBER 1.

1. Szent Náhum próféta. A Simeon törzsből származott, a Jordánon túli Elkós (Elkesem) helységéből. Hétszáz évvel Krisztus előtt élt. Kétszáz évvel Jónás próféta után megjövendölte Ninive vesztét. Jónás prédikációjára a niniveiek bűnbánatot tartottak, amiért Isten megkímélte és nem veszejtette el őket. Idővel azonban elfeledték Isten irgalmasságát, és újra romlásnak indultak. Náhum próféta pusztulást jövendöl nekik. Mivel pedig elmaradt a bűnbánat, elmaradt a kímélet is. Földrengés, áradás és tűz által elpusztult az egész város, úgyhogy még a helye sem volt többé felismerhető. Szent Náhum negyvenöt évet élt, és elszenderült az Úrban, hátrahagyva igaz próféciáinak kis könyvét.

2. Szent Filaret, az Irgalmas. Amnia falujából, Paphlagoniából származott. Szent Filaret kezdetben igen gazdag ember volt, de a szegényeknek osztogatott sok alamizsna miatt elszegényedett. Nem félt a nyomortól, hanem bízva az Istenben, aki azt mondta: „Boldogok az irgalmasok, mert ők irgalmasságot nyernek” (Mt 5,7), folytatta az irgalmasság cselekedeteit, mit sem törődve felesége és gyermekei nehezteléséével. Egyszer, amikor szántott, odament hozzá egy ember, és panaszkodott, hogy megdög lött az ökre, és nem tud szántani. Filaret kifogta az egyik ökrét, és odaadta neki. Odaadta utolsó lovát is valakinek, akit katonának hívtak be. Odaadta az utolsó tehén borját is, s amikor látta, hogy a tehén bőg a borjáért, a borjú pedig a tehénért, hívta az embert, és a borjú mellé a tehenet is odaadta. Így maradt az öreg Filaret étel nélkül az üres házban, de imádkozott Istenhez és bízott benne. Isten nem hagyta megszégyenülni az igazat. Ebben az időben Irén császárnő uralkodott fiatal fiával, Konstantinnal. A császárnő szokás szerint embereket küldött az egész birodalomba, hogy megkeressék a legjobb és legtisztességesebb leányt, akit a császár fiához hozzáadhatnak. Isten gondviselése folytán ezek az emberek megszálltak Filaret házában, meglátták unokáját, Máriát (Ipatija lányát), és elvitték Konstantinápolyba. A császárnak megtetszett a leány, és elvette feleségül, Filaretet és családját pedig a fővárosba költöztette, nagy tisztességgel és gazdagsággal megajándékozva. Filaret nem fuvalkodott fel a váratlan szerencsétől, hanem hálát adva Istennek, még több jót cselekedett, mint azelőtt, egészen haláláig. Kilencven éves korában magához hívta gyermekeit, megáldotta és tanította őket, hogy tartsák meg az Isten törvényét, és mint egykor Jákob pátriárka, jövendőmondó lélekkel megjövendölte nekik életüket. Ezután a Rodolfia kolostorban elhunyt, és átadta lelkét az Istennek. Halála előtt arca úgy ragyogott, mint a nap, halála után pedig különös, illatos illat áradt belőle, és csodák történtek ereklyéiből. Ez az igaz ember 797-ben hunyt el. Felesége, Teozva, valamint gyermekei és unokái istenfélő életet éltek és az Úrban hunytak el.

Az irgalmast Isten megáldja,
Az irgalmát nem hagyja abba,
Imádságait meghallgatja,
Százszoros ajándékkal halmozza.
A könyörületes Filaret
Teljesen Isten kezére bízta magát.
Irgalmasságával ámulatba ejtette a világot,
Hűséges maradt Istenhez a szenvedésben is.
Filaret nem törtetett
Tisztességért és elsőségért,
Ez az élet az örök ország
És a boldogság megvásárlása.
Az Úr csodás szót mondott:
Kereskedjetek, míg visszatérek!
A megfelelő időben
Sok kincset fizetek majd nektek.
Amikor Filaret elszegényedett
A túláradó alamizsna miatt,
Az igazságért és a jóságért –
Meglátogatta őt Isten a magasságból.
Meglátogatta, megkönyörült rajta,
Megkönyörült rajta és megjutalmazta,
Mint egykor a hűséges Jóbot.
Megkönyörült rajta és megjutalmazta.

ELMÉLKEDÉS

Az erény olyan, mint a szomjúság. Amikor az ember inni kezd belőle, még szomjasabb lesz, és egyre gyakrabban vágyik rá. Aki elkezdi gyakorolni az irgalmasság erényét, nem ismer benne mértéket, és nem is fogad el semmiféle határt. Szent Filaret a nyomorúságban sem volt kevésbé irgalmas, mint a gazdagságban. Amikor az unokája császárné lett, ő újra gazdag emberré vált, de nem lett kevésbé irgalmas. Egy napon azt mondta feleségének és gyermekeinek, hogy készítsék el a lehető legjobb lakomát, mondván: „kérjük meg a mi Császárunkat és Urunkat az Ő összes előkelőségével együtt, hogy jöjjön el a lakomára”. Mindannyian azt hitték, hogy az öregember a vejét, a császárt akarja meghívni vacsorára, ezért erejükhöz mérten a legjobban igyekeztek, és előkészítették a lakomát. Filaret azonban végigjárta az utcákat, és összegyűjtötte az összes nyomorultat, koldust, vakot, leprást, sántát, elerőtlenedettet, és elvitte őket a lakomára. Miután asztalhoz ültette őket, megparancsolta feleségének és fiainak, hogy

szolgáljanak fel az asztalnál. A lakoma végeztével minden vendég kezébe egy-egy aranypénzt adott, és elbocsátotta őket. Ekkor mindannyian megértették, hogy ő a Császár alatt magát az Úr Krisztust, az Ő előkelőségei alatt pedig a koldusokat és a rászorulókat értette. Azt is mondta, hogy nem szabad nézni a pénzt, amit a koldusnak adunk, hanem össze kell keverni a pénzt, és amit a kéz magától kihúz a zsebből, azt kell odaadni. Mert a kéz azt fogja kihúzni, amit Isten Gondviselése elrendelt.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem Ádám és Éva bűnbeesését, mégpedig:

1. hogyan nem bánta meg Éva a bűnét, amikor vétkezett, hanem sietett a férjét is bűne részesévé tenni,
2. hogyan nem bánta meg Ádám a bűnét, amikor vétkezett, hanem mentegette magát, a feleségét vádolva Isten előtt,
3. hogyan keresnek ma is sokan a bűnösök közül részestársakat bűneikhez, és mentegetik magukat, másokat vádolva.

SZENTBESZÉD
a világ teremtéséről

„Kezdetben teremtette Isten az eget és a földet." (Ter. k. 1,1)

Ez Isten válasza a próféta száján keresztül, testvéreim, válasz mindannyiunk szomjas kérdésére: honnan van ez a világ? Isten hallja ezt a kérdésünket, legyen az kimondott vagy kimondatlan, hallja és megadja a választ. Amint esőt ad a száraz földnek; amint egészséget ad a betegnek; amint kenyeret és ruhát ad minden testnek, úgy ad választ szellemünknek is a kérdésre, amely éhséget, szomjúságot, fájdalmat és mezítelenséget okoz neki, egészen addig, míg a valóságos válasz meg nem táplálja, meg nem itatja, meg nem gyógyítja és fel nem ruházza. Honnan van tehát ez a világ? Ez a kérdés. Kezdetben teremtette Isten az eget és a földet. Ez a válasz. Ez a világ nem önmagától van, miként semmi sem önmagától való a világban; nem is a gonosz erőtől van ez a világ; nem is sok teremtőtől, jóktól és gonoszoktól; hanem az egyetlen jóságos Istentől való. Ez a válasz örömöt ébreszt minden ember szívében, és jó cselekedetekre indít. És ebből tudjuk, többek között, hogy ez az egyetlen igazi és valóságos válasz. Minden más válasz, amely ezzel ellentétes, szomorúságot és félelmet kelt bennünk, és gonosz tettekre sarkall, amiből – többek között – tudjuk, hogy minden ilyen válasz hamis. Istentől van a világ, testvéreim, örvendezzünk és vigadjunk! Isteni eredetű a világ, következésképpen isteni lesz a végkifejlete is. Jó gyökérből származik a

világ, következésképpen jó gyümölcsöt is fog teremni. Világos csarnokból származott, így ismét világossággal fog végződni. Amikor tudjuk, hogy a kezdet a jóból való, akkor tudjuk azt is, hogy a cél is a jó felé mutat, és a végzet is a jó. Íme, a kezdetről szóló szavakban már ott rejlik a végről szóló prófécia. Amilyen a kezdet, olyan a vég is. Akkitől a kezdet, Abban van a vég is. Tartsuk meg tehát ezt az üdvözítő igazságot, legyen világos reménységünk, és erősödjünk meg a szeretetben Az iránt, Aki minket szeretetből teremtett.

Ó, Urunk, Teremtő és Mindenható Istenünk, egyetlen Isten, egyetlen Teremtő, a jóság jó forrása, imádunk Téged és kérünk Téged, vezess minket a jó végre a Te Szent Lelked által, az Úr Jézus Krisztus által. Neked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

DECEMBER 2.

1. Szent Habakuk próféta. Aszafát fia, a Simeon törzsből. Hatszáz évvel Krisztus előtt prófétált Manassze király idejében. Megjövendölte Jeruzsálem pusztulását. Amikor Nabukodonozor, Babilon királya megtámadta Jeruzsálemet, Habakuk az izmaeliták földjére menekült, ahonnan később visszatért Júdeába, és ott földművesként élt. Egy napon ebédet vitt a mezőn dolgozó munkásoknak, amikor hirtelen megjelent neki az Úr angyala, és így szólt: „Vidd az ebédet, ami nálad van, Babilonba Dánielnek, az oroszlánok vermébe." Habakuk pedig monda: „Uram, Babilont nem láttam, és a vermet sem tudom, hol van." Ekkor az angyal megragadta őt a hajánál fogva, és azon nyomban elvitte Babilonba, hatalmas távolságra, az oroszlánok verméhez, ahová Dánielt Kürosz király vettette büntetésből, mivel nem borult le a bálványok előtt. „Dániel, Dániel, vedd az ebédet, amelyet Isten küldött neked!" – kiáltotta Habakuk. Dániel pedig elfogadta és megette. Ezután Isten angyala ismét megragadta Habakukot, és visszavitte Júdeába, az ő mezejére. Habakuk prófétált Jeruzsálem felszabadításáról és Krisztus idejéről is. Késő öregségben hunyt el, és Kéla helységében temették el. Ereklyéit Nagy Teodóziusz idejében találták meg.

2. Szent Myropé vértanú szűz. Efezusban született keresztény szülőktől. Apja halála után anyjával Khiosz szigetére költözött, ahol Krisztusért szenvedett vértanúságot. E szent szűz szenvedése röviddel a dicsőséges Izidor katona és vértanú (lásd május 14.) szenvedése és halála után történt. Amikor a kínzók lefejezték Izidort, a bátor Myropé titokban elvitte a testét, megfüstölte tömjénnel, és tisztelettel eltemette egy különleges helyen. A gonosz Numeriánus kormányzó meghallotta, hogy a vértanú testét ellopták, és ki akarta végeztetni az őröket. Megtudván, hogy ártatlan emberek fognak bűnhődni az ő tette miatt, a boldog Myropé maga jelentkezett a hatóságoknál, és beismerte, hogy ő vitte el és temette el a vértanú testét. A kormányzó parancsára Krisz-

tus szent szüzét kegyetlenül megkorbácsolták az egész testén, majd végül, csupa sebként, börtönbe vetették. De az Úr nem hagyta vértanúját vigasztalás nélkül. Éjfélkor mennyei fényesség árasztotta el a börtönt, és sok angyal jelent meg, köztük Szent Izidorral. „Békesség neked, Myropé" – mondta neki Szent Izidor –, „imádságod eljutott Istenhez, hamarosan velünk leszel, és átveszed a neked készített koszorút." Megörvendett a szent szenvedő, és abban az órában átadta lelkét Istennek. Testéből jóillatú illat áradt, amely betöltötte az egész börtönt. Az egyik őr, látva és érezve mindezt, hitt Krisztusban, megkeresztelkedett, és hamarosan maga is vértanúhalált halt. Szent Myropé 251-ben költözött át az örökkévalóságba.

3. Szent Uros, szerb cár. Dusán cár fia. A szerb birodalom felbomlásának nehéz időszakában uralkodott. Jámbor, kegyes és szelíd lévén, nem akarta erőszakkal alávetni a fegyelmezetlen főurakat, akik közül a legféktelenebb Vukasin volt, aki végül a jó cár életét ontotta. A jó Uros harmincegy éves korában, 1367. december 2-án szenvedett vértanúhalált. Bár emberek ölték meg, Isten megdicsőítette őt. Csodatévő ereklyéi a Tarcal-hegységi (Fruška Gora-i) Jazak kolostorban nyugodtak, ahonnan a második világháború idején (1942-ben) Belgrádba szállították őket, és a Székesegyházban helyezték el Lázár fejedelem és István Štiljanović despota teste mellett. E jó cár idejében épült az Ohridi-tónál lévő Szent Náhum kolostor, amelyet Uros főura, Grgur építtetett.

4. Boldog Atanáz, barlanglakó remete (a Pecserszkaja Lavrából). Ez a szent ember hosszú aszkéta küzdelem után meghalt, a testvérek pedig megmosták, felöltöztették és előkészítették a temetésre. Két napig feküdt így halottan, amikor hirtelen életre kelt. Amikor eljöttek, hogy eltemessék, ülve találták őt, amint sírt. Ezután bezárkózott a cellájába, és még tizenkét évig élt ott egyedül, csupán kenyéren és vízen, anélkül, hogy bárkihez is egyetlen szót szólt volna. Az Úrban hunyt el 1176-ban.

5. Szent Isza, Ciklan püspöke. Egyik a tizenhárom szír atya közül (lásd május 7.). Nagy csodatévő. Imádságával egy távoli folyót térített vissza Ciklan városa közelébe. Ereklyéi a róla elnevezett templomban nyugszanak a szíriai Ciklanban.

Mint a szél, úgy tűnt el Dusán hatalma,
Uros szentsége megmaradt mindörökre.
Gyenge az erőszakban, erős az erényben,
Erős az erényben, igazságban és hűségben,
Uros Krisztus Istent teljes lelkével szerette,
Így a földet elvesztette, s a mennyet elnyerte.
Semmilyen bűn nem ferdítette el a lelkét,
Legyőzetve győzött, megöletve is – él még.
A gőgös, hirtelen haragú szerb főurak mind,

Életükben nem tehették meg azt,
Amit most Szent Uros ereklyéi tesznek,
Isten kedvesének, az Erős Urosnak.
Nem azok az emberek uralkodnak, kik porban gazdagok,
Hanem akik igazságban és Isten valóságában dúsak;
A megkoronázott Uros még most is uralkodik,
És népe szenvedéseit enyhíteni igyekszik;
Imádságait a Paradicsomban Krisztus elé viszi,
Népének az Úrtól az irgalmat kéri.
Ó, Uros cár, szent és nemes lelkű,
Segíts nekünk Isten törvényét betölteni!

LMÉLKEDÉS

„Ki jött vissza a túlvilágról, hogy hírül adja nekünk?" – kérdezik a hitetlenek. Azt kell válaszolni nekik: bánjátok meg bűneiteket, ha meg akarjátok tudni; váljatok méltóvá rá, és látni fogjátok. Szent Habakuk egy angyallal utazott. Szent Myropé angyalok sokaságát látta, és közöttük Szent Izidor vértanút is. Pecserszki Szent Atanáz két napig halott volt e világ számára, és csak a másvilágon élt. Amikor a lelke visszatért a testébe, összegyűltek körülötte és kérdezték tőle: hogyan keltél életre? mit láttál? mit hallottál? Ő semmit sem akart mondani, lévén teljesen a rettegés hatása alatt attól, amit azon a másvilágon látott, csupán ennyit mondott: „üdvözüljetek!" Amikor nagyon rászakadtak, hogy mondjon többet arról, amit a halál után látott, azt válaszolta: „ha meg is mondom nektek, nem fogjátok elhinni, és nem fogtok hallgatni rám." Az újbóli sürgetésre többek között ezt mondta: „bánjátok meg bűneiteket minden órában, és imádkozzatok az Úr Jézus Krisztushoz és az Ő legtisztább Anyjához." Napjainkban is történnek tetszhalálos esetek. És mindazok látomásai és elbeszélései, akik tetszhalálba esnek, majd újra visszatérnek a testi életbe, nem mondanak ellent egymásnak, hanem kiegészítik egymást. Nevezetesen: minden elhunyt lát egy részt abból a másvilágból, amely hatalmas, összehasonlíthatatlanul nagyobb e világnál. Sokan a halálos ágyukon látják rég elhunyt rokonaikat, és beszélgetnek velük. Ez szinte teljesen megszokott jelenség. 1926-ban Vevcsani falujában Meletije P. a halálán volt, és beszélgetett a 20 évvel azelőtt meghalt gyermekeivel. Amikor az élő rokonai azt mondták neki: „félrebeszélsz!", ő így válaszolt: „nem beszélek félre, hanem beszélgetek velük, mint ahogy veletek is, és úgy látom őket, mint titeket."

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem Ádám és Éva bűnbeesését, mégpedig:

1. hogyan voltak Ádám és Éva a bűn előtt ártatlanságba öltözve, és nem látták magukat mezítelennek;

2. hogyan látták magukat mezítelennek Ádám és Éva a bűn után, és rejtőztek el Isten elől;

3. hogyan ruházat minden erény, és hogyan lemeztelenítés minden bűn.

SZENTBESZÉD
az első mondatban rejlő örömteli kinyilatkoztatásokról

„Kezdetben teremtette Isten az eget és a földet." (Teremtés könyve 1,1)

Milyen tömör és sűrű minden isteni szó! Mint az összehajtott vászon, amelyet hónalj alatt is hordhatunk, de amelyet hosszan és még hosszabban ki is teríthetünk a fűre. Milyen sok és oly igen drága kincset nyilatkoztat ki nekünk Isten ezen szava: kezdetben teremtette Isten az eget és a földet! Mindenekelőtt azt mondja el nekünk, hogy Isten az egyetlen örökkévaló és teremtetlen. És ez az első kinyilatkoztatás az első kibeszélhetetlen örömöt szerzi nekünk. A változásnak és a mulandóságnak ebben az örvényében kibeszélhetetlenül örvendeztet minket az, hogy Teremtőnk felette áll a változásnak és a mulandóságnak. Továbbá azt mondja el nekünk, hogy az egyetlen és jóságos Isten a világ Teremtője, és mivel Teremtője, így Mindenhatója és Gondviselője is. És ez a második kinyilatkoztatás a második kibeszélhetetlen örömöt szerzi nekünk. A világ nem az esztelenségből vagy a véletlenből származott, értelem és cél nélkül, hanem a Bölcs, Mindentudó és Csupa Irgalom Istentől származott, Aki irányítja is azt, értelmes cél felé vezetve. Továbbá azt mondja el nekünk, hogy ennek a világnak volt kezdete, következésképpen vége is lesz. És ez a harmadik kinyilatkoztatás kibeszélhetetlen örömöt szerez nekünk. Mert szomorú lenne, ha ez a világ örökkévaló lenne, és minden közelebbi és végső cél csupán benne rejlene, ami valóban örvényt támasztana a bölcsek értelmében és szomorúságot az igazak szívében. Végül pedig azt mondja el nekünk, hogy Isten két világot teremtett: a mennyeit és a földit, vagyis a testetlent és a testit. És ez a negyedik kinyilatkoztatás a negyedik kibeszélhetetlen örömöt szerzi nekünk. Amint most tekintetünket a magasba emeljük, és örvendezünk a napnak, a holdnak és a csillagoknak a fejünk felett, úgy emeljük fel szellemünket is a szellemi világ felé, amely hasonló hozzánk, de nálunk tisztább és világosabb – az angyali világ felé. És örvendezünk, mert tudjuk, hogy van egy a miénknél jobb világ, amelybe mi is beköltözünk majd, s mint megfáradt vándorok, hazatérünk és megpihenünk. Ó, milyen szomorúan bolyongana az emberek tekintete a földön, csupán a földön, ha nem lenne csillagos ég! És milyen szomorúan bolyongana az emberek szelleme az anyagi világban, ha nem lenne szellemi, mennyei világ!

Ó, jóságos Urunk, dicsőség Neked és hála. Egyedül Neked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

DECEMBER 3.

1. Szent Szofóniás próféta. A Szavaráta-hegyről származott, a Simeon törzsből. Krisztus előtt a VII. században élt és prófétált a kegyes Jósiás, Júdea királyának idejében. Jeremiás próféta kortársa volt. Mivel igen nagy alázattal, valamint tiszta és Istenhez emelkedett elmével rendelkezett, méltóvá vált a jövőbelátásra. Megjövendölte Isten haragjának napját; a büntetést Gáza, Askalon, Azótus, Akarón, Ninive, Jeruzsálem és Egyiptom felett. Jeruzsálemet úgy látta, mint „pártütő, beszennyezett, erőszakos várost. Fejedelmei benne ordító oroszlánok; bírái esti farkasok, akik reggelre csontot sem hagynak. Prófétái kérkedők, csalók; papjai beszennyezik a szentélyt, kiforgatják a törvényt" (Szof 3,1-4). Előre látva a Messiás eljövetelének idejét, lelkesen felkiált: „Énekelj, Sion leánya; ujjongj, Izráel; örvendezz és vigadj teljes szívből, Jeruzsálem leánya!" (Szof 3,14). Ez a titoklátó szent a születési helyén hunyt el, hogy várja az általános feltámadást és az Istentől jövő jutalmat.

2. Szent János, a Hallgatag (Hészükhaszta). Az örményországi Nikopoliszból származott, Eukratiosz apa és Eufémia anya gyermekeként. Tizennyolc éves korában szerzetessé lett, és keményen, határozottan gyakorolta az aszkézist, sok könnyel, böjtel és imádsággal tisztítva szívét. Tíz év elteltével Kolónia püspökévé szentelték fel. Példájával az istenfélő életre vonzotta fivérét, Pergamiuszt és nagybátyját, Teodóroszt, akik Zénó és Jusztiniánusz császárok udvarának neves emberei voltak. Látva e világ gonoszságát és zűrzavarát, amelyet nem tudott orvosolni, elhagyta püspöki székét, és egyszerű szerzetesnek álcázva magát a Jeruzsálem melletti Szent Száva-kolostorba jött. Ott hosszú éveken át ismeretlen maradt, lelkiismeretesen és kiválóan végezve minden szolgálatot, amelyet az igumen rábízott. Ezért Szent Száva javasolta őt Illés patriárkának, hogy szentelje pappá. Amikor a patriárka fel akarta szentelni Jánost, János megvallotta neki, hogy ő már püspöki méltóságban van. Ekkor Szent János bezárkózott egy cellába, és csendben, valamint imádságban töltött el hosszú éveket. Ezután kilenc évet töltött a pusztaságban, csupán vadnövényekkel táplálkozva, majd ismét visszatért a kolostorba. Eltérítette a hívőket Órigenész eretnekségétől, és nagyban hozzájárult ezen eretnekség visszaszorításához és elítéléséhez. Tisztán látott a szellemi világban, és meggyógyította az embereket a betegségekből. Legyőzve önmagát, könnyen győzedelmeskedett a démonok felett. Az isteni alázatban, erőben és bölcsességben nagy Krisztus-szolga 558-ban, életének száznegyedik évében békében elhunyt az Úrban.

3. Szent Teodórosz alexandriai vértanú-érsek. Kétéves patriárkai szolgálat után a pogányok megkínozták és meggyalázták. Töviskoronát tettek a fejére, majd végül a hitéért lefejezték 606-ban.

4. Boldog Teodulosz. Nemes patricius Nagy Teodóziusz császár udvarában. Felesége halála után elhagyta e világ hiábavalóságát, és Konstantinápolyból egy Efezus melletti oszlopra (sztilita toronyba) vonult vissza, ahol teljes harminc éven át aszkéta módon küzdött.

5. Boldog Száva Sztorozsevszkij. Radonyezsi Szent Szergij tanítványa és nagy csodatévő. Halála után sokaknak megjelent, mintha élne: hol tanítva, hol dorgálva, hol pedig gyógyítva őket. Ebből az életből egy jobb életbe költözött át 1406-ban.

A hallgatag János, Isten munkása,
A pusztaságot járja, magányos remete,
Míg valaki felkiált: jönnek a barbárok,
Nézd, hogyan verik fel az úton a port!
Közel vannak, közel, kelj fel, siess!
– Hadd legyenek közel, de Isten közelebb van!
Mondta neki János, és el sem mozdult,
S amikor már-már utolérte volna a baj,
Megjelent egy oroszlán, kit Isten küldött,
S a haragos ellenségre vadul ordítani kezdett;
Elmenekült a horda. János meg sem moccant,
A zord pusztasággal kelt versenyre ő.
Versenyre kelt vele a hallgatásban,
A szárazságban és a magányosságban.
– Jön a Húsvét, hogyan fogadjuk azt?
Mit fogunk, atyám, az ünnepen enni?
Kérdi a tanítvány, János pedig mondja neki:
– Isten minden teremtménynek eledelt oszt.
Amikor Krisztus ünnepe pirosan felvirradt,
Egy angyal emberként a szent előtt termett,
Hozott kenyeret, bort és mézet.
A tanítvány, mikor a csodát meglátta,
Kishitűsége felett zokogni kezdett.
Dicsőítette Istent és Isten szentjét.

ELMÉLKEDÉS

Isten meghallgatja az igazak imádságait, és azokat néha azonnal és szó szerint teljesíti, néha pedig később, a megfelelő időben, az Egyház hasznát tartva szem előtt. Más szóval: az igazak imádságának teljesítésekor Isten vagy egyetlen ember üdvösségét, vagy a teljes Egyház javát tartja szem előtt. Szent János, a Hallgatag imádkozott

Istenhez, hogy nyilatkoztassa ki neki, miként válik el a lélek a testtől a halál órájában. És még az imádság közben önkívületbe esett, és a következő látomása volt: a betlehemi templom előtt meghalt egy jó ember, és az angyalok kivették lelkét a testéből, majd édes énekszóval a mennybe vitték azt. Miután magához tért az ekstázisból, János azonnal útra kelt a Megszentelt Szent Száva-kolostorból Betlehem felé. És amikor megérkezett Betlehembe, a templom előtt pontosan úgy látta az ember holttestét, ahogyan azt a látomásban látta.

Amikor pedig a nagy szent, Megszentelt Száva elhunyt, János nagyon bánkódott és zokogott. Megjelent neki Száva egy látomásban, és így szólt: „Ne bánkódj, János atya, mert ha testben el is váltam tőled, szellemben mégis veled vagyok." Ekkor János kérte őt: „Imádkozz az Úrhoz, atyám, hogy engem is vigyen el veled." Erre Száva így válaszolt neki: „Ez most nem történhet meg, mert nagy kísértés fog szakadni a kolostorra; s Isten azt akarja, hogy testben maradj az igazhitűek vigasztalására és megerősítésére az eretnekekkel szemben." János először nem tudta, milyen eretnekekről beszélt neki a szentatya, de később megtudta, amikor Órigenész eretneksége kezdte rázkódtatni Isten Egyházát.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem Ádám és Éva bűnbeesését, mégpedig:

1. hogyan takarták be mezítelenségüket fügefalevelekkel, miután meglátták, hogy mezítelenek,
2. hogyan érzi magát mezítelennek most is minden meg nem tért bűnös, amikor elveszít valamilyen erényt, és hogyan takargatja kopárságát valamilyen hazugsággal vagy látszattal.

SZENTBESZÉD
a két világról

„Kezdetben teremtette Isten az eget és a földet." (Ter. k. 1,1)

Amit Isten akar, testvéreim, azt kinyilatkoztatja az embereknek, amit pedig Ő nem akar, az kinyilatkozatlan marad. Az Istent látó Mózes semmit sem mondhatott többet az ég felől, mint csupán azt, hogy az eget Isten teremtette kezdetben; s ezt kimondva továbbhalad, hogy kimerítően leírja a föld teremtését. Miért nem beszél ugyanilyen kimerítően az ég teremtéséről is? Azért, mert Isten nem akart többet kinyilatkoztatni neki. Isten pedig azért nem akart többet kinyilatkoztatni neki, mert az ő korának emberei még nem nőttek fel ehhez, és nem voltak képesek megérteni a tapasztalaton túli,

mennyei dolgokat. Csak miután sok évszázad elszállt, és eljött az Isten emberekkel kötött Újszövetsége, nyilatkoztatott ki Isten sokkal többet a mennyei világról az Ő hűséges és választott kedveltjeinek. A megnyílt eget csak a keresztények kezdték látni. Szent János teológus tanúsítja: *„láttam, és íme, egy megnyílt ajtó volt a mennyben" (Jel 4,1)*. És István, az első vértanú is tanúsította: *„Íme, látom a megnyílt egeket" (ApCsel 7,56)*. Pál apostol, aki elragadtatott a harmadik égig, és *„kimondhatatlan beszédeket hallott" (2Kor 12,2-4)*, angyali kórusokról, trónusokról, uralmakról, fejedelemségekről és hatalmasságokról beszél, s azt mondja: *„Mindent általa és érte teremtetett" (Kol 1,16)*. Tanítványa, Szent Dionüsziosz, olyan kimerítően írja le a mennyei hierarchiát, mint ahogyan Mózes írja le a földi világot a teremtéskor. Így akarta Isten mérhetetlen bölcsessége: amit Isten nem akart kinyilatkoztatni Mózesnek, azt kinyilatkoztatta az apostoloknak és az ő követőiknek. Amit nem mondanak el a gyermekeknek, azt elmondják a felnőtt embereknek. A szellemi érettséghez mérten történik a titkok kinyilatkoztatása is.

Íme, a gyönyörű tanítás mindannyiunk számára. Legyünk szorgalmasak az igazság keresésében, még szorgalmasabbak szívünk megtisztításában, türelmesek a várakozásban és rendíthetetlenek a hitben, tudván, hogy Isten mindent megad nekünk a maga idejében, úgy és annyit, amennyi üdvösségünkhöz szükséges.

Ó, felettébb bölcs és emberszerető Urunk, Aki sietség és késlekedés nélkül tanítasz és vezetsz minket az üdvösségre, dicsőség Neked, a jóságosnak, és hála. Neked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

DECEMBER 4.

1. Szent Borbála (Varvara) nagyvértanú szűz. E dicsőséges Krisztus-követőnek az apja, aki már kora ifjúságától fogva Krisztus jegyese lett, Dioszkorosz nevet viselt, s állása és gazdagsága révén tekintélyes ember volt az egyiptomi Heliopolisz városában, hitére nézve pedig pogány. Észben okos és arcban gyönyörű egyetlen leányát Dioszkorosz egy magas toronyba záratta, körülvéve őt minden kényelemmel, szolgálókat adva mellé a szolgálatra, bálványokat állítva fel a hódolatra, és egy kétablakos fürdőházat is építtetett neki. A torony ablakán át az alatta lévő földet és a felette lévő csillagos eget szemlélve, Borbála elméje megnyílt Isten kegyelméből, így megismerte az egyetlen igaz Teremtő Istent, jóllehet az emberek közül senki sem volt tanítója ebben. Amikor az apja egyszer eltávozott a városból, ő kijött a toronyból, és Isten Gondviselése folytán találkozott néhány keresztény nővel, akik hírül adták neki a krisztusi hit igazságát. Borbála szíve lángra lobbant az Úr Krisztus iránti szeretettől. Megparancsolta, hogy vágjanak egy harmadik ablakot is a fürdőházon, hogy a három ablak a Szentháromság jelképe legyen; a fürdőház egyik sziklájára az ujjával keresztet raj-

zolt, s a kereszt úgy véződött a kőbe, mintha vassal metszették volna bele; a fürdőház padlóján lévő lábnyomából pedig vízforrás fakadt, amely később sokaknak gyógyulást hozott a betegségekből. Megtudván Dioszkorosz a leánya hitét, kegyetlenül megverte, kiűzte a toronyból, és üldözőbe vette, hogy megölje. Egy szikla meghasadt, és elrejtette Borbálát a kegyetlen apa elől. Amikor újra megjelent, az apja elvitte őt Marciánus elöljáróhoz, akinek átadta a leányát megkínzásra. A bűntelen Borbálát lemeztelenítették és megkorbácsolták, míg egész testét vér és sebek nem borították. A börtönben maga az Úr jelent meg neki az angyalokkal, és meggyógyította őt. Ezt látva egy Julianna nevű asszony maga is vágyott a vértanúságra. Így mindkettőjüket szörnyen megkínozták, és gyalázattal vezették végig a városon. Levágták női melleiket, s azokból sok vér folyt ki. Végül a vesztőhelyre vitték őket, ahol maga az apa vágta le a saját leányát, a katonák pedig Juliannát. Ugyanazon a napon villám csapott Dioszkorosz házába, és megölte őt is, meg Marciánust is. Szent Borbála 306-ban szenvedett vértanúhalált. Csodatévő ereklyéi Kijevben találhatók. Krisztus Országában megdicsőülve, mind a mai napig sokszor megjelent, néha egyedül, néha a Legszentebb Istenszülő kíséretében.

2. Damaszkuszi Szent János. Előbb Abdalmelek kalifa első minisztere, majd később a Megszentelt Szent Száva-kolostor szerzetese. Mivel az ikonromboló III. León (Iszauriai) császár idejében, az ikontisztelet tüzes védelmezése miatt, ezen császár rágalmára a kalifa levágatta János jobb kezét. Ő a Legszentebb Istenszülő ikonja előtt imádkozott, s a keze csodálatos módon összeforrt és meggyógyult. Látva ezt a csodát, a kalifa megbánta tettét, de János nem akart többé főúrként nála maradni, hanem visszavonult a kolostorba, ahol kezdettől fogva példaképe volt a szerzeteseknek az alázatban, az engedelmességben és minden előírt szerzetesi aszkézisben. Temetési énekeket költött, összeállította az Oktoichoszt (Nyolc hangú énektárat), az Irmologiont, a Menologiont (Hónapok könyvét), a Húsvéti Kanont, és számos teológiai művet írt ihletettséggel és mélységgel. Mint szerzetes, mint költő, mint teológus és mint a krisztusi igazság harcosa egyaránt nagy volt; a Damaszkuszit az Egyház nagy Atyái közé sorolják. 776 körül hunyt el békében, életének száznegyedik évében.

3. Szent Gennagyij (Genád), novgorodi érsek. Neves író, a krisztusi igazság szószólója és az igazságért szenvedő szent. Összegyűjtötte a Szentírás szétszórt könyveit, és összeállította a húsvéti kulcsot (Paschaliát) ötszázharminckét évre előre. Az Úrban hunyt el 1505-ben. Csodatévő ereklyéi a moszkvai Csudov-kolostorban nyugszanak.

Ó, ortodox hitnek csodás harsonája,
Ó, dicső kolostornak dicső szerzetese,
János, te költő, a hitnek védelmezője,
A szent ikonokért szent szenvedője,

Megdicsőültél most, Isten dicsőítője.
Halhatatlan – az örök élet harsonása.
Az élő Krisztusért a világot elhagytad,
Önmagad megalázásával még jobban megdicsőültél.
Magadra vetted a böjtölők láncait,
Mennyei titkokat láttál a könnyeiden át:
Csodákat tettél imádsággal és hittel,
Beszélgetésed volt az Istenszülővel.
Ki tudta volna a hitet szebben kifejteni?
Ki tudta volna édesebb énekkel Istent dicsőíteni?
Senki úgy, mint te, az örök igazság hárfája,
Senki úgy, mint te, dicső Damaszkuszi atya.
Ó, emeld fel most is tiszta ajkaidat,
És kérleld érettünk az Életadó Krisztust,
Hogy az Ő irgalma halálunkig kísérjen minket,
Hogy Őt teáltalad dicsőíthessük.

ELMÉLKEDÉS

Az alázattal párosult engedelmesség a szellemi élet alapja, az üdvösség alapja, és Isten Egyháza egész berendezkedésének az alapja. A minden jóban nagy Damaszkuszi Szent János szerzetesként mély nyomot hagyott az Egyház történelmében az engedelmesség és az alázat rendkívüli példájával. Idős lelkiatyja egy napon próbatétel elé állította őt: átadott neki fonot kosarakat, és megparancsolta, hogy vigye el azokat egészen Damaszkuszig, és ott adja el. Az öregember igen magas árat szabott meg a kosarakért, gondolván, hogy János ennyiért nem tudja majd eladni, hanem kénytelen lesz visszahozni azokat. Jánosnak tehát először is hosszú útra kellett indulnia; másodszor, szegény szerzetesként kellett bemennie abba a városba, ahol egykor a császár után a leghatalmasabb ember volt; harmadszor, nevetségesen magas árat kellett kérnie a kosarakért; negyedszer pedig, ha nem tudja eladni őket, hiába teszi meg az óriási utat oda és vissza. Az öregatyja így akarta próbára tenni híres tanítványa engedelmességét, alázatát és türelmét. János némán meghajolt az idős szerzetes előtt, majd minden megjegyzés nélkül fogta a kosarakat, és útra kelt. Megérkezve Damaszkuszba, kiállt a piacra, és várta a vevőket. Amikor az érdeklődő járókelőknek megmondta az áruja árát, azok kinevették és kigúnyolták őt, mint egy esztelent. Egész nap ott állt, és egész nap ki volt téve a gúnyolódásnak és a megvetésnek. De Isten, Aki mindent lát, nem hagyta el az Ő türelmes szolgáját. Egy polgár arra haladt, és alaposan szemügyre vette Jánost. S jóllehet János szegényes szerzetesi ruhát viselt, arca pedig a böjtöléstől lesoványodott és elsápadt, ez a polgár felismerte benne az egykori főurat és

császári első minisztert, akinek a szolgálatában állt. János is felismerte őt, de mindketten úgy kezdtek alkudozni, mint idegenek. Bár János túl magas árat mondott a kosarakért, a polgár szó nélkül megvette és kifizette azokat, emlékezve arra a jóra, amelyet a Damaszkuszi egykor tett vele. Szent János győztesként, ujjongva tért vissza a kolostorba, és nagy örömet szerzett lelkiatyjának.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem Ádám és Éva bűnbeesését, mégpedig:

1. hogyan rejtőztek el Isten elől Ádám és Éva, miután vétkeztek,
2. hogyan menekültek el és rejtőztek el a fák közé, mikor meghallották Isten szavát; s hogyan távolít el most is minden bűn Istentől,
3. hogyan rejtőzik el a bűnös az öntudatlan természet mögé, amikor a lelkiismeretén keresztül meghallja Isten szavát.

SZENTBESZÉD
arról, hogy minden jó, ami Istentől van

„És látta Isten, hogy jó." (Ter. k. 1,4.10.12.18.21.25)

A jóságos Teremtőtől, testvéreim, csakis jó tettek származhattak. Némuljanak el hát mindazok, akik azt mondják, hogy Istentől jó is, meg gonosz is származott. Minden tette után maga Isten jelenti ki, hogy az jó. Hat alkalommal ismétli meg, hogy jó az, amit alkotott; majd végül hetedszer is, amikor mindent a maga teljességében megtekintett, kimondta ítéletét, hogy mindaz, amit alkotott, *„nagyon jó"* volt (31. vers). Összesen tehát hétszer ismétli meg, hogy minden jó, ami az Ő szent akarata által létrejött. Nemde nagy csoda-e, hogyan állhattak elő egyes emberek azzal az istentelen állítással, mintha Istentől egyaránt származott volna jó és gonosz is? Isten mintha tudta volna, hogy - vagy jobban mondva az évszázadok során – ilyen rágalmakat fognak vetni Rá, ezért előre, minden időkre és minden nemzedékre megadta a maga védelmét, és ezt hétszer megismételte. A gonoszság a bűnből fakad, Istenben pedig nincsen bűn. Isten tehát nem tehet gonoszat. Azért nevezik Mindenhatónak, mert képes minden jót megtenni. Istennek gonosz és elvetemült magyarázói azok, akik azt állítják, hogy Istent azért nevezik Mindenhatónak, mert jót is és gonoszat is tehet. Isten a jóság forrása, amely semmivel sem zavartatott meg, és Tőle nem származhat semmi, ami a jóval ellentétes. Minden normális ember számára világos, hogy a gonosz ellentétes a jóval. Tudjátok meg, testvéreim, hogy az Istenben, a jóság örök forrásában lévő kettősségről azok beszélnek, akikben magukban is ott van a jó és a gonosz kettőssége. Ám mindazok, akik szeretik

a jót, a jó útján járnak és a jóra törekszenek, világos belső kinyilatkoztatással bírnak önmagukban arról, hogy Isten a jó, és csakis a jó.

Ó, Istenünk, Teremtőnk, Te vagy minden jó Alkotója, és minden tetted igen jó. Neked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

DECEMBER 5.

1. Megszentelt Szent Száva. A kappadókiai tartományban fekvő jelentéktelen Mutalaszk falu az igazhitű Egyház ezen nagy világítója révén vált híressé. Itt született Száva, János apa és Szófia anya gyermekeként. Nyolcéves korában elhagyta a szülői házat, és szerzetessé lett a közeli, Flaviánusznak nevezett monostorban. Tíz év elteltével a palesztinai kolostorokba ment, s ott a legtovább Nagy Szent Euthümiosz (lásd január 20.) és Theoktisztosz monostorában maradt. A jövőbelátó Euthümiosz megjövendölte róla, hogy dicső szerzetes és a szerzetesek tanítómestere lesz, valamint hogy nagyobb lavrát (városkolostort) fog alapítani az akkori idők összes lavrájánál. Szent Euthümiosz halála után Száva a pusztaságba vonult vissza, ahol remeteként öt évet töltött egy barlangban, amelyet Isten angyala mutatott meg neki. Ezután, mikor tökéletes szerzetessé vált, Isten Gondviselése folytán sokan kezdtek gyülekezni köré, akik a szellemi életre vágytak. Hamarosan oly nagy számban gyűltek össze, hogy Szávának templomot és számos cellát kellett építenie. Jöttek hozzá örmények is, akiknek kijelölt egy barlangot, hogy ott örmény nyelven végezzék az istentiszteletet. Amikor az apja meghalt, eljött hozzá idős édesanyja, Szófia is, akit ő szerzetesnővé avatott, s a saját kolostorától távolabb adott neki egy cellát, ahol az asszony élete végéig aszkéta módon küzdött. Sok kísértést és csapást szenvedett el e szentatya a hozzá közel álló emberektől, az eretnekektől és a démonoktól. Ő azonban mindent legyőzött, mégpedig: a közelállókat jósággal és engedékenységgel, az eretnekeket rendíthetetlen igazhitű hitvallással, a démonokat pedig a keresztvetéssel és Isten segítségül hívásával. Különösen nagy harca volt a démonokkal a Kasztellon-hegyen, ahol megalapította a második kolostorát. Összesen hét kolostort alapított. Őt és szomszédját, Nagy Szent Theodózioszt az ortodox kereszténység legnagyobb világítóinak és oszlopainak tekintették Keleten. A császárokat és a patriárkákat megítélték és igazították a hitben, s mindenkinek a szent alázat és Isten csodás erejének példájával szolgáltak. Fáradságos és igen gyümölcsöző élet után Szent Száva 532-ben hunyt el, életének kilencvennegyedik évében. Sok más csodatette és jó cselekedete közül álljon itt említésként csupán az, hogy ő szabályozta elsőként a kolostori istentiszteletek rendjét, amely a Jeruzsálemi Egyház szertartásrendjeként (Tipikonjaként) ismeretes.

2. Kárei boldog vértanúk. A pápisták keze által szenvedtek vértanúságot az unió idején, amelyet VIII. Mihály Palaiologosz császár (1260–1281) kötött a pápával. A Szent Hegy (Áthosz) Protoszát (elöljáróját) felakasztották, a többieket pedig karddal fejezték le (lásd október 10.).

3. Bitolai Boldog Nektáriosz. Bitola (Monasztir) városából származott. Kezdetben a Bitola melletti Szent Orvosok (Anargüroszok) kolostorában küzdött aszkéta módon, szerzetessé lett apjával, Pahómiosszal együtt, majd Káreire költözött. Ott Filotheosz és Dionüsziosz idős lelkiatyák vezetése alatt folytatta aszkézisét a Szent Arkangyal cellában. Miután legyőzte az emberek irigységét, a démonok kísértéseit és a súlyos betegséget, 1500. december 5-én költözött át Krisztus Országába. Csodatévő, épségben maradt, romolhatatlan és jóillatú ereklyéi ugyanebben a cellában nyugszanak.

4. Boldog Karion és Zakariás. Apa és fiú, mindketten nagy egyiptomi aszkéták. Karion elhagyta élő feleségét két gyermekével, és szerzetesnek állt. Az ifjú Zakariást még gyermekként vették be a kolostorba, és aszkéta küzdelmével felülmúlta apját és sok más neves aszkétát is. Amikor Zakariást megkérdezték, hogy ki az igazi szerzetes, ő így válaszolt: „Az, aki szüntelenül kényszeríti önmagát Isten parancsolatainak teljesítésére”.

Boldog Száva, a szerzetesek elöljárója,
Krisztus vitézeinek szellemi vezére,
Megdicsőült böjttel, virrasztással és szelídséggel,
Imádsággal, hittel és jóságos irgalommal.
A szerzeteseket tanította, hogy ne aggódjanak a kenyérért,
Hanem munkával és imával bízzák magukat az égre,
Elsőséget ne keressenek, se semmilyen méltóságot,
Legritkábban ízleljék az olajat és a bort;
Tartsák meg a szolgálatot az előírt időben,
A szolgálat öröm legyen, s ne nehéz teher.
Mindazt, amit Szent Száva a szerzeteseknek mondott,
Saját példájával mutatta meg másoknak.
Mint a bölcs kertész, a kertet körülkerítette,
És sok fiatal hajtást gondosan elültetett,
A hajtások nőttek és gyümölcsöt hoztak,
Szerzetesek seregei – dicsőítették Szávát.
Tizenöt évszázad telt el azóta,
S Száva szellemi kertje még most is virágzik;
Szerzetesek ezreit, százezreit
Adta Száva monostora mind a mai napig.
Szent életű Száva, dicső remete,
Imádkozz érettünk, Isten kedveltje!

ELMÉLKEDÉS

Lehet az ember nagy mint művész, államférfi vagy hadvezér, de senki sem nagyobb az embereknél annál, aki nagy a hitben, a reményben és a szeretetben. Hogy mennyire nagy volt a hitben és az Istenbe vetett reményben Megszentelt Szent Száva, azt legjobban a következő eset mutatja meg. Egy napon a kolostor gazdasági vezetője (ökonomusa) jelentette Szávának, hogy a következő szombaton és vasárnap nem tudja majd megkongatni a kolostori fadarabot (szemantront), és a szokás szerint közös istentiszteletre meg étkezésre hívni a testvéreket, mert a kolostorban egyetlen porszemnyi liszt sincsen, sem bármi más étel vagy ital. Ugyanezen okból még isteni liturgiát sem lehet tartani. A szent gondolkodás nélkül így válaszolt neki: „Én nem fogom elhagyni az isteni szolgálatot a liszt hiánya miatt. Hűséges az, Aki megparancsolta nekünk, hogy ne aggódjunk a testi dolgokért, és erőtelyes arra, hogy tápláljon minket az éhség idején." És minden reménységét Istenbe vetette. Végső esetben kész lett volna a templomi edényekből vagy ruhákból valamennyit elküldeni a városba és eladni, csak hogy semmiképpen se maradjon el az isteni szolgálat és a megszokott testvéri étkezés. Ám még mielőtt elérkezett volna a szombat, néhány ember – Isten Gondviselésétől indíttatva – 30 búzával, borral és olajjal megrakott öszvért hajtott be a kolostorba. „Mit mondasz most, testvérem" – mondta Száva az ökonomusnak –, „vajon ne kongassuk meg a fát, és ne hívjuk össze az atyákat?" Az ökonomus elszégyellte magát kishitűsége miatt, és bocsánatért könyörgött az igumennek.

Száva életrajzírója e szentatyát úgy nevezi: „kegyetlen a démonokkal szemben, de jóságos az emberekkel." Egyszer néhány szerzetes fellázadt Szent Száva ellen, s emiatt Illés patriárka parancsára kiűzték őket a kolostorból. Kunyhókat építettek maguknak a Tekutsz-pataknál, ahol mindenben szűkölködtek. Hallván, hogy éheznek, Szent Száva megrakott egy szamarat liszttel, és saját maga, személyesen vitte el nekik. Látva, hogy nincs templomuk, templomot is épített nekik. A szerzetesek először gyűlölettel fogadták őt, de azután az ő szeretetére szeretettel válaszoltak, s korábbi, ellene elkövetett gonosztettüket megbánták.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem Ádám és Éva bűnbeesését, mégpedig:

1. hogyan kiáltott a felettébb jóságos Isten a bűnös Ádámnak: Hol vagy?
2. hogyan mutatkozik meg Isten már a Paradicsomban is jó pásztornak, aki az elveszett juh után kiált,
3. hogyan kiált oda Isten most is minden bűnösnek: Hol vagy? (akarván e szavakkal őt megdorgálni is, meg figyelmeztetni is).

SZENTBESZÉD
Arról, hogy nincs gonoszság Isten tetteiben

„És látta Isten, hogy jó.” (Ter. k.e 1.)

Az első kinyilatkoztatás, testvéreim, erről a világról, amelyet a Szentírás közöl velünk, az, hogy a világ a jóból származott és nem a gonoszból, Istentől és nem valamilyen Istennel ellentétes erőtől, s nem is a jó és a gonosz valamilyen képzelt, ősforrási keverékéből. A második kinyilatkoztatás, testvéreim, erről a világról az, hogy minden jó, amit a jóságos Isten teremtett. Jó a világosság, jó az égboltozat, jó a szárazföld, jó a tenger, jó a fű, a növények és a gyümölcstermő fák, jók az égbolt világítótestei: a nap, a hold és a csillagok, jók a vízi állatok és az ég madarai, jó minden élő lélek az ő neme szerint, jók a barmok, a csúszómászók és a földi fenevadak; s végül jó az ember is, minden teremtmény ura, az Isten uralma alatt. És látta Isten, hogy jó. Mindezek értékének megítélője nem lehet és nem is a olyasvalaki, aki felületesen és részlegesen tekinti e világot, hanem csakis Ő, Aki lát minden teremtményt együttvéve és külön-külön is, Aki összehasonlíthatatlanul jobban ismeri azok számát, nevét, tulajdonságait és lényegét a földön élő összes embernél. Ő látta, hogy minden *„igen jó”*. És mégis voltak emberek, akik rágalmazták Isten alkotását, azt mondván, hogy ez a világ a lényegében gonosz, hogy gonoszak az egyes teremtmények, és hogy gonosz az anyag, amelyből a földi lények formáltattak. A gonoszság azonban a bűnben van, a bűn pedig a gonosz szellemtől származik; a gonoszság tehát a gonosz szellemében van, és nem az anyagban. Az Istentől elpártolt szellem a gonoszság elvetője a világban. Innen van a konkoly Isten búzája között. A gonosz szellem azon fáradozik, hogy az emberi szellemet és általában az anyagi dolgokat is a gonoszság eszközeiként használja fel. Ő az, aki azt a gondolatot is beejti az emberi értelembe, mintha az egész teremtett világ gonosz lenne, és mintha az anyag, amelyből a teremtmények formáltattak, volna az alapvető gonosz. Rágalmazza Isten tetteit, hogy elfedje a sajátjait; vádolja Istent, hogy ő maga ne legyen megvádolva. Ó, testvéreim, óvakodjunk a gonosz szellem álnokságától! Különösen óvakodjunk a gonosz gondolatoktól, amelyeket ő vet el az elménkben.

Ó, Úrunk Jézus Krisztus, valóságos Megvilágosítónk és Üdvözítőnk, a Te kezedbe ajánljuk elménket és szívünket. Ragyogj be minket a Te valóságos világosságoddal. Neked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

DECEMBER 6.

1. Szent Miklós (Nikoláj) a Csodatévő, mürai érsek. E dicsőséges szent, akit mind a mai napig ünnepelnek az egész világon, tekintélyes és gazdag szüleinek, Theophanésznak és Nonnának volt az egyetlen fia, akik a lükiai Patara városában laktak. Mint Istentől ajándékba kapott egyetlen fiukat, újra Istennek szentelték őt, s ezáltal mintegy hálából visszaadták az Úrnak. A szellemi életet Szent Miklós a nagybátyjától, Patarai Miklós püspöktől tanulta, és az ugyanezen nagybátyja által alapított Új Sion-monostorban lett szerzetessé. Szülei halála után Miklós szétosztotta az örökölt vagyont a szegények között, semmit sem tartva meg magának. Mint patarai pap, már messze földön híressé vált irgalmasságáról, jóllehet gondosan titkolta jócselekedeteit, betöltve az Úr szavát: „Ne tudja a te bal kezed, mit cselekszik a jobb kezed" (Mt 6,3). Amikor a magánynak és a csendességnek (hészükhiának) szentelte magát, azzal a szándékkal, hogy így éljen haláláig, szózat hallatszott a magasságból: „Miklós, indulj el a nép közé a küzdelemre, ha akarod, hogy megkoronázzalak." Azon nyomban, Isten csodás Gondviselése folytán a lükiai Müra városának érsekévé választották. Az irgalmas, bölcs és rettenthetetlen Szent Miklós valóságos jó pásztora volt az ő nyájának. A keresztények Diokletiánusz és Makszimiánusz alatti üldöztetése idején börtönbe vettetett, de még a fogságban is Isten törvényére tanította az embereket. Részt vett az Első Egyetemes Zsinaton Nikaeában, és az igazság iránti hatalmas buzgóságában kézzel megütötte az eretnek Ariuszt. E tette miatt eltávolították a zsinatról és megfosztották főpásztori szolgálatától, egészen addig, míg a zsinat néhány első főpapjának meg nem jelent maga az Úr Krisztus és a Legszentebb Istenszülő, s ki nem nyilvánították jóindulatukat Miklós iránt. Isten igazságának ezen csodás védelmezője mindenkor bátor oltalmazója volt az emberek közötti igazságosságnak is. Két alkalommal is megmentett háromhárom embert a meg nem érdemelt halálbüntetéstől. Az irgalmas, igaz és igazságszerető szent úgy járt-kelt az emberek között, mint Isten angyala. Már az életében szentnek tekintették őt, és segítségül hívták a gyötrelmekben és nyomorúságokban; ő pedig megjelent – álomban és ébren egyaránt – azoknak, akik hívták őt, ugyanolyan könnyen és gyorsan közel s távol, és segített rajtuk. Arcáról úgy ragyogott a világosság, mint Mózes arcáról, és már puszta megjelenésével vigasztalást, csendességet és jóakaratot hozott az emberek közé. Késő öregségében kissé megbetegedett, s elszenderült az Úrban, sok fáradságot és bőséges gyümölcsöt hagyva maga után, hogy örökké vigadjon a Mennyek Országában, miközben a földön továbbra is csodákkal segíti a hívőket és dicsőíti az ő Istenét. 343. december 6-án hunyt el (lásd május 9.).

2. Szent Miklós, patarai püspök. A nagy Szent Miklós nagybátyja, aki őt a szellemi életre vezette, és áldozópappá szentelte fel.

3. Szent Miklós Karaman vértanú. A krisztusi hitért a törökök kegyetlenül megkínozták, majd Szmirnában felakasztották 1657-ben.

4. Szent Teofil, antiochiai püspök. A görög filozófiában igen jól képzett emberként, a Szentírás elolvasása után megkeresztelkedett, és a keresztény hit nagy védelmezőjévé vált. A hitről című műve mind a mai napig fennmaradt. Tizenhárom éven át kormányozta az Antiochiai Egyházat, és 181-ben hunyt el az Úrban.

Szent Miklós atyát,
A világ négy tája dicsőíti,
Mint a hatalmas hit vitézét,
Isten hitének, az igaz hitnek védőjét.
A bölcsőtől fogva Istennek szentelve,
A bölcsőtől mind a végső óráig;
Meg is dicsőítette őt az Isten –
Az Ő hűséges Miklósát.
Életében is dicsőséges volt,
De halála után még dicsőbb lett,
Hatalmas volt a földön is,
De a mennyből még hatalmasabb.

Világos szellemű, tiszta szívű,
A temploma volt ő az élő Istennek:
A népek ezért dicsőítik őt,
Mint csodálatos szentet.
Dicsőségben gazdag Miklós,
Ő szereti az őt ünneplőket,
Az örök Isten trónusa előtt
Az ő javukért imádkozik.
Áldd meg, Szent Miklós,
Áldd meg a te népedet,
Kik Isten előtt és előtted
Az imádságban alázattal állnak.

ELMÉLKEDÉS

Szent Miklós ikonjain általában úgy ábrázolják a szentet, hogy az egyik oldalon a Megváltó Úr áll Evangéliummal a kezében, a másik oldalon pedig a Legszentebb Szűz Istenszülő, kezében a főpásztori omoforral. Ennek kettős történeti jelentősége van: az első esetben Miklós elhívását jelzi a főpásztori szolgálatra, a második esetben pedig az ő felmentését és igazolását az Ariusszal való összetűzése miatti büntetés alól. Szent Metód konstantinápolyi patriárka így ír: „Egy éjszaka Szent Miklós látta a mi Megváltónkat dicsőségben, amint mellette áll és egy arannyal s gyöngyökkel díszített Evangéliumot nyújt át neki, a másik oldalon pedig látta az Istenszülőt, aki főpásztori omofort helyez a vállára. Kevéssel e látomás után elhunyt János, mürai érsek, és Miklóst szentelték fel e város érsekévé.”

Ez az első eset. A második eset az Első Nikaeai Egyetemes Zsinat idején történt. Mivel Szent Miklós érvekkel nem tudta megállítani Arius esztelenségét, amellyel Isten Fiát és Ő Legtisztább Anyját káromolta, kézzel arcul ütötte őt. A zsinaton részt vevő Szentatyák, neheztelve ezen tett miatt, kizárták Miklóst a zsinatról, és megfosztották őt a főpásztori tisztség minden jelétől. Ugyanazon az éjszakán a Szentatyák közül többen is pontosan ugyanazt a látomást látták, nevezetesen: hogy Szent Miklós körül az egyik oldalon a Megváltó Úr áll az Evangéliummal, a másik oldalon pedig a Legszentebb Istenszülő az omoforral, és nyújtják át a szentnek a tőle elvett főpásztori jelvényeket. Ezt látva az Atyák megrettentek, és gyorsan visszaadták Miklósnak azt, amit

elvettek tőle, s kezdték őt Isten nagy kedveltjeként tisztelni, az Ariusszal szembeni tettét pedig nem az ész nélküli harag tetteként, hanem az Isten igazsága iránti hatalmas buzgóság kifejezéseként értelmezni.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem Ádám és Éva bűnbeesését, mégpedig:

1. hogyan átkozta meg Isten a kígyót,
2. hogyan mérte Évára a szülés fájdalmát, Ádámra pedig a munka fáradságát;
3. hogyan átkozta meg a földet az ember tettei miatt;
3. hogyan nem a földet mint földet átkozta meg, hanem *„átkozott legyen a föld miattad”*, azaz az ember cselekedetei miatt.

SZENTBESZÉD
Arrol, hogy nincs bűn Isten tetteiben

„És látta Isten, hogy jó.” (Ter. k. 1.)

Minden tiszta és bűntelen, testvéreim, amit a felettébb tiszta és bűntelen Isten teremtett, és ahogyan teremtette. Isten minden teremtménye tiszta és bűntelen mindaddig, amíg Isten felé fordul, amíg el nem választatott Istentől, és amíg ellenségévé nem vált Istennek. Minden teremtmény önmagában dicséri és dicsőíti Istent, amíg tiszta és bűntelen. Ezért mondja a Zsoltáros is: *„Minden, ami él, dicsérje az Urat! Alleluja!” (Zsolt 150,6)*. Isten minden értelmes teremtménye természetes és fő rendeltetésének érzi, hogy dicsérje az Urat. De ha ez így van, testvéreim, az emberek megkérdezik: ha ez így van, honnan van a gonoszság a világban? A bűnből, egyedül a bűnből. A bűn változtatta a világos angyalt ördöggé. Az ördög önként tette magát a bűn edényévé, majd sietett Isten más teremtményeit is ilyen edényekké tenni. Szabad önmeghatározásukból az ördög mellett más angyalok is a bűnbe estek, majd ezt követően az első emberek is, Éva és Ádám. Innen származott a jó és a gonosz keveredése a világban. De ami Istentől van a teremtményekben, az még ma is olyan jó, mint a teremtés első napjaiban. A méreg a bűnből származott, mert a bűn maga a méreg, a legkeserűbb méreg, ami létezik. A bűn átkot hozott, elhomályosította az elméket, ellenségeskedést szított a teremtményekben Teremtőjükkel szemben, eltávolította az embert Istentől, az embert az embertől, az embert a természettől, és a természetet az embertől. Ó, testvéreim, Istentől van minden jó, a bűnből pedig minden gonosz. Nem létezik semmilyen gonoszság, amely Istenhez köthető, és nem létezik semmilyen gonoszság, amely ne a bűnhöz köthető. Sok filozófus kutatta a gonoszság lényegét, és elméjük durvasága miatt

azt állították, hogy a gonosz az anyagban van, hogy az anyag a gonosz. Mi, keresztények azonban egyedül tudjuk, hogy a gonoszság lényege a bűn, és a gonoszságnak nincs más lényege a bűnön kívül. Ebből világos, hogy ha meg akarjuk magunkat óvni a gonosztól, óvakodnunk kell a bűntől.

Ó, bűntelen Istenünk, segíts megőrizni minket a bűntől és a bűnös romlottságtól. Neked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

DECEMBER 7.

1. Szent Ambrus (Amvroszije), mediolanumi (milánói) püspök. Az igazhitű Egyháznak ez a nagy, szent atyja tekintélyes családból származott; apja Gallia és Spanyolország császári helytartója volt, de hitét tekintve pogány, anyja viszont keresztény. Amikor még bölcsőben feküdt, egy alkalommal méhraj szállt le rá, mézet öntött a szájára, majd elrepült. Már gyermekként is nyújtotta a kezét, és prófétai módon így szólt: „Csókoljátok meg, mert én is püspök leszek.” Apja halála után a császár kinevezte őt Liguria tartomány helytartójává, amelynek Mediolanum volt a fővárosa. Amikor e város püspöke meghalt, nagy vita támadt az igazhitűek és az ariánus eretnekek között az új püspök megválasztása körül. Ambrus a tisztségéből adódóan bement a templomba, hogy fenntartsa a rendet. Ekkor egy anyja keblén lévő gyermek felkiáltott: „Ambrus a püspök!” Ezt az egész nép Isten szavaként fogadta el, és Ambrus akarata ellenére, egyhangúlag őt választották meg püspöknek. Ambrus megkeresztelkedett, és egy hét leforgása alatt végigjárta az összes korábbi egyházi fokozatot, majd püspökké szentelték. Püspökként Ambrus megerősítette az ortodox hitet, visszaszorította az eretnekeket, felékesítette a templomokat, terjesztette a hitet a pogányok között, számos tanulságos könyvet írt, és példaként szolgált igazi kereszténykén és keresztény pásztorként. Ő szerezte a jól ismert háladó éneket is: Téged, Isten, dicsérünk (Te Deum). E dicsőséges főpásztort, akit bölcsessége és édesszavúsága miatt távoli országokból is felkerestek az emberek, igen mértékletes, dologszerető és éber élet jellemezte. Keveset aludt, szüntelenül dolgozott és imádkozott Istenhez, s a szombat és a vasárnap kivételével minden nap böjtölt. Ezért Isten megadta neki, hogy lássa Isten számos csodáját, és ő maga is tegyen ilyeneket. Ő találta meg Szent Protáz, Gerváz, Nazár és Celsus vértanúk ereklyéit (lásd október 14.). A kisemberekkel szemben szelíd volt, a hatalmasok előtt viszont rettenthetetlen. Megrótta Jusztina császárnét mint eretneket, Maximus tirannust és gyilkost megátkozta, Teodóziusz császárnak pedig megtiltotta a belépést a templomba, míg bűnét meg nem bánta, a zsarnok és önjelölt Eugenius császárral pedig nem volt hajlandó találkozni. Ezen Istennek tetsző férfiúnak Isten oly nagy kegyelmet ajándékozott, hogy halottakat is feltámasztott, démonokat űzött ki az emberekből, a betegeket meggyógyította minden betegségből, és a jövőbe látott. Békében hunyt el Húsvét hajnalán, 397-ben.

2. Hallgatag Boldog Gergely (Grigorije). Származása szerint szerb. Az áthoszi Szent Miklós-monostor alapítója, amely őmiatta Grigoriat néven ismeretes. A kolostortól negyedórányira található a cellája, ahol csendben (hészükhiában) vezekelt és imádkozott. Ez az Isten embere 1406-ban hunyt el békében. 1761-ben nagy tűzvész pusztított a kolostorban, s ekkor néhány szerzetes magához vette az ő ereklyéit, és Szerbiába szállította azokat.

3. Sztolbenszki Boldog Nílusz. Földműves, Novgorod vidékéről származott. A pusztaságba visszavonulva növényekkel és fakérgekkel (hajtásokkal) táplálkozott. Egy magasságból jövő szózat hatására a Sztolobnoje-szigetre költözött. Egyszer rablók törtek be a cellájába fosztogatás céljából, és azon nyomban megvakultak. Sírt ásott magának a cellája közelében, és minden nap siránkozott felette. Elszenderült és átköltözött Krisztus Országába 1554-ben. Csodatévő ereklyéi ott nyugszanak, ahol az aszkéta küzdelmét is végezte.

Ambrus, a későn megtért,
Ambrus, a gyorsan felszentelt,
Az igazság oszlopa, a kegyesség világossága,
Krisztus vitéze, a gonoszság üldözője,
Isten Egyházának isteni módon szolgált,
Az Egyház pedig lerótta háláját pásztorának,
Dicsőítette őt énekkel és szeretettel
(És az angyalok is jelen vannak ezen az ünnepen),
Dicsőítette őt, mint a saját atyját,
Mint pásztort és mint csodatévőt,
És Salamonhoz hasonló bölcset,
Aki elismerte (felhivta) az egész mindenséget,
A láthatatlant miként a láthatót is,
Hogy dicséretet adjon az élő Istennek.
Téged, Istent mi is dicsőítünk,
És a Te erőd előtt leborulunk,
A Te erőd és a Te irgalmad előtt,
Az örök igazság és a csodás bölcsesség előtt,
A Te csodás szented, Ambrus által.
Ó, milyen irgalmas vagy, Istenünk,
Ó, milyen gyönyörü vagy a Te szentjeidben!

ELMÉLKEDÉS

Isten százszorosan fizeti vissza a kölcsönt, amelyet a szegényeken keresztül adnak Neki kölcsön. Volt egyszer egy keresztény asszony, aki pogány férjével élt házasságban. Szeretetben és szegénységben éltek. Amikor nagy nehezen megtakarítottak 50 ezüstpénzt, a férj azt mondta a feleségének, hogy oda kellene adniuk ezt a pénzt valakinek kamatra kölcsön, mert különben ezüstönként felélik a megtakarítást, és megint semmi nélkül maradnak. A felesége így válaszolt neki: „Ha kölcsön akarsz adni, add a keresztények Istenének." „És hol van a keresztények Istene?" – kérdezte a férj. Az asszony elvezette őt a templom elé, és azt mondta neki, hogy ossza szét az összes pénzt a templom előtt álló koldusok között, mondván a férjének: „A keresztények Istene el fogja ezt fogadni tőlük, mert ezek mind az Övéi." Miután mind az 50 ezüstöt szétosztották a szegények között, hazatértek. Bizonyos idő elteltével azonban kenyér nélkül maradtak a házban. Ekkor az asszony azt mondta a férjének, hogy menjen el a templomhoz, és pénzt fog kapni Istentől, Akinek adta. Elment a férj, és a templomnál csak koldusokat látott, s kétségek között, hogy vajon ki fog neki ott pénzt adni, a templom körül sétált. Hirtelen maga elé nézett, és meglátott egy ezüstpénzt. Felvette, vett rajta egy halat, és hazavitte. Panaszkodott a férj a feleségének, hogy senkit sem látott, és senki sem adott neki semmit, hanem csak véletlenül talált egyetlen ezüstöt. A felesége így válaszolt neki: „Isten láthatatlan, és láthatatlan módon rendez el mindent." Amikor az asszony felvágta a halat, egy fényes követ talált benne. Odaadta a férjének, a férj pedig elvitte egy kereskedőhöz, hogy megnézve, kaphat-e valamit azért a kőért. A kereskedő 5 ezüstöt ajánlott neki, a férj pedig elmosolyodott, gondolván, hogy a kereskedő tréfál, amiért ilyen nagy árat kínál. A kereskedő viszont azt hitte, hogy az ember a kevés ár miatt mosolyog rajta, amit ajánlott neki, ezért kínált neki 10-et, majd 15-öt, majd 30-at, majd 50 ezüstöt. Felismerte az az ember, hogy ez valamilyen drágakő, ezért elkezdett habozni. A kereskedő pedig egyre feljebb és feljebb emelte az árat, míg el nem érte a 300 ezüstöt. Ekkor az ember elfogadta a 300 ezüstöt, és boldogan indult haza. „Látod-e, milyen jó a keresztények Istene?" - mondta neki a felesége. Az elámult férj azon nyomban megkeresztelkedett, és feleségével együtt dicsőítette Istent.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem Ádám és Éva bűnbeesését, mégpedig:

1. hogyan űzte ki Isten Ádámot és Évát a Paradicsombomból,
2. hogyan állított kerubot lángpallossal a Paradicsom kapujához,
3. hogyan maradt a Paradicsom zárva az emberek előtt az Úr Krisztus földre való eljöveteléig.

SZENTBESZÉD
Arról, hogy igen jó volt minden, amit Isten teremtett

„Akkor megtekintette Isten mindazt, amit alkotott, és íme, igen jó volt.” (Ter. k.1,31)

Amikor egy épület részei jók, testvéreim, akkor az épület a maga teljességében igen jó. Jó minden egyes tégla külön-külön, és minden kő, a habarcs, a mész, a gerendák és az oszlopok, de az embert a teljes épület látványa ejti ámulatba. Sokszor az épület egy-egy részlete érthetetlennek és alkalmatlannak tűnik számára, de ezt elfelejti abban a pillanatban, amikor a teljességre veti tekintetét. És valóban, van ebben a világban elég sok részlet, mind a dolgokban, mind az eseményekben, amelyek számunkra érthetetlenek és kellemetlenek. Csak amikor feltárul előttünk egy magasabb teljesség, akkor értjük meg és csendesedünk el. Életünk sok szenvedését és megfosztottságát éppen csúfnak és értelmetlennek tartjuk akkor, amikor azok érnek minket. Ám amikor eltelnek a napok és az évek, emlékezetünkben ezek a szenvedések és megfosztottságok úgy ragyognak, mint a drágakövek, amelyek megvilágítják életünk későbbi útját. Ezért, ha valami Isten természetében sért téged, tekints a teljességre; ha az életben valami elkeserít, várj türelemmel, hittel és reménységgel az új napokra és évekre. És ha ez az egész élet kínosnak és szomorúnak tűnik is számodra, emeld fel szellemi szemeidet a másvilágra, s békés és boldog leszel. Mert ez az egész látható világ mégsem a tökéletes teljesség – létezik az a másik világ is. Mert megmondatott: teremtette Isten az eget és a földet. A festő is arra inti a nézőt, hogy távolabbról tekintse a képet, hogy annak minden szépségét megláthassa.

Ó, Urunk, ó, halhatatlan Művészünk, milyen igen jó minden, amit Te teremtettél! Neked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

DECEMBER 8.

1. Boldog Patapiosz. Az egyiptomi Théba városában született és nevelkedett a hitben és az Isten félelmében, hithű szülőktől. Már korán felismerte és megvetette e világ hiábavalóságát, és visszavonult az egyiptomi pusztaságba, ahol Isten iránti szeretetből szíve megtisztításának aszkéta küzdelmének szentelte magát minden világi vágytól és gondolattól. Ám amikor erényének híre elterjedt az emberek között, azok elkezdtek hozzá járulni, és gyötrelmeikre enyhülést keresni nála. Félve az emberek dicsőségétől, amely elhomályosítja az emberi értelmet és elválaszt Istentől, Patapiosz elmenekült a pusztaságból Konstantinápolyba. Mert úgy gondolta ez a csodálatos szent, hogy

talán könnyebben elrejtőzhet az emberek elől a városban az emberek között, mint a pusztaságban. A konstantinápolyi Blachernae-templom közelében kunyhót készített magának, és ott, bezárkózva és ismeretlenül, folytatta megszakított böjtölési aszkézisét. De a világosságot nem lehet elrejteni. Egy születése óta vak fiú, Isten Gondviselésétől vezetve, eljött Szent Patapioszhoz, és kérte, hogy imádkozzon Istenhez, hogy láthasson és megpillanthassa Isten alkotását, s ezáltal még inkább dicsőíthesse Istent. Patapiosz megkönyörült a szenvedőn, imádkozott Istenhez, és a fiú szeme megnyílt. Ez a csoda felfedte az Istennek tetsző férfit az egész főváros előtt, és az emberek hozzá tódultak gyógyulásért, vigasztalásért vagy tanításért. Egy tekintélyes embert meggyógyított Patapiosz a vízkórságból azáltal, hogy megjelölte őt a kereszttel és megkente olajjal. Egy fiatalembert megszabadított a tisztátalan szellemtől, amely kegyetlenül gyötörte őt, úgy szabadítva meg, hogy kezével keresztjelet tett a levegőbe. És a gonosz szellem mint a füst, nagy kiáltással jött ki Isten teremtményéből. Egy asszonyt, akinek a mellén férgekkel teli seb volt, keresztvetéssel egészségessé tett. És sok más csodát nyilvánított ki Szent Patapiosz, mindet imádsággal, Krisztus nevével és a kereszt jelével. Késő öregségében hunyt el, és átköltözött a Mennyek Országába a VII. században.

2. Szent Szoszthenész, Apollós, Tichikusz, Epafroditosz, Onéziforosz, Kéfás és Cézár apostolok. Mindannyiukat január 4-én ünneplik a többi hetven (kisebb) apostollal együtt. Külön ünneplik Szent Apollóst szeptember 10-én, Onéziforoszt szeptember 7-én, Kéfást és Cézárt pedig március 30-án. Szent Szoszthenész Cezárea püspöke volt. Tichikusz az ő utódja lett ugyanezen a helyen, Epafroditosz a pamfíliai Adriania, Kéfás Ikonium, Cézár pedig a peloponnészoszi Koróni püspöke volt. Mindannyian lángoló szeretettel hirdették Krisztus Evangéliumát, és az Ő szent nevéért gyötrelmeket szenvedtek el, majd átköltöztek az örök öröm országába.

3. Afrikai szent vértanúk. Az ariánus eretnekek keze által szenvedtek vértanúságot Huneric (vagy Geizerich) vandál király uralkodása idején (477–484) az ortodox hit igazságáért. Két áldozópapot tűzhalálra vetettek, hatvanuknak a nyelvét vágták ki, háromszáz világi hívőt pedig karddal fejeztek le. Mindannyian életüket adták, de halálukkal legyőzték a hazugságot. Megerősítették az ortodoxiát, és tisztán, fénylőn hagyták azt ránk. Az Úr a dicsőség koszorújával koronázta meg őket az Ő halhatatlan országában.

Patapiosz, mint egy tengerész,
Ki a viharban tekintetét arra szegezi,
Hol pillantja meg a kikötő fényét
Ebből a hiúsággal teli világból,
Melyet a szenvedélyek szele korbácsol,
S a hiúság sötétsége homályosít el;

Az égre szegezte tekintetét –
Patapiosz, mint egy tengerész.
A szellem a szem a menny meglátására
És a csodás mennyei világ megpillantására,
A valóságos szellem a tiszta szívben.
Patapiosz Isten felé irányította szellemét,
Szívét áhítatos könnyekkel mosta meg,
S megfeszített erővel várta a világosságot,
A menny világosságát, a csendes kikötőt –
Patapiosz, mint egy tengerész.
Aki keres, az talál is,
Aki zörget, annak megnyittatik,
Az irgalmas Isten szereti a szenteket,
Isten Országának szomjas keresőit.
Patapiosz tekintetét megragadta,
És a mennyei világosságot feltárta neki,
Patapiosz meglátta – és sírva fakadt,
Isten világosságát könnyeivel lobbantotta lángra,
Míg be nem hajózott a csendes kikötőbe.
Nyoma csodás útmutatóul maradt
A világ tengerén lévő vándoroknak.

ELMÉLKEDÉS

Aki teljesen átadja magát Istennek, azt Isten az ő üdvösségére és sokak mások hasznára vezérli. Szent Miklós, átadva magát Isten akaratának, elmenekült a hiábavaló emberi dicsőség elől szülővárosából, Patarából, és a lükiai Müra városába jött, ahol sem ő nem ismert senkit, sem őt nem ismerte senki. Bármiféle eszköz nélkül – mert bár gazdag volt, otthonról mindent elhagyott –, ismeretség és terv nélkül járt-kelt idegenként a városban, várva, hogy Isten igazítsa lépteit. Ebben az időben elhunyt János, e város érseke, és az új érsek megválasztására összegyűlt zsinat nem tudott megegyezni egyetlen jelölt személyében sem. Végül a zsinat tagjai elhatározták, hogy böjtölnek és imádkoznak Istenhez, hogy Isten mutasson rá valakire, aki a legméltóbb e tisztségre. És Isten meghallgatta szolgái imádságát, és kinyilatkoztatta nekik a legméltóbbat. Amikor az elnöklő püspök imádkozott, megjelent neki egy férfiú világosságban, és azt mondta neki, hogy menjen korán a templom elé, és várja meg azt, aki elsőként érkezik a reggeli imádságra: „azt tegyétek meg érseknek, Miklós a neve”. Ezt látva és hallva, a püspök mindent közölt társaival, és másnap korán oda ment a templom elé, és várakozott. Ekkor érkezett Szent Miklós, akinek szokása volt korán felkelni az imád-

ságra. Megpillantva őt, a püspök megkérdezte tőle: „Hogy hívnak, gyermekem?” Miklós hallgatott. A püspök újra megkérdezte, és ő így válaszolt: „Miklósnak hívnak, szentatyám, a te szentséged szolgája”. Ekkor a püspök kézen fogta őt, bevezette a zsinat elé, és így szólt: „Fogadjátok, testvéreim, a ti pásztorotokat, akit felkent nektek a Szentlélek, s akit nem emberi gyűlés választott ki, hanem Isten Gondviselése”.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem az emberek első testvériségét a földön, mégpedig:

1. hogyan volt az első testvérpár a földön Káin és Ábel,
2. hogyan volt Ábel tiszta és istenfélő, Káin pedig irigy és önfejű,
3. hogyan ölte meg az irigy Káin a tiszta Ábelt.

SZENTBESZÉD
A bűnös tettek átkáról

„Átkozott legyen a föld a te tetteid miatt.” (Ter. k. 3,17)

Éva és Ádám bűne után Isten kimondta a büntetést. Nem azon nyomban mondta ki a büntetést, hanem bizonyos idő elteltével, várva az ő bűnbánatukat. Ezt mutatja az a beszélgetés, amelybe Isten bocsátkozott Ádámmal a bűnbeesés után. *„Hol vagy?”* – kérdezte Isten Ádámot. S amikor Ádám azt mondta, hogy elrejtőzött a mezítelensége miatt, Isten újra megkérdezte őt: *„Ki mondta neked, hogy mezítelen vagy?”* Ekkor Ádám a bűnbánat helyett vádolni kezdte a feleségét. Ezután Isten kimondta a büntetést. A kígyóra, amely az ördög eszközéül szolgált, határtalan átok szakadt. Az asszony arra ítéltetett, hogy fájdalommal szüljön gyermekeket, és hogy akarata a férje hatalma alatt legyen. Ez nem átok, hanem büntetés reménységgel. Az ember a föld körüli fáradságos munkára ítéltetett. De mit jelentenek a szavak: *„átkozott legyen a föld a te tetteid miatt”*? Vajon Isten a földet is megátkozta, mint a kígyót, határtalan átokkal? Semmiképpen sem. A föld csupán az ember bűnös tettei miatt lett megátkozva. Az ember bűne miatt terem a föld tövist, a bűn miatt van a terméketlenség, a bűn miatt a szárazság, az árvizek, a földrengések, a kártékony rovarok, a sáskák, a hernyók és a betegségek. Az pedig, hogy a föld nem mint föld, a maga teljességében lett megátkozva, világos abból, hogy a föld jó gyümölcsöket is terem; hogy Isten kezdettől fogva, az igazak imádságára, megáldotta az emberi élethez szükséges földi gyümölcsöket, s hogy még Isten angyalai is, mint Ábrahám vendégei, ettek a föld terméseiből (Ter. k. 18,1-8). Mert miért volna bűnös a föld, és miért volna bűnös Isten minden többi teremtménye a földön, a kígyó kivételével, Ádám bűnéért? *„Hiszen tudjuk, hogy az egész teremtett világ együtt sóhajtozik és vajúdik mindaddig” (Róm 8,22)*. Nem a rajta lévő átok miatt só-

hajtozik és vajúdik, hanem az ember bűnös tettei miatt, amelyek átkozottak. Ó, testvéreim, szégyenkezzünk a mi bűnünk miatt, amely miatt Isten ártatlan teremtményei is szenvednek.

Ó, jóságos Istenünk, bocsásd meg nekünk a mi elmúlt bűneinket, és óvj meg minket a jövőbeliektől. Ó, irgalmas Istenünk, könyörülj meg a Te minden ártatlan teremtményeden, amely miattunk szenved, és enyhítsd az ő szenvedéseiket. Neked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

DECEMBER 9.

1. Szent Anna fogantatása. A szentéletű Joákim és Anna házaséletük teljes ötven éve alatt gyermektelenek voltak. Késő öregségükben megjelent nekik Gábriel arkangyal, mindkettőjüknek külön-külön, és megmondta nekik, hogy Isten meghallgatta imádságaikat, és leányuk fog születni, Mária. Ekkor a szent Anna fogant férjétől, majd kilenc hónap elteltével leányt szült, akit megáldott az Isten és az emberek minden nemzetsége: a Legszentebb Szűz Mária Istenszülőt (lásd szeptember 9.).

2. Szent Anna, Sámuel próféta édesanyja. Elkána felesége, Rámatáimból vagy Arimateából (1Sám 1). Nem szült gyermekeket, mert meddő volt, ami miatt keservesen bánkódott és sírt. De az irgalmas Isten megkönyörült rajta, és feloldotta meddőségét az ő szűntelen fohászkodásai és imádságai miatt. És Anna fiút szült, Sámuelt, akit már a gyermekkorától fogva Istennek szentelt. Ő volt Sámuel, az izráeli nép nagy vezére és prófétája, aki két királyt is felkent, Sault és Dávidot. Szent Anna pedig hálaadó éneket zengett Istennek, egy bölcsességében és szépségében csodás éneket, amelyet mind a mai napig használnak az egyházi istentiszteleteken (1Sám 2,1).

3. Újragyogó Boldog István. Isten ezen kedveltje Konstantinápolyban született és nevelkedett szüleinek, Zakariásnak és Theofániának a házában. Apja a Nagy Templom (Hagia Szofia) áldozópapja volt Metód patriárka idejében. Amikor anyja a méhében hordozta őt, csupán kenyérrel és vízzel táplálkozott. Amikor a gyermek megszületett, a mellén egy fényből való kereszt ragyogott. Emiatt, valamint tiszta és Istennek tetsző élete okán nevezték őt Újragyogónak. Tizennyolc éves korában István bezárkózott a Szent Péter apostol templom mellé, és ott a böjtölés és az imádság aszkéta küzdelmének szentelte magát. Egy alkalommal megjelent neki Szent Péter, és így szólt hozzá: „Békesség neked, gyermekem, jól kezdted el, az Úr erősítsen meg téged!" Ezután sok évig élt Szent Antipasz vértanú temploma mellett. Ez a szent is megjelent neki, és e szavakkal erősítette meg: „Tudd meg, hogy nem hagylak el." István egyre nagyobb és nagyobb fáradságot rótt magára. Hetente kétszer vett magához táplálékot, azt is csupán sótlan zöldségfélék formájában. E szent férfiú 55 éven át küzdött aszkéta módon Krisztus Országáért, és az Úrban hunyt el 829-ben, földi életének 73. évében.

4. Boldog Amon. Cipruson született és nevelkedett. Nagy szellemi műveltsége és számos erénye, különösen irgalmassága miatt Szent Damján után érsekké nevezték ki. Miután hűséggel szolgálta az Egyházat és tetszett Istennek, békében hunyt el a VI. században.

Ó, felettébb dicsőséges Isten, csodás és felséges,
Minden teremtményeddel szemben jóságos és irgalmas,
Te a gőgöseket megalázod, az alázatosakat felmagasztalod:
Te vagy, Aki megöl, s Te vagy, Aki életre kelt,
Mindent megtehetsz, Teremtőnk, a Te terved szerint,
A Te örök, isteni terved szerint.
A termő föld a Te áldásoddal terem,
A meddőt lepecsételed a Te szent szavaddal.
Attól, aki szül, elveheted a gyermeket,
A meddőnek pedig jó gyümölcsöt adhatsz.
A meddő Annát Te termővé tetted,
Megajándékoztad őt szent, nemes leánygyermekkel,
Aki gúny tárgya volt, azt dicsőséggel koronáztad meg,
A gyermektelen asszony álmát a valósággal szárnyaltad túl.
Az idős asszony imádkozik, Te elfogadod imádságát,
S a meddőség pecsétjét leveszed a testéről,
Elhalt testét élettel itatod át,
Csodás szépségű szüzet adtál neki,
És leány született, a legszentebb szűz,
Aki Leány is, Anya is, és Istenszülő!
Mindent megtehetsz, Teremtőnk, a Te terved szerint,
A Te örök, isteni terved szerint.

ELMÉLKEDÉS

Az Isten iránti félelem kiűzi a szívből az emberekkel szembeni minden félelmet. Az ortodox Egyház összes nagy főpapjánál csodálatosan ötvöződve látjuk a szelídséget és a rettenthetetlenséget. Szent Miklós megragadta a hóhér kardját, és kirántotta azt, hogy ne fejezzen le ártatlan embereket. Szent Aranyszájú (János) megfeddte Eudoxia császárné gonosztetteit, mit sem törődve az összes kellemetlenséggel és életveszéllyel, amelyeknek ezáltal kitette magát. S ehhez hasonlóan még sokan és sokan mások. Az idősebb Valentinianus császár, miután meghallgatta Ambrus szigorú feddéseit, így szólt hozzá: „Ismertem a te rettenthetetlenségedet, ezért is segítettem, hogy püspökké válasszanak; javítsd ki a mi hibáinkat, amint az isteni törvény tanítja, és gyó-

gyítsd a mi igazságtalanságainkat." Amikor az ifjabb Valentinianus – ariánus anyja, Jusztina uszítására - megparancsolta, hogy a milánói székesegyházat engedjék át az eretnekeknek, Ambrus bezárkózott a templomba a hűséges néppel, és három napig nem akart onnan kijönni, a császárnak és a császárnénak pedig megüzente: ha a halálát akarják, ő bármelyik órában kész arra, hogy „itt a templomban, vagy karddal, vagy lándzsával átdöfessen". Ezt hallván a császár és a császárné visszavonták parancsukat. Amikor Thessalonikiben lázadás történt, amelyben Nagy Teodóziusz császár parancsára mintegy 7000 embert mészároltak le, Ambrus annyira megharagudott a császárra, hogy amikor az Milánóba látogatott és be akart lépni a templomba, a szent megtiltotta neki a belépést. A császár azt mondta Ambrusnak: „Dávid is vétkezett, mégsem fosztatott meg Isten irgalmától", mire a püspök így válaszolt neki: „Ha követted Dávidot a bűnben, kövesd őt a bűnbánatban is." A császár elszégyellte magát, visszatért, és keservesen megbánta az elkövetett bűnt.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem az igaz igazságos Noé igazságosságát (Ter. k. 6), mégpedig:

1. hogyan volt minden ember romlott és gonosz,

2. hogyan maradt egyedül Noé igazságos az általános romlottság közepette, és hogyan élt Isten akarata szerint.

SZENTBESZÉD
Noéról

„Noé igaz ember volt, tökéletes a maga nemzedékében, Istennek tetszett Noé." (Ter. k. 6,9)

Igaznak lenni az igazak között nagy és dicséretes dolog. De messze nagyobb és dicséretesebb dolog igaznak lenni az igazságtalanok között. Noé pedig olyan emberek között élt, akik telve voltak igazságtalansággal és gonoszsággal; ötszáz évig élt közöttük, és igaz maradt Isten előtt. S *„Noé kegyelmet talált az Úr Isten előtt"*. A Legfelsőbb Bíró, Aki lát minden emberi tettet, s elfogultság és tévedés nélkül ítél, méltányolta Noé azon fáradozását, hogy egy romlott és makacs nemzedék közepette megtartsa magát Isten igazságában, és megjutalmazta őt az Ő kegyelmével. Kétségtelen, Noé sok gyötrelmet és keserűséget szenvedett el gonosz szomszédaitól. Kétségtelen az is, hogy nem lehetett barátja közöttük. A bűnösök legnagyobb öröme ugyanis az, hogy az igazat lerántsák a maguk mocskába, és megosszák vele bűneiket. Noé azonban nem hagyta magát lerántani vagy elcsábítani. Jobban szerette Istent barátjának tudni, mint az igazságtalan embereket. Kedvesebb volt számára Istennel járni emberek nélkül, mint emberekkel Isten nélkül. Az Istentől, a Teremtőtől és Bírótól való félelem megóvta őt az általános romlástól. És nemcsak igaz volt, hanem tökéletes a maga nemze-

dékében. Vagyis egyáltalán nem hagyta magát megfertőzni az általános gonoszságtól, hanem tartotta magát Isten igazságához. A bűnre való csábítás és a bűnösök gúnyolódása egyre távolabb sodorta őt tőlük. S amikor eljött az általános vízözön az egész emberi nemre, Isten nem hagyta a hűséges Noét elpusztulni a többiekkel együtt, hanem megmentette, és megdicsőítette őt azáltal, hogy az új emberi nem nemzetségfőjévé tette. Noé ragyogó példája, testvéreim, arra tanít minket, hogy a körülöttünk lévő bűnösök közepette is bárki tetszésére lehet Istennek, ha csak akarja.

Ó, igazságos és hosszan tűrő Istenünk, támogass minket a Te igazságod útján. Neked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

DECEMBER 10.

1. Szent Ménász, Hermogenész és Eúgrafosz vértanúk. Ménász és Hermogenész egyaránt athéni származásúak voltak. Mindketten Konstantinápolyban éltek, s nagy tiszteletnek örvendtek mind a császár, mind a nép körében. Ménász nagy műveltségéről és fenséges szónoki képességéről volt ismert; kívülről pogánynak mutatta magát, szívében azonban meggyőződéses keresztény volt. Hermogenész Konstantinápoly városvezetője volt, s kívül-belül tartotta magát a pogánysághoz, ámbár irgalmas szívű ember volt, és sok jót cselekedett. Amikor Alexandriában vita és zűrzavar tört ki a keresztények és a pogányok között, Maksziminosz császár Ménászt küldte oda, hogy csendesítse le a lázadást, és irtsa ki a kereszténységet abból a városból. Ménász elment és helyreállította a békét, de nyíltan kereszténynek vallotta magát, és ékesszólásával, valamint számos csodatételével sok pogányt térített meg az igaz hitre. Erről hallván a császár Hermogenészt küldte, hogy büntesse meg Ménászt, és fojtsa el a kereszténységet. Hermogenész bíróság elé állította Ménászt, levágatta a lábfejeit, kivágatta a nyelvét, kiszúrta a szemeit, majd börtönbe vettette. A börtönben maga az Úr Jézus jelent meg Ménásznak, meggyógyította és megvigasztalta az Ő szenvedőjét. Látva a csodálatosan meggyógyult Ménászt, Hermogenész megkeresztelkedett, és hirdetni kezdte a krisztusi hit erejét. Hermogenészt ezután Alexandria püspökévé szentelték. Ekkor a dühöngő Maksziminosz maga utazott Alexandriába, és nagy kínzásoknak vetette alá Ménászt és Hermogenészt, amelyeket ők Isten kegyelmétől segítve hősiesen kiálltak. Látva Krisztus e vitézeinek bátorságát és Isten rajtuk véghezvitt csodáit, a bíróság előtt megjelent Eúgrafosz, Szent Ménász titkára és barátja, s a császár arcába kiáltotta: „Én is keresztény vagyok!” A császár eszét vesztette a haragtól, kardot rántott, és lefejezte Szent Eúgrafoszt. Ezután megparancsolta a gonosz császár, hogy a hóhérok karddal fejezzék le Szent Ménászt és Hermogenészt is. Szent ereklyéiket a tengerbe dobták, de azok csodás módon Konstantinápolyba úsztak, ahol a püspök – akinek erről Isten álomban adott kijelentést – ünnepélyesen fogadta és tisztelettel eltemette őket.

2. Boldog Angelina és Szent János despota. György Szkanderbég albán fejedelem leánya és István szerb despota (György despota fia) felesége. Férjével együtt száműzetést szenvedett, s megosztotta vele az élet minden keserűségét mind Szerbiában, mind Albániában és Itáliában. Fiait, Maximust és Jánost igazi keresztény szellemben nevelte. Férje halála után szerzetesnővé lett, s teljesen az imádságnak, az irgalmasság cselekedeteinek, valamint szent templomok építésének és helyreállításának szentelte magát. Hűséges feleségként, kiváló anyaként és tökéletes kereszténynéként valóban rászolgált az „Angelina anya" névre, ahogyan a nép mind a mai napig nevezi őt. Csodatévő ereklyéi igazságos férje, István, valamint szentéletű fiai, Maximus és János ereklyéivel együtt a krusedoli (Krušedol) kolostorban nyugszanak (amennyiben a törökök nem semmisítették meg azokat). A XVI. század elején hunyt el, s költözött át a halhatatlan országba (lásd július 30.).

3. Szent Gemel (Gemellusz) vértanú. Anküra (Ankara) városának tiszteletreméltó polgára. Amikor Julianus Apostata (Hitehagyott) császár e városba érkezett, Gemel elébe lépett, és nyilvánosan megfeddte őt hitehagyásáért. Emiatt megkínozták és keresztre feszítették 361-ben. Amikor a kereszten szenvedett, szózat hallatszott az égből: „Boldog vagy te, Gemel!"

4. Defurkini Boldog Tamás. Nagy böjtölő, a démonok legyőzője és jövőbelátó szent. Bölcs León császár levelet írt neki, ő pedig anélkül válaszolt rá, hogy felnyitotta volna a császár levelét. Mély öregségben hunyt el az Úrban a IX. században.

Isten kedveltje, szent Angelina,
Szent a házasságban s mint szerzetesnő,
Türelmes a bajban, a jóban irgalmas,
Más szomorúságában tiszta szívből osztozó,
Istenre tekintett, az ő Vigasztalójára,
Krisztus, a Megváltó keresztjével békélt meg,
Vigasza férjének, példája gyermekeinek,
A szent anya gyermekei szentekké lettek.
Ki Angelina anya nevét segítségül hívja,
Annak hamar elmúlik minden gyötrelme.
A baljós időben, mikor a birodalom összeomlott,
Mikor a bűnnel sokan ártottak a léleknek,
Mikor a török sötétség borította el a földet,
Angelina a szerb lelkeket mentette,
Az égre mutatva szellemével és ujjával,
Vigasztalva őket Krisztussal, gyógyítva a kereszttel.
S most is siet minden beteg lélekhez,

És még nagyobb erővel gyógyít és vigasztal.
Ki Angelina anya nevét segítségül hívja,
Annak hamar elmúlik minden gyötrelme.

ELMÉLKEDÉS

Az élő Úr számtalan módon képes könyörülni és dorgálni, a hívőket megszabadítani a kísértésektől, a hitetleneket hívőkké tenni, és a hit megjavíthatatlan üldözőit megbüntetni. Amikor a gonosz Maksziminosz kivégeztette Krisztus csodás vértanúit, Ménászt, Hermogenészt és Eúgrafoszt, hajóra szállt, és kíséretével együtt elindult Alexandriából Konstantinápoly felé. Ám hirtelen megvakult a szemeire, lévén már korábban is vak a lelkében és az elméjében, s panaszkodni kezdett az övéinek, hogy valamilyen láthatatlan kezek kegyetlenül ostorozzák őt. Nem sokkal ezután gonoszul végezte be életét, miként gonoszul is élt. Szent Ambrus idejében a következő eset is megtörtént: Jusztina császárné, az eretnek asszony, rábeszélt egy Jevtimije (Euthümiosz) nevű milánói főurat, hogy valamiképpen fogja el az általa gyűlölt püspököt, és vigye el valahová messzire a száműzetésbe. Ez a Jevtimije kocsit készített elő, és letelepedett egy templom közeli házban, hogy könnyebben lesben állhasson Ambrusra, amikor egyedül van, és elvihesse a kocsin. S éppen azon a napon, amikor mindent elrendezett és előkészített Ambrus elfogására, megérkezett a császár parancsa, hogy Jevtimijét valamilyen gonusztett miatt azonnal vigyék száműzetésbe. Azon a napon a katonák megérkeztek, megkötözték a rossz szándékú embert, és pontosan azon a kocsin vitték őt a száműzetésbe, amelyet ő készített elő Ambrus elűzésére. Egy másik alkalommal egy ariánus lépett be abba a templomba, ahol Szent Ambrus szolgált, azzal a szándékkal, hogy a szájából halljon valami olyat, amiért megvádolhatná őt. Odapillantva ez az eretnek látta Isten szentjét, amint a népet tanítja, s látta mellette a világos angyalt, amint szavakat suttog a fülébe. Ettől felettébb megrettent, elszégyellte magát, elvetette az eretnekséget, és visszatért az igazhitűségbe (ortodoxiába).

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem a világözönvizet (Ter. k. 7), mégpedig:

1. hogyan előzte meg a földet elárasztó vizet a romlottság özöne a világban,
2. hogyan bocsátott a hosszantűrő Isten özönvizet az emberek bűnei miatt, és hogyan árasztotta el a víz az egész földet.

SZENTBESZÉD
Ábrahámról

„Én por és hamu vagyok.” (Ter. k. 18,27)

Ezek azok a szavak, amelyeket az igazságos Ábrahám mondott önmagáról. Nevetségesek azok az emberek, testvéreim, akik felfuvalkodnak a földi fejedelmekkel és főurakkal való barátságuk miatt, s elkezdnek magukról magasan gondolkodni. Ábrahám méltóvá vált arra, hogy az örök és mindenható Királlyal beszélgessen, mégis rendíthetetlen maradt az ő alázatában, pornak és hamunak nevezve önmagát. Ki volt ez az Ábrahám, hogy életében oly nagy isteni jóindulatban, halála után pedig az apostolok dicséretében (Gal 3; Zsid 11) és még maga az Úr Krisztus elismerésében is (Lk 16,22; Ján 8,39) részesült? Egy földműves, akinek megvolt minden erénye, s mindenben Isten törvénye szerint élt. Egy ember, akinek szilárd hite volt Istenben, igazságszerető, vendégszerető, irgalmas, bátor, engedelmes, tiszta és alázatos. Különösen pedig a hitével, a hatalmas hitével dicsőült meg Ábrahám. Százéves volt Ábrahám, amikor Isten megmondta neki, hogy felesége, aki addig meddő volt, fiút fog szülni neki, és ő hitt. S még mielőtt Sára megszülte volna Izsákot, azt mondta Isten Ábrahámnak: *„olyanná teszem a te magodat, mint a földnek pora”* (Ter 13,16). És Ábrahám hitt, s nem kételkedett. Amikor pedig megszületett Ábrahám egyetlen fia, Isten – hogy megkísértse őt – megparancsolta neki, hogy áldozza fel ezt az egyetlen fiát; amit Ábrahám kész is volt megtenni, ha Isten az utolsó pillanatban vissza nem tartja őt. Olyannyira hűséges és engedelmes volt ez a csodás férfiú Isten iránt. Ezért áldotta meg őt Isten, és tette dicsőségessé a földön és a mennyben.

Boldogok azok, testvéreim, akik gondolkodás nélkül hisznek Istennek, és betöltik az Ő szent parancsolatait. Isten áldása fogja kísérni őket mindkét világban.

Ó, áldott Teremtőnk, áldj meg minket is, bűnösöket, és sorolj minket a Te választottaid közé, akiknek részük van Ábrahámmal a Te Országodban. Neked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

DECEMBER 11.

1. Oszlopos Szent Dániel. Keresztény szülőktől, Illéstől és Mártától született a mezopotámiai Szamoszata város melletti Vitari faluban. Meddő édesanyja könnyes imádságokkal kérte ki Istentől, és mint egyetlen fiút, már kiskorától fogva Isten szolgálatára szentelték. Tizenkét évesen vette fel a szerzetesi rendet, meglátogatta Oszlopos Szent Simeont, aki megáldotta őt. A magányra vágyó Dániel elhagyta a kolostort,

és a Fekete-tenger partján egy elhagyatott bálványtemplomba vonult vissza. Itt számtalan kísértést és támadást szenvedett el a démonoktól, de türelemmel, imádsággal és a kereszt jelével mindet legyőzte. Ezután felment egy oszlopra, amelyen haláláig ott maradt, egyaránt tűrve a hőséget, a fagyot, valamint az emberek és a démonok támadásait. Oszlopa köré sok tanítvány gyűlt össze, akiket saját példájával és szavaival az örök életre oktatott. Ezt az Ő odaadó szolgáját Isten már ebben az életben nagy kegyelemmel jutalmazta meg: sok, az emberek számára hasznos csodát tett, és megjövendölte a jövőbeli eseményeket. Mindenfelől sereglettek az emberek az oszlopa alá, segítséget és tanácsot kérve Isten szentjétől. Császárok és pátriárkák éppúgy jártak hozzá, mint az egyszerű emberek. I. Leó császár elhozta hozzá más országokból érkező vendégeit, hercegeket és főurakat, és megmutatta nekik Szent Dánielt az oszlopon, mondván: „Íme, a birodalmam csodája!" Dániel megjövendölte halála napját, tanítványait mint apa a fiait oktatta, majd elbúcsúzott tőlük. Halála előtt tanítványai angyalokat, prófétákat, apostolokat és vértanúkat láttak az oszlop felett. Miután nyolcvan évet élt, ez az angyali ember a 489. évben elhunyt, és átköltözött Krisztus Országába.

2. Oszlopos Szent Lukács. Konstantin Porphyrogennetosz (Bíborbanszületett Konstantin) császár idejében élt Konstantinápolyban. Katonaként vett részt a bolgárok elleni háborúban, amelyben sok ezer ember halálát látta, és amely háborúból ő maga élve és sértetlenül került ki. Megmenekülésében Isten ujját látva megvetette a világ minden hiúságát, és egy Kalkedon melletti oszlopra vonult vissza, amelyen teljes negyvenöt éven át aszkéta életet élt, megtisztítva lelkét minden bűnös vágytól és gondolattól. Miután kedves volt Isten előtt, a 970. és 980. év között elhunyt, és átköltözött egy jobb életbe.

3. Aszott Szent Nikon. Mint a Kijevi Barlangkolostor szerzetese, a tatárok fogságába esett. Három évet töltött rabságban, megbilincselve, kínozva és meggyalázva. Amikor rokonai pénzt hoztak, hogy kiváltsák őt urától, visszautasította azt, mondván: „Ha az Úr azt akarta volna, hogy szabad legyek, nem adott volna e törvényszegők kezébe." Egyszer azt mondta urának, hogy Krisztus három nap múlva meg fogja szabadítani őt. A tatár azt hitte, hogy a rabszolgája meg akar szökni, ezért elvágta az inakat a térde alatt. Ám a harmadik napon Nikont valóban, egy pillanat alatt, láthatatlan kéz vitte át Kijevbe. Bizonyos idő elteltével az a tatár Kijevbe jött, és felismerte Nikonban egykori rabszolgáját, megbánta bűnét és megkeresztelkedett. Így az egykori úr az egykori rabszolgájának engedelmes tanítványa lett. Nikon, akit testének rendkívüli lesoványodása miatt neveztek „Aszottnak" (Száraznak), nagy tisztánlátó (látnok) volt. Békében hunyt el az Úrban 1101. december 11-én.

4. Szent Mirax vértanú. Egyiptomi származású volt. Egy muzulmán emír által megtévesztve felvette az iszlám vallást. Ezután megbánta tettét, kereszttel a kezében lépett be a mecsetbe, kereszténynek vallotta magát, és felszólította a muzulmánokat, hogy hagyják el a hazugságot és fogadják el az igazságot. Megkínozták és lefejezték 640 körül.

Amikor Szent Dániel halálához érkezzék,
Tanítványait ekképpen nevelék:
– Drága gyermekeim, munkámnak gyümölcse,
Szíveteket az élő Istenhez kössétek.
Szemléljétek lélekkel a mennyei Atyát,
Dicsőítsétek magsztaljátok a csodás Teremtőt:
Alázat legyen az első erényetek,
A mennyben az alázatosak a hercegek.
Legyetek engedelmesek, ez illik a szelídhez,
E két dísz tartozik minden hithű szívhez.
A szelíd és engedelmes vendégszerető,
Legyetek hát ti is nagylelkűek s vendégfogadók.
Ez három erény, és még hármat mondok én:
Böjt, virrasztás, szegénység – az örök boldogság ösvényén.
A földi sötétségben íme hat gyertya ég,
S a hetedik a szeretet, a legnagyobb erény.
Így szólt a szent, és áldását adá,
Szent lelkét az Úrnak átadá.
Ó, szent Dániel, mennybéli lakos,
Kérj Krisztustól nekünk, bűnösöknek, mi hasznos.

ELMÉLKEDÉS

„Megőrzi az Úr mindazokat, akik őt szeretik” (Zsolt 144,20). A szentek élete ezt olyan tisztán bizonyítja, mint a napfény. Néhány irigy pap bevádolta Szent Dánielt Anatoliosz pátriárkánál, azt hazudva róla, hogy varázsló (mágus). Valójában irigyek voltak az akkor még egészen fiatal aszkétára, aki minden erényben felülmúlta őket, és életével sok embert vonzott magához. A pátriárka magához hívatta Dánielt, és kikérdezte őt, először arról, hogyan hisz, majd arról, hogyan él. Amikor Dániel mindent elmondott, a pátriárka felkelt a helyéről, megölelte őt, és megdicsérve – békével elbocsátotta.

Néhány nap múlva Anatoliosz pátriárka megbetegedett, ezért hívatta Dánielt, és kérte, hogy imádkozzon érte Istenhez, hogy meggyógyuljon. Dániel imádkozott Istenhez, és a pátriárka azonnal meggyógyult. Amikor a pátriárka meg akarta jutalmazni Dánielt valamivel, a fiatal szent azt kérte jutalmul, hogy bocsásson meg a rágalmazóinak. Erre a pátriárka így szólt: „Hogyne bocsátanék meg nekik, amikor ők a szerzői ennek a sok jónak, jelesül annak, hogy téged megismerhettelek, és általad gyógyulást nyertem!” Valóban, megőrzi az Úr mindazokat, akik őt szeretik, és a gonoszt, amit az emberek kifőznek ellenük, a javukra fordítja.

Abban az időben, amikor Aszott Szent Nikon a tatár fogságában raboskodott, a tatár halálosan megbetegedett. Látva, hogy hamarosan meghal, megparancsolta fiainak, hogy halála után feszítsék keresztre Nikon rabszolgát a sírja felett. Ám Szent Nikon a jövőbe látott, és látta, hogy ez a kegyetlen ura meg fog keresztelkedni, ezért imádkozott Istenhez annak gyógyulásáért. És a tatár – minden várakozás ellenére – meggyógyult. Így mentette meg Nikon az imádságával önmagát a testi haláltól, urát pedig a lelki haláltól.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem a szövetséget, amelyet Isten kötött az igaz Noéval (Ter. k. 9):

1. hogyan áldotta meg Isten Noét és fiait az özönvíz után,
2. hogyan tett fogadalmat, hogy nem lesz többé egyetemes özönvíz,
3. hogyan helyezte el a szivárványt, hogy a szövetség jele legyen.

SZENTBESZÉD

Lótról

„És monda (Lót): Testvéreim, ne kövessetek el ilyen gonoszságot." (Ter. k. 19,7)

Lót a feleségével és két leányával élt Szodomában. Igaz ember az igazságtalanok között. Vajon elpusztítod-e az igazat a gonosszal együtt? – kérdezte a hithű Ábrahám Istentől. Isten pedig azt válaszolta a hithű Ábrahámnak, hogy nemhogy nem pusztítja el az igazat, de ha csak tíz igaz embert is találna abban a városban, az egész várost megkímélné e tíz miatt. De Szodomában csupán egyetlen igaz ember találtatott, Lót, és ő is jövevény volt. Amint a világözönvíz előtt egyetlen igaz ember volt a világon, Noé, úgy Szodoma pusztulása előtt is egyetlen igaz ember volt Szodomában, Lót. Ez a Lót hasonlatos volt nagybátyjához, Ábrahámhoz minden erényben, különösen engedelmes volt Isten iránt, és felette vendégszerető. A szodomiták azonban gyűlölték őt jövevény mivoltáért, és még inkább azért, mert igaz ember volt.

Testvéreim, ne cselekedjetek gonoszságot – tanította őket Lót. A gonosztevőket testvéreinek nevezte, hogy megszelídítse őket, és intette őket, hogy ne cselekedjenek gonoszságot, hogy megmentse őket. De az ő testvéri szava még nagyobb haragot váltott ki belőlük. És Lót méltóvá vált arra, hogy Isten angyalai meglátogassák, és kivezessék őt abból a romlott városból, amelynek bűnei Istenhez kiáltottak. A gonosztevők pedig Lót házára rontottak, hogy meggyalázzák a vendégszeretet szentségét. Testvéreim, ne cselekedjetek gonoszságot – kérlelte őket Lót. De hát meghallgatják-e az embert az olyan embertelenek, akik Istentől nem félnek? Ezért Isten angyalai vak-

sággal sújtották őket, így mind megvakultak a legkisebbtől a legnagyobbig. Ekkor az angyalok kivezették Lótot az igazságtalanok városából, a városra pedig kénköves és tüzes esőt bocsátottak. Így pusztult el a gonosz város, és így menekült meg az egyetlen igaz ember abból a városból. „Jobb egy igaz, mint ezer bűnös." (Sirák fia 16,3).

Ó, igazságos Isten, ki soha el nem hagyod az igazat, igazítsd meg a mi igazságtalanságainkat és ments meg minket. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

DECEMBER 12.

1. Szent Szpiridon csodatevő, trimifunti püspök. Ciprus szigete volt e dicsőséges szent születési és szolgálati helye is. Egyszerű földműves szülőktől született, és ő maga is egyszerű és alázatos maradt mindhalálig. Fiatalságában megházasodott, és gyermekei születtek. Amikor felesége meghalt, teljesen Isten szolgálatának szentelte magát. Különleges jámborsága miatt Trimifunt város püspökévé választották. Ő azonban püspökként sem változtatott egyszerű életmódján, saját maga gondozta jószágait és művelte a földet. Munkája gyümölcséből nagyon keveset fordított önmagára, nagyobb részét a szegények között osztotta szét. Isten erejével nagy csodákat mutatott: szárazság idején esőt bocsátott le, megállította a folyó folyását, feltámasztott néhány halottat, meggyógyította Konsztansz császárt súlyos betegségéből, látta és hallotta Isten angyalait, belelátott a jövőbeli eseményekbe és az emberi szív titkaiba, sokakat megtérített az igaz hitre, és így tovább. Részt vett az Első Egyetemes Zsinaton Nikaiában, és egyszerű, de világos hitvallásával, valamint hatalmas csodáival sok eretneket térített vissza az ortodoxiába. Olyan egyszerűen volt öltözve, hogy amikor egyszer a császár meghívására be akart lépni a császári palotába, egy katona, koldusnak nézve őt, arcul ütötte. A szelíd és haragtalan Szpiridon a másik arcát is odafordította neki. Miután sok csodával dicsőítette Istent, és sokat használt mind az egyéneknek, mind Isten egész Egyházának, 348-ban elhunyt az Úrban. Csodatevő ereklyéi most Korfu szigetén vannak, és a mai napig sok csodával dicsőítik Istent.

2. Szent Sándor jeruzsálemi vértanú-püspök. Kezdetben kappadókiai püspök volt. Szeptimiusz Szevérosz üldöztetéseinek idején, 203-ban börtönbe vetették és száműzték. Később elfoglalta a jeruzsálemi püspöki széket. Megalapította a híres jeruzsálemi könyvtárat, amelyet Euszebiosz is használt egyháztörténeti művének megírásakor. Décius császár idejében különféle módon kínozták, majd a vadállatok elé vetették. Mivel életben maradt, és a vadállatok sem bántották, börtönbe zárták, ahol befejezte földi életét, és elköltözött az Úrhoz a 251. évben.

3. Szent Szünetosz vértanú. Görög neve Szünéziosz. Fiatal felolvasóként Rómában bátran hirdette Krisztus igazságát, és megfeddte a bálványimádókat. Ezért Aurelianus császár idejében megkínozták és lefejezték.

Ciprus csillaga és az Egyház sugara,
A hit védője, Szent Szpiridon,
Egyszerű, mint a gyermek, és tiszta, mint a gyermek,
Egyszerűségével világít e világon.
Minek az igazságnak a szavak sokasága?
Oly végtelenül egyszerű az Isten igazsága:
Egyetlen a Teremtő a Szent Háromságban,
Az Atya, a Fiú és a Lélek Háromságában.
A Fiú leszállt a bűnös földre,
A tiszta Szűztől testet öltött,
Hogy megmentse az embereket. Emberbánóként,
Sok csodát tett a földön,
Isteni erővel – mindenható volt –,
Új törvényt adott az embereknek,
A szeretet és a hit törvényét.
Megdicsőülve ül most a mennyben,
És munkájának gyümölcsét aratja.
Munkájának édes gyümölcsei
A szent férfiak és a szent nők.
Ez az emberi üdvösség kősziklája –
E sziklán kívül nincsen üdvösség.
Ó, Szpiridon, ó, világító tornyunk,
Imádkozz értünk, Krisztus katonája!

ELMÉLKEDÉS

Semmi sem fog segíteni rajtunk, ha nem leszünk elnézőek az emberi gyengeségekkel szemben, és nem bocsátunk meg nekik. Mert hogyan is remélhetnénk, hogy Isten megbocsát nekünk, ha mi nem bocsátunk meg? Egy alkalommal Szent Szpiridon eladott egy kereskedőnek száz kecskét a megbeszélt áron. És mondta a szent a vevőnek, hogy tegye le a pénzt. A vevő, tudva, hogy Szpiridon maga soha nem számolja a pénzt, kilencvenkilenc kecske árát tette le, egyét pedig eltitkolta. Ekkor Szpiridon leszámolt neki száz kecskét. De amikor a kereskedő a szolgáival terelni kezdte a kecskéket, az egyik mekegve visszatért. Ő elkergette, de az újra visszatért. És így a kecske szüntelenül visszatért az akolba, semmiképpen sem akarva a többi kecskével menni. Ekkor a szent halkan a fülébe súgta: „Nézd, fiam, ez az állat nem hiába teszi ezt. Nem tartottad meg az árát?” A kereskedő elszégyellte magát, és megvallotta bűnét. És amikor kifizette az eltitkolt árat, a kecske azonnal követte a többi kecskét.

Egy másik alkalommal tolvajok mentek be Szpiridon juhaklába. Miután megfogtak annyi jószágot, amennyit akartak, elindultak, hogy kimenjenek az akolból. De egy láthatatlan erő a földhöz láncolta őket, így sehova sem tudtak mozdulni. Amikor megvirradt, a püspök eljött az aklához, és meglátva a tolvajokat, szelíden megfeddte őket, és intette őket, hogy a jövőben saját munkájukból igyekezzenek élni, és ne lopásból. Azután fogott egy kost, és nekik ajándékozta, mondván: „Vegyétek ezt, hogy a fáradozástok és az egész éjszakai virrasztástok ne legyen hiábavaló." És békével elbocsátotta őket.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem Noé áldását az egyik és átkát a másik gyermekén (Ter. k. 9),

1. hogyan hirdette Kám apja mezítelenségét, Szem és Jáfet pedig eltakarták,

2. hogyan mondott Noé áldást Szemre és Jáfetre, és átkot Kám utódaira.

SZENTBESZÉD

Melkizedekről

„Pap vagy te mindörökké, Melkizedek rendje szerint." (Zsolt 110,4; Zsid 7)

Ó, mily sok rejtett és hűséges szolgája van az Úrnak, kik éjjel és nappal szolgálnak Néki! Ó, mily sok fényes üstökös – az emberek által ismert csillagos égen túl –, melyek hirtelen feltűnnek, felragyognak, majd elvesznek a mindenség tágasságában, történetet hagyva maguk után! Az igaz Ábrahám a maga utódaival olyan, mint az általunk ismert csillagos ég a fejünk felett, Melkizedek pedig mint egy fényes üstökös, mely hirtelen megjelent, mely előtt a nekünk ismert csillagos ég meghajolt, s mely az ismeretlenségbe tűnt. Ki ez a Melkizedek? Sálem királya, a magasságos Isten papja! (Ter 14,18). Kenyeret és bort vitt Ábrahámnak; megáldotta Ábrahámot; és Ábrahám tizedet adott neki mindenéből. Ha pedig Ábrahám oly igen áldott volt Istentől, menynyivel áldottabb az, aki megáldotta Ábrahámot? Ó, Isten Gondviselésének kifürkészhetetlen mélységei! Az emberi gondolat mától holnapig terjed, Isten gondolata pedig áthatol egészen a végső időkig.

Melkizedek, Szent Pál apostol szavai szerint, magát az Úr Jézus Krisztust vetíti előre (Zsid 7). Mert míg Ábrahám ősatya csodálatos és Istennek tetsző földműves volt, ez a Melkizedek király és pap volt. A mi Urunk is Király és Pap. Melkizedek kenyeret és bort ajánlott fel Ábrahámnak. A mi Urunk az egész emberi nemnek az Ő testét és vérét ajánlotta fel. Ábrahám meghajolt Melkizedek előtt, és önkéntes adót adott neki. Áb-

rahám igazi utódai, vagyis a keresztények, meghajolnak az Úr Jézus előtt, és önkéntes áldozatot adnak ajándékul Néki, viszonzásul, a Kereszten feláldozott test és vér ajándékáért. Ki tárná föl az ő nemzetségét? Krisztusét és Melkizedekét? „Ábrahám, a ti atyátok ujjongott, hogy megláthatja az én napomat; látta is, és örvendezett." (Jn 8,56) – mondta az Úr a zsidóknak. Hogyan látta? Lélekkel látta előre. Isten kinyilatkoztatta neki. De látta Krisztus előképében is, ebben a dicsőséges és csodálatos Melkizedekben, aki király, pap és a magasságos Isten szolgája volt.

Ó, Úr Jézus, áldj meg minket is, amint megáldottad hűséges szolgáidat, Melkizedeket és Ábrahámot. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

DECEMBER 13.

1. Szent Eusztratiosz, Axentiosz, Eugéniosz, Mardariosz és Oresztész vértanúk. Ez az öt bátor férfiú öt fényes csillagként ragyogott fel a Krisztus-gyűlölő Diocletianus és Maximianus császárok sötét idejében. Szent Eusztratiosz római hadvezér volt Szatalion városában, Eugéniosz a fegyvertársa volt a seregben, Oresztész szintén tekintélyes katona, Axentiosz pap, Mardariosz pedig egyszerű polgár és Eusztratiosz földije, mivel mindketten Aravrakin városából származtak. Lisziasz és Agrikola császári helytartók először Axentioszt kínozták meg pap mivolta miatt. Látva a keresztények ártatlan szenvedését, Eusztratiosz önként jelentkezett Lisziasznál, és kijelentette, hogy keresztény. Eusztratiosz kínzása közben Eugéniosz a bíró elé lépett, és felkiáltott: „Lisziasz, én is keresztény vagyok!" Amikor Eusztratioszt a többi vértanúval együtt átvitték Aravrakin városon, Mardariosz meglátta őket a háza tetejéről, elbúcsúzott feleségétől és két kiskorú gyermekétől, majd utánuk sietett, és a kínzók szemébe kiáltotta: „Én is keresztény vagyok, mint az én uram, Eusztratiosz!" A szent Oresztésznek pedig kiesett a kereszt a kebléből, amikor céllövészetet mutatott be Lisziasz előtt, amiről Lisziasz felismerte, hogy keresztény, amit Oresztész maga is nyíltan megvallott. Oresztész fiatal és szépséges katona volt, termetével kimagaslott az összes többi katona közül. Axentioszt lefejezték, Eugéniosz és Mardariosz kínok között fejezték be életüket, Oresztész izzó vason lehelte ki lelkét, Eusztratiosz pedig tüzes kemencében halt meg. Halála előtt a börtönben Szent Balázs áldoztatta meg Szent Eusztratioszt. Ereklyéiket később Konstantinápolyba vitték, és a róluk elnevezett Öt vértanú templomában temették el. Ebben a templomban élve is látták őket, Szent Oresztész pedig Szent Rosztovi Demeternek is megjelent. Szent Eusztratiosztól maradt fenn az a gyönyörű imádság, amelyet a szombati éjféli zsolozsmán olvasnak: „Magasztalván magasztallak Téged, Uram."

2. Szent Lúcia (Lúczia) szűz és vértanú. Édesanyjával meglátogatta Szent Ágota sírját Cataniában, ahol megjelent neki Szent Ágota. Vérfolyásos édesanyja ekkor csodálatos módon meggyógyult a templomban. Lúcia minden vagyonát szétosztotta a szegények között, ami felbőszítette vőlegényét, aki kereszténynyként feljelentette őt Paszkázó bíró előtt. A gonosz bíró megparancsolta, hogy vigyék őt nyilvánosházba, hogy meggyalázzák. Isten erejéből azonban mozdulatlanná vált, mintha a földhöz láncolták volna, és az emberek sokasága sem tudta őt elmozdítani a helyéről. Ekkor egy dühödt pogány kardot döfött a torkába, ő pedig átadta lelkét Istennek, és átköltözött az örök országba. A 304. évben szenvedett vértanúhalált.

3. Szent Gábriel vértanú-püspök, szerb pátriárka. A Szerbia feletti török uralom rettenetes idejében ez a nagy főpap Oroszországba ment, ahol részt vett az 1655-ös moszkvai zsinaton. Visszatérése után felségárulással vádolták meg. Ezenkívül néhány gonosz zsidó is feljelentést tett ellene, amiért néhány zsidót keresztény hitre térített. Feljelentésükben a zsidók azt állították, hogy a törökök megkeresztelésén is fáradozik, hogy ezzel még inkább feltüzeljék a török hatóságokat. Bíróság elé állították, és arra ítélték, hogy vegye fel a mohamedán vallást. Mivel azonban Gábriel erről hallani sem akart, a börtönbüntetés után halálra ítélték, és Bursa (Brusza) városában felakasztották 1659-ben. Így költözött el szeretett Krisztusához, hogy átvegye Tőle a kettős koronát, mind főpapként, mind vértanúként.

Öt vértanúk, Krisztus katonái,
Félelem nélküli hősök, tisztes mártírok,
Gyalázat és kínok, tűz és akasztófa,
Mindez nektek csak gyermekjáték vala.
A római becstelenségbe egyik sem egyezett,
Örömteli szívvel szenvedtetek Krisztusért.
A csodás Eusztratiosz, a hős hadvezér,
Megvetette a cssászári kegyet s e siralmas világot,
Vele, mint az élő tűzzel, mely levelet gyújt,
Mentek a kínokba a többi társak.
Axentiosz pap, hűséges Krisztus-szolgája,
Krisztusért elszenvedett számtalan gyalázatot:
Eugéniosz katona és a csodás Oresztész
Gúnyolták a halált, a feltámadás tudatában.
Mardariosz feleségét és gyermekeit elhagyta,
Így őket is, önmagát is mindörökre megdicsőítette.
Ó, hős nemzetség, a kegyelem gyermekei,
Ilyen embereket csak az Egyház adhat,

Ilyen szíveket csak Isten Lelke teremt,
Ő, aki a sötét mélységeket lánggá változtatja!
Dicsőséges vértanúk, rólunk is emlékezzetek meg,
Imádságaitokkal az Egyházat erősítsétek meg.

ELMÉLKEDÉS

Olyan dologból adni alamizsnát, amire az embernek magának is szüksége van, az az igazi alamizsna. Nem vétkezni akkor, amikor az ember leginkább ki van téve a bűnnek, annak van értéke Isten előtt. Amikor Szent Lúcia látta beteg édesanyja csodálatos gyógyulását, javasolta neki, hogy vagyonát fordítsa a szegények megsegítésére. Erre édesanyja azt válaszolta, hogy haláláig nem szeretne megválni vagyonától, de beleegyezik, hogy halála után a vagyonát olyan célra fordítsák, amilyenre Lúcia akarja. „Előbb takard be a szememet földdel – mondta az anya –, és azután tégy a vagyonnal úgy, ahogy neked tetszik." Lúcia így szólt hozzá: „Nemigen kedves Isten előtt az, aki olyasmit ad Néki, amit magával sem vihet (a sírba), vagy amire magának már nincs szüksége; de ha Istennek tetsző dolgot akarsz cselekedni, add Néki azt, amire magadnak is szükséged van. Halálod után ugyanis semmire sincs szükséged, és akkor olyasmit kínálsz Néki, amit magaddal sem tudsz vinni. Inkább, amíg élsz és egészséges vagy, add Krisztusnak, amid van; és mindazt, amit nekem szántál, kezdd el azonnal Néki adni." A bölcs leány jó édesanyja beleegyezett ebbe.

Amikor Paszkázó kínzó testi bűnre kényszerítette ezt a szent leányt, Lúcia még gondolatban sem akart ebbe beleegyezni. És amikor a kínzó megfenyegette, hogy emberei erőszakkal meggyalázzák, gúnyosan mondván: „Ha meggyaláznak, elszökik tőled a Szentlélek." Erre a kegyelemmel teljes Lúcia így válaszolt: „A test sohasem gyalázható meg az elme beleegyezése nélkül." És a szent Lúcia a halálba ment, miután előzőleg minden vagyonát szétosztotta, és fiatal, tiszta testét meg nem gyalázta.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem Noé szavainak beteljesülését utódain (Ter. k. 9), mégpedig:

1. hogyan terjedtek el a jáfetiták (a fehér faj) az egész világon,

2.hogyan költöztek be Szem sátraiba, vagyis az Egyházba, Krisztus szellemi sátrába, amely a szemitáktól, a zsidóktól indult,

3. hogyan maradtak a kámi törzsek mind a mai napig alávetett helyzetben.

SZENTBESZÉD
Izsákról

„És megjelent néki az Úr azon éjszaka, és monda: Én vagyok Ábrahámnak a te atyádnak Istene; ne félj, mert te veled vagyok, és megáldalak téged.” (Ter. . 26,24)

Mindig is keskeny volt, testvéreim, az az út, amelyen az igazak járnak. Mindig is szorongatták őket vagy azok, akik nem hisznek Istenben, vagy azok, akik hamisan hisznek. Ábelt a saját testvére, Káin szorongatta. Noét és Lótot egy teljesen romlott nemzetség, Ábrahámot, Izsákot és Jákobot pedig a pogányok. De Isten nem hagyja magára az igazat a keskeny úton. Ezt látjuk Izsáknál is. „Én vagyok Ábrahámnak a te atyádnak Istene, ne félj.” E sokatmondó szavakat Izsák megértette. E szavakkal Isten bátorította és intette is őt. Azt akarta mondani: Ábrahám miatt téged is megáldalak; és amint Ábrahámot megőriztem a pogányok között, úgy téged is megőrizlek; s még inkább: légy hozzám hűséges, mint Ábrahám, a te atyád.

Izsák követte atyja példáját, és egész életében nem tágított Istentől. Földműves és állattenyésztő volt, mint az apja; igaz és szelíd volt, kerülte a viszályt az emberekkel, és jót cselekedett velük. „Látván láttuk, hogy az Úr van te veled” (Ter. k. 26,28) – kénytelenek voltak végül elismerni gyűlölői és üldözői. És Izsák méltóvá vált arra, hogy Isten az ő Istenének neveztessék; amint Ábrahám Istenének nevezték, úgy később Izsák Istenének is nevezték Őt.

Ó, szentjeidben csodálatos Urunk, emlékezz meg a mi neveinkről is a te igazaid és szentjeid nevei mellett a Te Országodban. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

DECEMBER 14.

1. Szent Thürszosz, Leukiosz és Kallinikosz vértanúk. Szent Thürszosz és Leukiosz a bitüniai Kaiszareia tiszteletreméltó polgárai voltak; az első már megkeresztelt keresztény, a második pedig még hittanuló (katekumen). Kallinikosz ellenben pogány bálványpap volt. Amikor a császári helytartó – Décius utódja, Kumbrikiosz – kíméletlenül kínozni és gyilkolni kezdte a keresztényeket, a rettenthetetlen Leukiosz elébe lépett, megfeddte őt, és így szólt hozzá: „Miért indítottál háborút a saját lelked ellen, ó, Kumbrikiosz?” A dühödt bíró azonnal megparancsolta, hogy verjék meg, kínozzák meg, végül pedig karddal fejezzék le. A megkínzott Leukiosz olyan vidáman ment a lefejezésre, mintha menyegzőre menne. Látva a bátor Leukiosz halálát, a boldog Thürszosz is isteni buzgóságra gyulladt, és Leukioszhoz hasonlóan ő is a bíró elé lépett, elítélve őt bűneiért és az egyetlen igaz Istenben való hitetlenségéért. Őt is megverték és börtönbe vetették. Isten láthatatlan keze azonban meggyógyította sebeit, kinyitotta a bör-

tön ajtaját, és kivezette őt. Thürszosz azonnal Phileasz kaiszareiai püspökhöz ment, hogy az megkeresztelje. A keresztség után ismét elfogták és megkínozták, de ő úgy viselte a kínokat, mintha álomban, és nem a valóságban szenvedné el azokat. Imádságának erejére sok bálványszobor összeomlott. Látva ezt, Kallinikosz bálványpap megtért Krisztus hitére. Ezért őt és Thürszoszt is halálra ítélték. Kallinikoszt karddal lefejezték, Thürszoszt pedig egy fásládába zárták, hogy fűrésszel kettévágják. Isten ereje azonban ezt nem engedte, így a fűrész a fát sem tudta megkarcolni. Ekkor a szent Thürszosz felkelt a ládából, imádkozott Istenhez, hálát adva a kínokért, majd békében átadta lelkét Urának. A 4. század végén Flavius cézár Konstantinápoly mellett templomot építtetett Szent Thürszosz tiszteletére, és oda helyezte szent ereklyéit. A szent később látomásban megjelent Pulcheria császárnénak, és meghagyta neki, hogy a negyven vértanú ereklyéit az ő ereklyéi mellé temesse el.

2. Szent Philemon, Apollóniosz, Ariánosz és társaik vértanúk. Diocletianus idejében egy Ariánosz nevű bíró kegyetlenül kínozta a keresztényeket Egyiptomban. Elfogta Apollónioszt is, és megfenyegette őt a kínzásokkal. Ő megijedt a gyötrelmektől, ezért megvesztegetett egy ismert pogány zenészt, Philemont, hogy az ő ruhájába öltözve, helyette mutasson be áldozatot a bálványoknak. Ám amikor Philemon a bálványok elé lépett, szívében hirtelen felragyogott a keresztény hit fénye, és keresztet vetett magára. Ezután kiment, és így kezdett kiáltani: „Keresztény vagyok! A Krisztusnak, az élő Istennek szolgája!” Amikor a bíró ezt meghallotta, elnevette magát, mert azt hitte, hogy Philemon csak gúnyolódik a keresztényeken. Ezután Philemont szörnyű kínoknak vetették alá. Az égből zápor hullott rá, és megkeresztelte őt. Végül Philemont és Apollónioszt is lefejeztette Ariánosz bíró. Ám ekkor Ariánosz maga is kereszténnyé lett, miután vak szemét csodálatos módon meggyógyította Philemon sírjánál. Diocletianus császár halálra ítélte őt, és kivégezték négy katonájával együtt, akik szintén kereszténynek vallották magukat.

Megismertétek a hitet, megvallottátok Krisztust,
Átadtátok testeteket, hogy lelketeket megmentsétek,
Ezért ragyog a nevetek a mennyekben,
És fénylik az Egyházban, olthatatlan tüzekként.
Imádkozzatok értünk, halhatatlan hősök,
Hogy eloszoljanak felőlünk a bűnök felhői!
Boldog Leukiosz és vitéz Thürszosz,
Dicsőséges Kallinikosz, büszke Philemon,
S a többiek mind, nehéz fájdalmat viseltetek,
De most már egy jobb mindenség polgárai vagytok.
Imádkozzatok értünk, szépséges világító tornyok,

Imádkozzatok az Egyházért, Isten vértanúi!
Megismertétek a szeretetet, a mennyei tulajdont,
Melynek a föld még a valódi nevét sem tudta,
Teljességében láttátok azt Isten Fiában,
A keresztre feszítés s a véres homlok jelében.
Most közel vagytok Istenhez, és arcát nézitek,
Imádságaitokkal fedezzétek bűneinket!

ELMÉLKEDÉS

Háromféle dicséretes buzgóság létezik: a bűnös vágyaktól és gondolatoktól való megtisztulás buzgósága, a hit igazsága iránti buzgóság, valamint az emberek közötti isteni igazságosság iránti buzgóság. Csodatevő Szent Miklós lelkét mindhárom buzgóság a legtökéletesebben eltöltötte. Az önmaga megtisztítására való buzgóságot egész életében megmutatta, éberen őrködve a szíve felett. A hit igazsága iránti buzgóságát különösen az Első Egyetemes Zsinaton mutatta meg Nikaiában, amikor félelmetes összetűzésbe került Ariusszal. Az emberek közötti isteni igazságosság iránti buzgóságát kiváltképp két nevezetes esetben mutatta meg, amikor három-három ártatlan embert mentett meg a halálos ítélettől.

Egy alkalommal, amikor távol volt Míra városától, a kapzsi Eusztratiosz hadvezér kard általi lefejezésre ítélt három embert, miután kenőpénzt fogadott el az ellenségeiktől. Erről értesülve Szent Miklós a legnagyobb sietséggel Mírába sietett. Az elítélteket már kivitték a vesztőhelyre. A hóhér már felemelte a kardot az ártatlan emberek felett. Ebben a pillanatban Miklós megragadta a kardot, kirántotta a hóhér kezéből, és megszabadította az elítélteket. Ezután megfeddte Eusztratiosz hadvezért, rábírva őt a szégyenre és a bűnbánatra.

Ugyanígy rágalmaztak meg Evlaviosz konstantinápolyi eparhosznál és a császárnál három császári hadvezért: Nepotianust, Ursust és Erpiliont. A császár aláírta a halálos ítéletet. A kivégzés előtti éjszakán a három hadvezér így imádkozott Istenhez: „Miklós Istene, szabadíts meg minket, ártatlanokat a haláltól!” Azon az éjszakán Szent Miklós megjelent álomban a császárnak és az eparhosznak, megfeddte őket az igazságtalanságért, és megparancsolta, hogy azonnal engedjék szabadon a börtönből a három hadvezért. Másnap a császár és az eparhosz elmesélték egymásnak ugyanazt az éjszakai látomást, és azonnal megszabadították a hadvezéreket a haláltól és a börtöntől is.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem Ábrahám Isten iránti engedelmességét, mégpedig:

1. hogyan engedelmeskedett Ábrahám Istennek, amikor az megparancsolta neki, hogy menjen ki az ő földjéről, rokonsága közül és atyjának házából (Ter. k. 12),

2. hogyan engedelmeskedett Istennek, amikor az megparancsolta neki, hogy hozza áldozatul az ő egyetlen fiát.

SZENTBESZÉD

Jákobról

„Láttam az Istent színről színre, és megszabadult az én lelkem.” (Ter. k. 32,30)

Ábrahám és Izsák Istene Jákob Istene is lett, a hithűek, engedelmesek, irgalmasok és szelídek Istene. Jákobot szelíd istenlátónak nevezhetjük. Mert valóban szelíd volt, és látta Istent, beszélt Istennel, látta Isten angyalait, és a létrát a földtől a mennyig. Szelídségével győzte le Lábánt, az apósát, és Ézsaut, a fivérét; szelídségével hozott békét feleségei, Lea és Ráhel közé; szelídsége miatt volt kedves a fáraónak is. Jákob szelídsége Krisztus szelídségének előképe. „Boldogok a szelídek – mondta az Úr -, mert ők öröklik a földet.” (Mt 5,5). E szavak Jákobnál is beteljesedtek. Ő örökölte atyái földjét; utódai kiszabadultak Egyiptomból, és örökölték az Ígéret Földjét; az Úr Krisztus - az ő test szerinti utódja - által pedig az egész földet örökölte. Ez Isten Egyháza, amely elterjedt az egész világon.

„Láttam az Istent színről színre.” Jákob emberi alakban látta Istent, de nem húsvér emberként. És ez a látomás csupán jövendölése volt az igazán megtestesült Istennek, mint embernek. „És megszabadult az én lelkem.” Megszabadult a lelke a félelemtől és minden igazságtalanságtól. Ha pedig Jákob megszabadult, látva Istennek csupán a képmását, mennyivel inkább könnyebb megszabadulnunk (üdvözülnünk) nekünk, akik Istent valóságos emberként, mint Istenembert ismerjük.

Ó, szelíd Urunk, a szelídek ereje és dicsősége, amint megszabadítottad Jákobot a te látomásoddal, szabadíts meg minket is a te valóságos testeddel és véreddel. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

DECEMBER 15.

1. Szent Eleutheriosz vértanú-püspök. Jó fának jó a gyümölcse. E csodálatos szentnek nemes és híres szülei voltak. Rómában született, ahol apja császári antipatrosz (helytartó) volt. Édesanyja, Antia, magától a nagy Pál apostoltól hallotta az Evangéliumot, és ez az apostol keresztelte meg őt. Mivel korán özvegyen maradt, egyetlen

fiát Anicetus római püspökhöz adta tanulásra és szolgálatra. Látván, hogy Eleutheriosz Istentől megáldott és az isteni kegyelemtől megvilágosodott, a püspök tizenöt évesen diakónussá, tizennyolc évesen áldozópappá, húszévesen pedig püspökké szentelte őt. Az Istentől kapott bölcsesség pótolta Eleutheriosznál azt, ami az éveiből hiányzott. És ezt az Istennek tetsző embert Illyria püspökévé nevezték ki, székhelyével az albániai Valonában (Avlonában). Jó pásztorként jól őrizte nyáját, és napról napra gyarapította azt.Hadriánus, a Krisztus-üldöző császár elküldött egy Félix nevű hadvezért katonákkal, hogy fogja el és vigye Rómába Eleutherioszt. Amikor a dühödt Félix megérkezett Valonába és belépett a templomba, meglátta és meghallotta Isten szent főpapját; szíve hirtelen megváltozott, és kereszténnyé lett. Eleutheriosz megkeresztelte őt, és elindult vele Rómába; olyan vidáman ment, mintha lakomára menne, és nem bíróság elé és kínzásokra. A császár kegyetlen gyötrelmeket mért a nemes Eleutherioszra: megkorbácsolást, vaságyon való sütést, szurokban való főzést, tüzes kemencében való égetést. Isten erejével azonban Eleutheriosz megszabadult mindezen halálos gyötrelmektől. Látva ezt, Korébiosz római eparhosz maga is kijelentette, hogy keresztény. Korébioszt megkínozták, majd lefejezték. Ugyanígy a boldog Félixet is. Végül a császár hóhérjai Szent Eleutheriosz tiszteletreméltó fejét is levágták. Amikor a szent Antia, az édesanya fia holtteste fölé jött, őt is lefejezték. Testüket Valonába vitték, ahol Szent Eleutheriosz a mai napig sok csodával dicsőíti Krisztus nevét. Hadriánus idejében, a 120. évben szenvedett vértanúhalált.

2. Szurozsi Szent István hitvalló. Kappadókiából származott. Konstantinápolyban nevelkedett Szent Germanosz pátriárkánál. Később magányba vonult, és a világtól elrejtve élt. Egy angyal jelent meg Szent Germanosznak, megparancsolva neki, hogy szentelje Istvánt Szurozs (a mai krími Szudak) város püspökévé. A pátriárka így is tett. A buzgó István sokakat keresztény hitre térített. III. Leó (az Izauri) császár alatt a szentképek tiszteletéért kegyetlen szenvedéseket viselt el. Megjövendölte a császár közeli halálát. E gonosz uralkodó gonosz halála után István visszatért egyházmegyéjébe, ahol Istennek tetszően legeltette nyáját, és békében hunyt el a 8. század végén.

3. Latroszi Szent Pál. Pergamonból származott; a Kis-Ázsiában található, Latrosz nevű hegyen élt aszkéta életet. Számos lelki harccal és csodával vált híressé. Késő öregségében békében hunyt el, és elköltözött az Úrhoz a 950. évben.

4. Remete Szent Pardosz. Fiatalkorában fuvaros (szekeres) volt, de egy akaratlanul elkövetett bűn miatt elhagyta a világot, és a pusztába vonult lelki harcra. Palesztinában élt a 6. században.

Eleutheriosz, Istennek szentje,
Isten igazságát el nem rejtette,
Isten igazságával az embereket megvilágította,

Az üdvösséget mindenkinek felajánlotta.
Vigadjon hát Istennek Egyháza,
Örvendezzen egész Illyria tája,
Íme, Isten küldött neki egy csodás férfit,
Eleutherioszt, az igaz szentjét.
Maga a neve is szabadságot jelent,
Szabadságot hoz Eleutheriosz idelent,
Valódi szabadságot a bűn rabságától –
Nincs igazi szabadság Krisztus urunk nélkül.
Vigadjon Valona városa is felette,
Mert a szentnek ereklyéit magába rejtette,
Csodás ereklyéket, mik a beteget gyógyítják,
Lángot, mitől a démonok elfutnak.
Áldott az anya, ki e szent embert szülte,
Háromszorosan áldott, szent Antia lelke,
A paradicsomkertben boldogságban él most,
S nézi az ő fiát, Szent Eleutherioszt.
Imádkozz érettünk, Szent Eleutheriosz,
Hogy a jóságos Isten irgalmas legyen hozzánk.

ELMÉLKEDÉS

A nem szándékos emberölésért a földi bíróság felmenti a gyilkost. Az Egyház azonban epitímiát (bűnbánati fegyelmet) szab ki a nem szándékos emberölőre – sokkal könnyebbet, mint a szándékosra –, de mégsem hagyja őt epitímia nélkül. Ha a pap nem szándékosan ölt, az Egyház élethossziglan eltiltja őt a papi szolgálattól. Az érzékeny lelkű és éber lelkiismeretű keresztény még nehezebb epitímiát szab ki önmagára, mint amilyet az Egyház meghatározott.

Szent Pardosz fuvarosként egyszer Jerikóba érkezett. Öszvéreit a fogadó előtt hagyva belépett a fogadóba. Eközben egy gyermek az öszvér alá esett, az öszvér pedig a lábaival eltaposta és megölte őt. Amikor Pardosz meglátta az öszvére által megölt, véres gyermek testét, szívében olyannyira megtört, mintha ő maga szándékosan lett volna bűnös a gyermek halálában. És ez a lelkiismeretes ember igen nehéz epitímiát szabott ki önmagára: elhagyta mesterségét, elhagyta a világot – noha még teljesen fiatal volt –, és a zord pusztába vonult a testi-lelki fáradozás és bűnbánat nehéz lelki harcára. Sok könnyhullatással mutatott be bűnbánatot Istennek a gyermek haláláért. A saját életével akart fizetni a gyermek életéért. És imádkozott Istenhez, hogy ezt valamiképpen intézze el. Ingerelte az oroszlánt, hogy az oroszlán széttépje őt, de az oroszlán elfutott előle. Lefeküdt arra a keskeny ösvényre, amelyen az oroszlán járt,

hogy a vadállat megölje, de az oroszlán átugrott felette, és nem akarta bántani. Látva ebből, hogy Isten akarata az, hogy ő éljen, és ne vesszen el, megnyugodott, de haláláig töredelmes bűnbánó maradt. Nemde érzékeny, emberszerető és istenfélő lélek ez? Nemde egy igaz keresztény finom és éber lelkiismerete ez?

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem Ábrahám erős hitét (Ter. k. 15), mégpedig:

1. hogyan ígért Isten a gyermektelen és aggastyán Ábrahámnak sok utódot,
2. hogyan ígért neki a mennyei csillagokhoz hasonlóan számtalan utódot,
3. hogyan hitt Ábrahám Istennek mindezek ellenére, és hogyan számította ezt be neki Isten igazságul.

SZENTBESZÉD

Józsefről

„Ő pedig (József) ott hagyva ruháját az asszony kezében, elfutott és kiment." (Ter. k. 39,12)

Két nagy és nehéz kísértést szenvedett el és győzött le a haragtalan és tiszta életű József: a tulajdon testvérei részéről jövő gonosz irigység kísértését, és a csábító egyiptomi asszony bűnös vágyának kísértését. Az irigység rabszolgaként adta el őt, a bűnös vágy pedig ártatlanul vetette börtönbe. Mindkét esetben jóval fizetett a gonoszságért: az éhező testvéreinek eledelt adott, a megrettent fáraónak pedig megmentette az életét, trónját és népét. A testvérei meg akarták ölni, de Isten megőrizte; a bűnös asszony el akarta pusztítani, de Isten megőrizte. A rabszolgából és fogolyból Isten dicsőséggel és korlátlan hatalommal koronázta meg őt. És abból, akit gonosz testvérei egyetlen ütéssel megölhettek volna, és akit Putifár hatalmas felesége egyetlen intéssel eltiporhatott volna, Isten sok millió ember élete felett korlátlan urat, és éhező testvéreinek egyetlen táplálóját formálta.

Ilyen csodálatos Isten irgalma az igazak iránt. Így tudja megőrizni és megdicsőíteni az Úr a haragtalanokat és a tisztákat. József sorsának nagyságában Isten irgalmának nagyságát látjuk. Van egy szem, amely sohasem alszik, ó, testvéreimi. Ragaszkodjunk Istenhez, és ne féljünk senkitől! Legyünk haragtalanok és tiszták, és ne féljünk se a gonoszságtól, se a rágalomtól, se a börtöntől, se a gyalázattól, se a nyomorúságtól. Ellenkezőleg, örvendezzünk, ha mindez utolér minket a haragtalanság és a tisztaság miatt; örvendezzünk, és hittel várjuk Isten velünk való csodájának megjelenését. Várjuk minden viharban Isten igazságának menydörgését és a - csendet.

Ó, titokzatos Úr, ki rejtve, de éberen követed az igazat a rabságban és a börtönben, s a maga idejében megmutatod irgalmadat, segíts nekünk haragtalannak és tisztának lennünk. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

DECEMBER 16.

1. Szent Aggeus próféta. Babilonban született az izraeliták fogsága idején, Lévi törzséből származott. Krisztus előtt 470 évvel prófétált. Fiatalemberként látogatott el Jeruzsálembe. Buzdította Zorobábelt és Jézus főpapot, hogy újítsák meg az Úr templomát Jeruzsálemben, azt jövendölve e templomnak, hogy nagyobb dicsősége lesz, mint a korábbi Salamon-templomnak: „Nagyobb lészen ezen utolsó háznak dicsősége az elsőnél, azt mondja a Seregeknek Ura" (Aggeus 2,9). Mert ebben az új templomban fog megjelenni az Úr, a Megváltó. Megérte, hogy lássa a templom egy részét, amelyet Zorobábel építtetett. Késő öregségében halt meg, és őseihez csatlakozott.

2. Szent Nikolasz Khrüszobergész, konstantinápolyi pátriárka. 980-tól 995-ig kormányozta az Egyházat. Ő szentelte áldozópappá a nagy Új Teológus Szent Simeont, amikor ezt a lelki óriást a konstantinápolyi Szent Mamantusz vértanú kolostor elöljárójává választották. Az ő ideje alatt történt Kareán Gábriel arkangyal csodálatos megjelenése, aki ebből az alkalomból megtanította a szerzeteseket, hogy a „Méltó dicsérni" (Dosztojno jeszt) énekkel dicsérjék a Legszentebb Istenszülőhöz, felírva ezt az éneket egy kőlapra az egyik kella templomában, amelyet azóta „Méltó" kellának neveznek. Kiváló és nagy főpap volt; békében hunyt el, és átköltözött Isten Országába.

3. Szent Theofánia császárné. Kiváló szülőktől, Konstantintól és Annától származott, akik több császárnak is rokonai voltak. Szülei hosszú ideig gyermektelenek voltak, és a Legszentebb Istenszülőhöz imádkoztak, hogy adjon nekik utódot. És Isten megadta nekik ezt a leányt, Theofániát. Mivel már kiskorától fogva átitatta a keresztény szellem, Theofánia minden keresztény erényben felülmúlta összes kortársát. Amikor felnövekedett, házasságra lépett Leónnal, I. Vasziliosz (a Makedón) császár fiával. Férjével együtt nagy nyomorúságokat szenvedett el. Egy olyan rágalom miatt, miszerint Leó kést hord a csizmájában, hogy a megfelelő alkalommal megölje apját, a hiszékeny Vasziliosz börtönbe záratta mind a fiát, mind a menyét. És ez a két ártatlan lélek három évig sínylődött a fogságban. Egyszer, Illés szent próféta ünnepén, a császár meghívta összes főurát a palotába egy lakomára. Ebben a pillanatban a császár papagája hirtelen ezt mondta: „Jaj, jaj, Leó uram!" És megismételte e szavakat többször is. Ez a császár összes vendégét nagy megrendülésre késztette, és mindannyian kérték a császárt, hogy engedje szabadon fiát és menyét. A megesett szívű cár így is tett. Apja halála után ez a Leó lett a császár, akit Bölcs Leónak neveztek. Theofánia semmibe

sem vette császári méltóságát, hanem teljesen Istennek szentelve magát lelke üdvösségén fáradozott: böjtölt, imádkozott, sok alamizsnát osztott, valamint sok kolostort és templomot megújított. Szájából nem jött ki hamis szó, sem felesleges beszéd, legkevésbé pedig rágalom. Halála előtt magához hívatta összes hozzátartozóját, elbúcsúzott tőlük, majd átadta lelkét Istennek 892-ben. Leó császár templomot akart építtetni az ő nevére a sírja felett, de mivel a pátriárka ezt kifogásolta, a „Mindenszentek" templomát építtette fel, mondván: ha Theofánia szenté vált, hadd dicsőítsék őt a többi szenttel együtt. Ekkor vezették be a Mindenszentek ünnepét a Pünkösd utáni első vasárnapon.

A császári trónról sokkal jobban látszik
A világ hiúsága, a múló hiúság,
S a császári trónt is kíméletlenül verik
E világ viharos hullámai.
Theofánia tisztán látta át
E világ bolond tengerét,
Ezért az ő szívét, a nyugtalan szívet,
Erősen az élő Istenhez horgonyozta.
A földi császárok talán igazi királyok?
Csupán őrök a gyors őrségváltásban!
A halál áll, számol, és végzi a váltást –
Földi királyok, múló árnyak!
Theofánia, mint a bölcs szüzek,
A szív lámpását a Lélekkel gyújtotta meg,
Megvilágította az utat csodás fénnyel,
S a bűn vermét szerencsésen elkerülte.
Boldog most az örök országban,
A csillagok között csillagként ragyog,
Ott, ahol nincs gyötrelem, sem őrségváltás,
Királynőként él most Theofánia.

ELMÉLKEDÉS

A szentek nagy fáradozást tettek azért, hogy elfojtsák magukban a büszkeséget és az önfejűséget, és hozzászokjanak a teljes engedelmességhez és megadáshoz – akár elöljáróik iránt, amíg voltak nekik, akár maga Isten iránt. Megszentelt Szent Száva kolostora különleges fegyelméről, rendjéről és zúgolódás nélküli engedelmességéről volt híres. Amikor Szent Damaszkuszi János belépett ebbe a kolostorba, a neves lelkiatyák közül senki sem merte magához venni engedelmességre ezt a nagy hírű főurat

és írót. Ekkor az igumen egy egyszerű, de szigorú vénnek (sztarecnek) adta át őt. A vén megparancsolta Jánosnak, hogy semmit sem tehet az ő tudta és jóváhagyása nélkül. Történt azonban, hogy meghalt egy szerzetes, akinek édestestvére volt ugyanabban a kolostorban. Ez a testvér elmondhatatlan bánatban volt elhunyt fivére miatt. Hogy vigaszt nyújtson a vigasztalhatatlan testvérnek, János halotti sztihirákat (énekeket) írt az elhunythoz; ezek azok az ismert temetési énekek, amelyeket az Egyház a mai napig megtartott a gyászszertartáson. Miután összeállította, János énekelni kezdte őket. Amikor a vénje meghallotta az éneklést, felette megharagudott, és elkergette magától Jánost. Értesülve János elűzéséről, a testvérek közül néhányan vették a bátorságot, elmentek a vénhez, és kérlelni kezdték, hogy bocsásson meg Jánosnak, és fogadja őt vissza. De a vén rendíthetetlen maradt. János keservesen sírt és zokogott, amiért megszegte vénje parancsát. A testvérek még egyszer megkérték a vént Jánosért, hogy szabjon ki rá valamilyen epitímiát (bűnbánati fegyelmet), és azután bocsásson meg neki. Ekkor a vén a következő epitímiát szabta ki tanítványára: ha bocsánatot akar, a saját kezével kell kitakarítania és kimosnia az összes illemhelyet a kolostor minden egyes kellájában. A megszomorodott testvérek közölték ezt Jánossal, azt gondolva, hogy János inkább elhagyja a kolostort, semmint hogy ezt megtegye. Ám amikor János meghallotta a vén üzenetét, felette megörvendezett, és örömmel teljesítette a vén parancsát. Látva ezt, a vén sírásra fakadt, megölelte Jánost, és zokogva így szólt: „Ó, micsoda Krisztusban szenvedőt szültem! Ó, mennyire igaz fia ez az ember a szent engedelmességnek!”

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem Ábrahám nagylelkűségét, mégpedig:

1. hogyan nem akart Ábrahám vitatkozni Lóttal a pásztoraik veszekedése miatt, hanem a szétválást javasolta,

2. hogyan hagyta a szétváláskor Lótra a választást, akár balra, akár jobbra,

3. hogyan utasította vissza a felkínált kincset Ábrahám, miután legyőzte Szodoma királyát, nem akarva elvenni még egy fonalat vagy saruszíjat sem.

SZENTBESZÉD
Mózesről

„Mózes pedig igen szelíd ember vala, minden embernél inkább, akik e földön vannak.” (4.Mózes 12,3)

A választott férfiú, a nagy csodatevő, az Úr Jézus Krisztus előképe a csodatevésben, Egyiptom legyőzője, a puszta győztese, a nép vezére – hogyan is ne fuvalkodott volna fel? De ha felfuvalkodott (meggőgösödött) volna, Mózes nem lett volna mindaz, ami volt. Azok gőgösek, akik azt hiszik, hogy a maguk dolgát végzik e világban, és nem az Istenét, és akik azt gondolják, hogy a maguk erejéből cselekesznek, és nem

az Istenéből. A nagy Mózes azonban tudta, hogy ő az Isten dolgának munkása, és hogy az erő, amellyel cselekedett, Isten ereje volt, és nem az övé. Ezért nem fuvalkodott fel sem a szörnyű csodáktól, amelyeket tett, sem a nagy győzelmektől, amelyeket aratott, sem a bölcs törvényektől, amelyeket a népnek adott. „Erősségem és énekem az Úr" - mondta Mózes (2Mózes 15,2). Izrael egész pusztasági gyülekezetéből senki sem érezte annyira a saját tehetetlenségét, mint ez a gyülekezetben legnagyobb ember.

Minden munkában, minden helyen és minden pillanatban egyedül Istentől várta a segítséget. „Mit cselekedjem?" – kérdezte Istenhez kiáltva, és szüntelenül leste Isten válaszát és Isten erejét. Szelíd – minden embernél inkább e földön. Mert mindenki más tartotta valaminek magát, bíztak valamennyire önmagukban, ő pedig – semmiben. Ő teljesen elmerült Istenben, teljesen megtört Istene előtt. Ha a népet táplálni vagy itatni kellett, Istenhez fordult; ha az ellenséggel kellett harcolni, kezét az ég felé emelte; ha a nép lázadását kellett lecsendesíteni, Istenhez kiáltott. Szelíd, felette szelíd Mózes! És Isten nagy dicsőséggel jutalmazta meg az Ő hűséges szolgáját. És méltóvá tette őt Isten arra, hogy megjelenjen a Tábor-hegyen Illéssel együtt az Úr Megváltó mellett.

Ó, Urunk, a szelídek Istene, a jók Pásztora, tégy minket is szelíddé, Mózeshez és az apostolokhoz hasonlóan. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

DECEMBER 17.

1. Dániel szent próféta és a három ifjú: Anániás, Azariás és Misaél. Mind a négyen Júda királyi törzséből származtak. Amikor Nabukodonozor (vagy Nebukadnecar) feldúlta és kifosztotta Jeruzsálemet, Dánielt még gyermekként fogságba hurcolták Joákim júdai királlyal és sok más izraelitával együtt. Életének, szenvedéseinek és próféciáinak részletes leírása saját könyvében található meg. A teljesen Istennek szentelt szent Dániel már kora ifjúságától fogva megkapta Istentől a nagy tisztánlátás ajándékát. Hírneve a babiloni zsidók körében akkor kezdődött, amikor leleplezett két buja és igazságtalan vént, a zsidók bíráit, és megmentette a tisztaéletű Zsuzsannát az igazságtalan haláltól. A babiloniak körében pedig attól a naptól fogva kelt hírre, amikor kitalálta és megmagyarázta Nabukodonozor király álmát. Emiatt a király udvarának hercegévé tette őt. Amikor a király aranybálványt állíttatott Deira mezején, a három ifjú nem akart leborulni a bálvány előtt, amiért tüzes kemencébe vették őket. De Isten angyala megjelent a kemencében és lehűtötte a tüzet, úgyhogy az ifjak sértetlenül sétáltak a lángok között, és így énekeltek: „Áldott vagy Te, Urunk, atyáink Istene". Amikor a király látta ezt a csodát, elborzadt. Majd kihozatta az ifjakat a kemencéből, és nagy tisztességgel halmozta el őket. Baltazár király idejében, amikor a király egy lakomán a Jeruzsálemi Templomból elhurcolt szent edényekből evett és ivott vendégeivel, egy látha-

tatlan kéz három szót írt a falra: máné, tékel, fárész. E szavakat senki sem tudta megmagyarázni, csak Dániel. Azon az éjszakán Baltazár királyt megölték. Dánielt kétszer is az oroszlánok vermébe dobták az egy igaz, élő Istenbe vetett hite miatt. Az Úr mindkét alkalommal megmentette őt, és életben maradt. Dániel látta Istent a trónusán az angyali seregekkel, látott angyalokat, belelátott egyes emberek, királyságok és az egész emberi nem jövőjébe, és megjövendölte a Megváltó földrejövetelének idejét. Alexandriai Szent Cirill szerint Dániel és a három ifjú mély öregséget ért meg Babilonban, és az igaz hit miatt kard által lefejezték őket. Amikor Anániást lefejezték, Azariás kiterítette ruháját és felfogta a fejét; ezután Azariás fejét Misaél fogta fel, Misaélét pedig Dániel. Isten angyala Júdeába, a Gebál-hegyre vitte a testeiket, és egy kő alá helyezte őket. A hagyomány szerint ez a négy Istennek tetsző szent feltámadt az Úr Krisztus halálakor, sokaknak megjelentek, majd újra elaludtak. Dánielt a négy nagy próféta (Izajás, Jeremiás, Ezékiel és Dániel) között tartják számon. Fél évezreddel Krisztus előtt élt és prófétált.

2. Daniel (Donale) tiszteletreméltó atya. Főember és a Spanyolországi Cádiz melletti Niverte szigetének kormányzója. Felismervén e világ minden hiábavalóságát, elhagyta a dicsőséget és a gazdagságot, majd Rómába ment, ahol szerzetessé lett. Ezután Konstantinápolyba utazott, ahol Konstantin és Romanosz Porüfrogenétosz (Bíborbanszületett) császárokkal is tanácskozott, onnan pedig Jeruzsálembe indult. Jeruzsálemben Krisztodulosz pátriárkától felvette a nagy sémát, aki az István nevet adta neki. Mivel a szaracénok zaklatták és szakálla leborotválására kényszerítették, Egyiptomba távozott, ahol Jézus nevéért sok kínzást és vértanúhalált szenvedett. A X. század végén költözött át Krisztus Országába.

3. Szent újvértanúk: Pajszij és Avakum. Pajszij a Csacsak melletti Trnava kolostor igumenje (apátja) volt, Avakum pedig a testvére és diakónusa. Keresztény hitük miatt a törökök mindkettőjüket karóba húzták Belgrádban, a Kalemegdanon, 1814. december 17-én. Miközben saját karóját vitte Belgrád utcáin, a bátor Avakum fennhangon énekelt. Amikor édesanyja könnyek között kérlelte, hogy vegye fel a török hitet, hogy megmentse az életét, Krisztus e csodálatos katonája így válaszolt neki: „Anyám, köszönöm a te tejedet, de nem köszönöm a te tanácsodat: a szerb Krisztusé, és örvend a halálnak…”

Anyám, köszönöm a te tejedet,
De nem köszönöm a te tanácsodat:
A szerb Krisztusé, és örvend a halálnak.
Aki féli az igaz Istent,
Nem fél az emberektől, sem a démonoktól.
Hű szolgáit az Úr megjutalmazza,

És minden gonoszságtól megoltalmazza.
A szent Dániel az oroszlánok között
Sértetlen maradt a fenevadaktól:
A három ifjú a tüzes kemencében
Életben volt, s életben maradt,
A tűz közepette dicsőítették az Istent
Az angyallal, Isten küldöttével.
Mint Noé a gonosz világban,
Mint szent Lót a bősz Szodomában,
És mint József a bűnös Egyiptomban,
Úgy Dániel is Babilon közepén
Hűséges maradt és igazságos
Az ő három fiatal barátjával:
Anániással és Azariással,
És az ifjú, hűséges Misaéllel.
A kínok jöttek, a kínok múltak,
A vértanúk dicsőségre jutottak
Krisztus halhatatlan Országában.

ELMÉLKEDÉS

A böjt által elsősorban a testi tisztaságot nyerjük el, a testi tisztaság által pedig a lelki tisztaságot is. Az ételben való önmegtartóztatás a kegyelem fia, Szíriai Szent Efrém szavai szerint azt jelenti: „nem kívánni és nem keresni a sokféle, édes és drága ételt; semmit sem enni a meghatározott időn kívül; nem adni át magunkat a torkosság szellemének; nem gerjeszteni magunkban az éhséget a jó ételek nézegetésével; és nem kívánni hol ezt, hol amazt az ételt." Nagy tévedés azt hinni, hogy az ételben való önmegtartóztatás és a böjti eledel árt a testi egészségnek. Köztudott dolog, hogy a böjtölők éltek a legtovább, és ők betegedtek meg a legkevesebbszer. Példát ad erre nekünk Dániel szent próféta is a három ifjúval Babilonban. Amikor a király megparancsolta az udvarmesterének (eunuchjának), hogy ezeket az ifjakat a királyi asztal ételeivel táplálja és jó borral itassa, Dániel azt mondta az udvarmesternek, hogy ők nem kívánnak a királyi ételből és italból venni, hanem csak növényi eledelt kérnek. (Mert Dániel nem akart olyan ételeket enni, amelyeket a bálványáldozatok vérével hintettek meg.) Az udvarmester azonban félt, hogy az ifjak legyengülnek a böjti eledeltől, és megosztotta aggodalmát Dániellel. Ekkor a próféta azt javasolta neki, hogy tegyen egy próbát, és győződjön meg róla, hogy a böjti eledel nem fogja őket legyengíteni; nevezetesen, hogy a királyi udvar többi ifját a királyi asztal ételeivel táplálják, míg őket négyüket tíz napon át csak növényi magvakkal etessék, majd ezután tegyenek összehasonlítást. Az udvar-

mester hallgatott Dánielre, és a javaslata szerint cselekedett. Tíz nap elteltével a négy böjtölő ifjú arca ragyogóbb, testük pedig erősebb volt, mint azon babiloni ifjaké, akik a királyi asztalról ettek és ittak.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem Ábrahám vendégszeretetét és irgalmasságát (Ter. k.18), mégpedig:

1. hogyan látta meg Ábrahám a három közeledő férfit (angyalt), hogyan futott eléjük, hogyan hivta be őket magához és vendégelte meg őket,
2. hogyan könyörgött Istenhez, hogy kímélje meg Szodomát a benne lévő igazakért.

SZENTBESZÉD

Józsuéról, Nún fiáról

„Ne térj el attól (a parancsolattól) se jobbra, se balra… Ne félj és ne rettegj, mert veled lesz az Úr, a te Istened, mindenütt, amerre csak jársz.” (Józs 1, 7, 9)

Józsué mindenben mindvégig engedelmeskedett az Úrnak, nem térve el sem jobbra, sem balra az Úr parancsolataitól. Nagy borzalmak és félelmek vették őt körül, miközben az ismeretlen földön és az ellenség sűrű sorai között vezette a népet, de ő nem félt és nem rettegett. Magát Isten eszközének tekintette, háborúit pedig Isten háborúinak. Mint ahogy a hűséges katona engedelmeskedik vezére parancsainak, úgy figyelt ő is és követte az élő Isten akaratát. Semmi jót, semmi erőt, semmi érdemet nem tulajdonított önmagának, hanem mindent Istennek, és egyedül Istennek. Saját seregében, fegyvereiben és bölcsességében a legkevésbé sem bízott, hanem Istenben, és egyedül a mindenható és mindentudó Istenben. Látjátok, testvéreim, milyen emberekkel jár együtt az Isten? Ó, bárcsak a keresztény uralkodók és hadvezérek látnák ezt, és tanulnának Józsuétól, Isten szolgájától, hogyan kell szolgálni az Istent! Ó, bárcsak mindannyian megértenék végre, hogy a népet akkor szolgálják a legjobban, ha Istent szolgálják, és hogy nem lehet a népet szolgálni anélkül, hogy Istent szolgálnák! Az Úr Isten beteljesítette ígéretét, és Józsuéval volt munkásságának és életének legvégéig. Hogy pedig az Úr vele volt, azt azon nagy és félelmetes csodák mutatják, amelyeket az Úr ezen hűséges szolgája által vitt véghez. Isten kettéválasztotta a Jordánt, így a nép híd nélkül, száraz lábbal kelt át; Isten megtette, hogy leomoljanak Jerikó kőfalai a harsonák hangjára; Isten megnyitotta Józsué szemét, hogy lássa a nagy Arkangyalt karddal a kezében; Isten a hatalmas ellenségeket az izraeliták kezébe adta; Isten megállította a napot Gibeon felett, és a holdat az Ajjalon völgyében. Bizony, az Isten soha és sehol nem

hagyta el szolgáját, Józsuét, mert Józsué sem hagyott beteljesítetlenül egyetlen isteni parancsolatot sem. Az élő Isten tanúja és a világ Üdvözítőjének előképe, amikor már öreg és koros volt, így tanította népét, amint őt Isten tanította a kezdetben: „ne térjetek el attól se jobbra, se balra, hanem ragaszkodjatek az Úrhoz, a ti Istenetekhez" (23. fej.).

Ó, Úr Jézus, Isten Fia, aki csodálatos dolgokat mutattál meg Józsué, a Te hűséges szolgád által, erősíts meg és bátoríts minket, hogy ne térjünk el Tőled se jobbra, se balra, a Te dicsőségedre és a mi üdvösségünkre. Dicsőség és hála Neked mindörökké. Ámen.

DECEMBER 18.

1. Szent Sebestyén vértanú és a vele szenvedők. Krisztus e dicsőséges vértanúja Itáliában született, és Milánó városában nevelkedett. Már ifjúkorában a katonai szolgálatnak szentelte magát, s mint képzett, tekintélyes és bátor katona, megkedveltette magát Diocletianus császárral, aki a palotaőrség parancsnokává tette őt. Titokban azonban a keresztény hitet vallotta, és az élő Istenhez imádkozott. Mint tiszteletreméltó, igazságos és irgalmas férfiút, Sebestyént felettébb szerették katonái. Ahol csak tudta, mentette a kereszténveket a kínzásoktól és a haláltól, ahol pedig ez nem volt lehetséges, bátorította őket, hogy rendíthetetlenül haljanak meg a keresztények élő Istenéért, Krisztusért. Két fivért, Márkot és Marcellinust, akik Krisztusért sínylődtek a börtönben, s már-már azon a ponton álltak, hogy megtagadják Krisztust és leboruljanak a bálványok előtt, Sebestyén megerősített a hitben, és felbátorított a vértanúságra. Amikor arról beszélt nekik, hogy ne féljenek a Krisztusért elszenvedett haláltól, arca fénybe borult, és mindannyian olyannak látták az arcát, mint Isten angyaláét. Szavait Sebestyén csodákkal is megerősítette: meggyógyította a börtönőr, Nikosztratosz feleségét, Zoét, aki már hat éve néma volt, és megkeresztelte őt Nikosztratosz egész házanépével együtt; meggyógyította Klaudiusz hadvezér két beteg fiát is, és megkeresztelte Klaudiuszt és házanépét; meggyógyította a tizenegy éve köszvényben és lábfájásban szenvedő Tranquillinust, Márk és Marcellinus apját, és megkeresztelte őt is az egész házanépével együtt; ugyanebből a betegségből gyógyította meg Kromatiuszt, Róma eparchusát (prefektusát) is, és megkeresztelte őt és fiát, Tiburciust. Közülük elsőként szent Zoé szenvedett vértanúhalált, akit Péter apostol sírjánál fogtak el, miközben Istenhez imádkozott. Kínzása után a Tiberis folyóba vetették. Ezután Tiburciust fogták el, és a bíró parazsat tétetett elé, mondván, hogy válasszon élet és halál között: vagyis vessen tömjént a parázsra a bálványok tiszteletére, vagy lépjen rá mezítláb a parázsra. Szent Tiburcius keresztet vetett, mezítláb rálépett a parázsra, és sértetlen maradt. Ezután karddal fejezték le; Nikosztratoszt bottal verték halálra; Tranquillinust vízbe fojtották; Márkot és Mar-

cellinust megkínozták és lándzsákkal döfték át. Ekkor Sebestyént Diocletianus császár elé vezették. A császár szemrehányást tett neki az árulásért, de ő így szólt: „Én mindenkor imádkozom az én Krisztusomhoz a te egészségedért és a Római Birodalom békéjéért." A császár megparancsolta, hogy meztelenül nyilazzák le. A katonák addig lőttek rá nyilakkal, míg a vértanú egész testét el nem borították a nyilak, úgyhogy a sok nyílvesszőtől már nem is látszódott. És amikor már mindenki azt hitte, hogy halott, ő élve és teljesen egészségesen jelent meg. Ekkor a pogányok botokkal verték halálra. Dicsőségesen szenvedett az ő Uráért, Krisztusért, és a mennyei Királyságba költözött a 287. esztendőben, Diocletianus császár és Gajus, Róma püspökének idejében.

2. Szent Flór, Aminsz püspöke. II. Justinus és Maurikiosz császárok idejében élt (565–602). Nemes származású volt és nemes lelkű. Elhagyta a világ zaját és hiábavalóságát, és kolostorba vonult, hogy lelke üdvéért vállaljon aszketikus küzdelmet. Később a kappadókiai régióban található Aminsz városa püspökévé választották. Mind aszkétaként, mind főpapként Isten kedvében járt, és békében költözött át Isten Országába.

3. Szent Modesztusz, jeruzsálemi pátriárka. Mindössze öt hónapos volt, amikor szülei meghaltak. Isten Gondviselése által azonban keresztény szellemben nevelkedett. Amikor felnövekedett, rabszolgaként adták el egy pogánynak Egyiptomban. Sikerült azonban urát Krisztus hitére térítenie, aki emiatt visszaadta a szabadságát. Ezután a Sínai-hegyre vonult vissza, ahol ötvenkilenc éves koráig élt aszkéta életet. Ekkor választották meg Jeruzsálem pátriárkájává. Igazi pásztorként legeltette Krisztus nyáját, és békében hunyt el 633-ban, életének kilencvenhetedik esztendejében.

A szent Sebestyén nyilakkal borítva,
Testét a nyilakból szőtt gúnya fedi,
De a nyilak alatt a lelke érintetlen maradt,
Szíve imádsággal emelkedik az ég felé.
Sebestyén a kínokat Krisztusért tűrte,
Mit érnek a hatalmas birodalmak, mit a sok gazdagság
E dicsőséghez, e fényességhez képest –
Nyilak alatt állni az élő Istenért?
A csodálatos Sebestyén épp ezt kívánta:
A megfeszített Üdvözítőért ő magát is megfeszíttetni,
Kínokkal és vérrel megerősíteni az igazságot,
Ég és föld előtt tanúságot tenni a hitről.
A mindent látó Úr, ki minden dolgokat szemlél,
Vérének minden cseppjét megmérte és megolvasta,
És az örök királyságban megadta jutalmát,
Mérhetetlen és megszámlálhatatlan kincsel árasztotta el.

Dicsőséges vértanú, ki Krisztusért szenvedtél,
És szenvedéseddel az Egyházat gyarapítottad,
Imádkozzál Istenhez a földi Egyházért,
Hogy egyre szebb és egyre nagyobb legyen.

ELMÉLKEDÉS

Ebben az életben az embernek választás adatik: vagy a földi királyság, vagy a mennyei királyság. Isten semmiféle kényszert nem gyakorol erre a választásra, hanem mindenki szabadon dönt. Amikor Márk és Marcellinus fivéreket halálra ítélték, a pogány bíró egy hónapnyi gondolkodási időt hagyott nekik, hogy vagy megtagadják Krisztust és az Ő országát, vagy kivégzik őket. Ekkor a börtönbe eljöttek rokonaik az egyik fajta tanáccsal, és szent Sebestyén a másik fajtával. A rokonok sírtak és kérlelték őket, hogy tegyenek a bíró kedvére, és kíméljék meg ifjúságukat. Könnyező apjuk ősz haját és betegségét mutatta nekik; anyjuk az emlőinek tejére eskette őket, amellyel táplálta őket; gyermekeik pedig sírtak körülöttük. Mindannyian lényegében azt javasolták nekik, hogy tagadják meg a mennyei királyságot a földi királyságért. Szent Sebestyén azonban ennek ellenkezőjét tanácsolta nekik, így szólván: „Ó, Krisztus bátor katonái, hát rokonaitok hízelgése miatt el akarjátok veszíteni az örök koszorút?… Hát asszonyi könnyek miatt el akarjátok hagyni a győzelmi zászlót?… Ez az élet múlandó, olyannyira állhatatlan és hűtlen, hogy még a saját szerelmeseit sem tudja soha megtartani. Mit ér ez az élet, még ha valaki száz évig élne is? Amikor eljön az utolsó nap, nem tűnike úgy az összes elmúlt esztendő és minden földi gyönyörűség, mintha soha nem is létezett volna? Bizony értelmetlenség félni e gyorsan múló élet elvesztésétől, amikor azt az örökkévalót nyerjük el, amelyben a gyönyörűség, a gazdagság és az öröm úgy kezdődik el, hogy soha véget nem ér, és végtelen marad mindörökkön-örökké. Emlékezzetek az Úr szavaira: az embernek saját háza népe az ellensége (Mt 10, 36). Nem barátaitok azok, akik elválasztanak titeket Istentől.” Ezen és sok más szónak köszönhetően szent Sebestyén felülkerekedett, és a szent vértanúk jobban megszerették a mennyei királyságot, mint a földit, és örömmel mentek a halálba Krisztusért.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem József tisztaságát (Ter. k. 39), mégpedig:

1. hogyan vonta bűnre Józsefet Potifár kéjsóvár felesége,

2. hogyan utasította vissza őt József az Isten iránti félelemből és az ura iránti tiszteletből,

3. hogyan ragadta meg az asszony a ruhájánál fogva, ő pedig ott hagyva ruháját, menekült az ő szent lelkével.

SZENTBESZÉD
Rútról

„A te néped az én népem, és a te Istened az én Istenem … csak a halál választ el engem tőled.” (Ruth 1, 16-17)

Ezek a szavak csodálatosak, még ha fiú mondja is apjának, leány az anyjának, vagy feleség a férjének. De háromszorosan csodálatosak, amikor egy meny mondja az anyósának. E szavakat pedig a boldog Rút mondta Noéminek, az ő gyászoló anyósának. Amikor Noémi két fia meghalt Moáb földjén, ahol jövevényként éltek, az idős anya elhatározta, hogy visszatér Betlehembe, a szülőföldjére, hogy ott hagyja a csontjait. Nemeslelkü Noémi pedig - az ő fájdalmában - azt tanácsolta fiatal menyeinek, hogy maradjanak a saját földjükön, és házasodjanak újra. Orpá ott maradt, Rút azonban így szólt: „csak a halál választ el engem tőled.” Íme a gyönyörű példa arra, hogyan szeretheti egy anyós gyengéden a menyeit, és fordítva, hogyan lehet egy meny teljes szívével odaadó az anyósa iránt. Betlehemben azonban valakinek táplálnia kellett ezt a két lelket. Ki fogja táplálni őket? Isten és Rút szorgalmas kezei. „Hadd menjek a mezőre kalászt szedegetni” - mondta a meny az anyósának. „Menj, leányom” – válaszolta Noémi. Idegen földön, idegen aratók mögött kellett kalászt szedegetni. Ez nemcsak fáradság volt, hanem szégyen is. Rút azonban magára vállalta a fáradságot és a szégyent is a hitvese idős anyja iránti szeretetből. Meglátta a mindent látó Isten ezt a két kedves lelket, és megörvendezett. Megörvendezett az ő Teremtőjük, és megjutalmazta, majd megdicsőítette őket, ahogyan csak Ő tudja megjutalmazni és megdicsőíteni azokat, akik félik Őt. És Isten az Ő Gondviselésével úgy intézte, hogy Rút a gazdag Boáz mezejére menjen kalászt gyűjteni. Boáz pedig meglátta Rútot, és megkérte a kezét Noémitől. Ebből a házasságból született Obed, Isai (Jesze) apja és Dávid király nagyapja. Rút tehát koldusasszonnyá alázta le magát, Isten pedig egy nagy király ősanyjává tette őt, akitől sok király származott, s végül maga a Királyok Királya, a mi Urunk Jézus Krisztus is.

Ó, mindent látó Úr, jóságos Úr, milyen csodálatos vagy Te a Gondviselésedben az igazak és az irgalmasok iránt. Igazgass minket is, és könyörülj rajtunk. Dicsőség és hála Neked mindörökké. Ámen.

DECEMBER 19.

1. Szent Bonifác vértanú. A Krisztusért elszenvedett vértanúság a bűnösből is szentet formál. Ezt mutatja szent Bonifác példája is. Ő kezdetben egy gazdag és erkölcstelen római asszony, Aglaida szolgája volt, akivel tisztátalan és törvénytelen viszonyt folytatott. Mindketten pogányok voltak. Egy alkalommal Aglaida megkívánta, hogy egy

vértanú ereklyéje legyen a házában, mint egyféle amulett, amely megvédi őt a gonosztól. Ezért felkészítette szolgáját, és Ázsiába küldte, hogy keresse meg és vásárolja meg neki azt, amit kívánt. Bonifác magával vett néhány rabszolgát és bőséges kincset, majd az Aglaidától való búcsúzáskor így szólt hozzá: „Ha nem találnék egyetlen vértanút sem, és ha neked, úrnőm, az én Krisztusért megkínzott testemet hoznák vissza, vajon tisztességgel fogadod-e azt?" Aglaida felnevetett, és részegesnek, valamint bűnösnek nevezte őt. Így váltak el egymástól. Tarszosz városába érkezve Bonifác sok keresztényt látott nagy kínzások közepette: egyeseknek a lábát, másoknak a kezét vágták le, némelyeknek a szemét szúrták ki, másokat akasztófára feszítettek, és így tovább. Bonifác szíve ekkor megváltozott, megbánta bűnös életét, és sírva fakadt. Majd a keresztény vértanúk között felkiáltott: „Én is keresztény vagyok!" A bíró vallatóra fogta őt, megparancsolta, hogy szörnyen ostorozzák meg, majd forró ólmot öntöttek a szájába, és – mivel ez nem ártott neki – karddal lefejezték. Rabszolgái fogták a testét, és visszavitték Rómába. Isten angyala megjelent Aglaidának, és így szólt: „Fogadd be azt, aki egykor a szolgád volt, most pedig a mi testvérünk és szolgatársunk; ő a te lelked őrzője és életed oltalmazója." A megrettent Aglaida elébe ment, átvette Bonifác testét, templomot építtetett neki, és ott helyezte el a vértanú ereklyéit. Ezután ő maga is bűnbánatot tartott, minden vagyonát szétosztotta a szegények között, visszavonult a világtól, és még tizenöt évig élt keserves bűnbánatban. Szent Bonifác a 290. esztendőben szenvedett vértanúhalált.

2. Szent Gergely (Grigentiosz), omiritiszi püspök. Kezdetben a milánói (mediolanumi) egyház diakónusa volt, és sok látomásban részesült. Isten Gondviselése Alexandriába vezérelte őt, ahol Proteriosz pátriárka – egy mennyei kinyilatkoztatás alapján – felszentelte őt a dél-arábiai Omiritisz földjének püspökévé, amelyet Elezvoj szent király (lásd október 24.) éppen akkor szabadított fel a zsidó Dunaan zsarnoksága alól. Jó pásztor és nagy csodatevő volt. Krisztusszerető Avramiosz király segítségével megszervezte az omiritiszi egyházat, számos templomot emelt, és zsidók sokaságát keresztelte meg. Imádságával nagy és félelmetes csodákat tett; imájával még magának az Úr Krisztusnak a megjelenését is kieszközölte a hitetlen zsidók előtt, ami eldöntötte a zsidók megkeresztelkedését. Harminc éven át kormányozta az egyházat, és békében költözött át az örök életbe az 552. esztendőben.

3. Irgalmas Szent Bonifác, ferentii püspök. Gyermekkorától fogva szokatlanul irgalmas szívű volt, amiért édesanyja meg is feddte őt. Az imádság által azonban az Úrtól százszorosan kapta vissza a szétosztott javakat. Békében hunyt el Itáliában a VI. században.

4. Tiszteletreméltó Muromi Illés atya. Kijevi barlangmonostori (Kijev-Pecserszkaja Lavra) szerzetes. Az 1188. esztendőben hunyt el. Romolatlan ereklyéi csodatevők. Jobb kezének első három ujja mind a mai napig imádságra összezárva áll. Ebből látható, hogy imádság közben érte a halál. Ez egyben bizonyságul szolgál azok ellen, kik nem három ujjal vetnek keresztet.

Bűnös lélek volt a Bonifácé,
Bűnös lélek, a bűntől lenyomva,
De megbánta, s Krisztussal felragyogott,
És felsóhajtott száz meg száz alkalommal.
Látta a szent vértanúk kínjait,
Látta a kínokat, s mint a viasz, elolvadt,
Sírva fakadt, s a könnyek által megtisztult,
Minden bűnéért igaz bűnbánatot tartott.
Mi az élet? Egy felajánlott áldozat:
Vagy az ördögnek, vagy a Teremtőnek.
Az első bűzlik, mint a holt tetem,
A második felemelkedik az ő Üdvözítőjéhez.
A bűnbánat – az élet megújulása,
Megújulás lett ez Bonifácnak is,
Lelke üdvéért a testét áldozta fel,
Királyságot vett egy zsák csontért.
A bűnöstől a bűnbánóig,
A bűnbánótól a vértanúig
Nincs messzebb, mint ujj az ujjtól,
Nincs messzebb, mint a föld a kereszttől.

ELMÉLKEDÉS

Vajon a hit által meg lehet-e mozdítani a hegyeket (Mt 17, 20)? Kétségtelenül meg lehet; sőt, még ennél is többre képes: a hit által magát Istent is irgalomra lehet indítani irántunk, bűnösök iránt. Az omiritiszi Afar városában a lakosok többsége zsidó volt. Szent Gergely azon fáradozott, hogy keresztény hitre térítse őket. Ekkor a zsidók hitvitát javasoltak szent Gergelynek és Avramiosz királynak, azzal a feltétellel, hogy ha legyőzetnek, mindannyian felveszik Krisztus hitét. Ez a hitvita több napig tartott, több ezer ember - zsidók és keresztények - jelenlétében. Látván a zsidók, hogy Gergely megdönthetetlen érvei és bizonyítékai miatt vesztésre állnak, azt kérték, hogy Gergely valamilyen módon mutassa meg nekik az élő Krisztust, úgy, hogy érzéki szemeikkel láthassák Őt, és akkor hinni fognak. Mivel szent Gergelynek szíve tisztasága miatt nagy bátor bizodalma volt az Úr előtt, mindenki előtt kelet felé térdelt, és imádkozni kezdett Istenhez. Amikor befejezte az imádságot, megrendült a föld, dörgés hallatszott, és keleten megnyílt az ég. Kelet felől egy fényes felhő indult el tüzes lánggal és ragyogó sugarakkal, majd lassan leereszkedett a földre, az emberi gyülekezet helye felé. A felhő közepén egy kimondhatatlan szépségű Férfi állt, rendkívüli ragyogású arccal, villámlásból szőtt ruhamódra hímzett öltözetben. A felhőn haladva addig jött, míg közvetlenül

Gergely püspök fölé nem ért. Mindannyian látták Őt sosem látott dicsőségben és szépségben, és a félelemtől arccal a földre borultak. Gergely felkiáltott: „Egy a Szent, egy az Úr, Jézus Krisztus, az Atya Isten dicsőségére. Ámin." Ekkor az Úr dicsőségéből hang hallatszott a zsidók felé: „A püspök imádsága miatt meggyógyít titeket az, akit atyáitok megfeszítettek." És a fényes felhő lassan eltávozott, ahogyan jött. Ezután a zsidók megkeresztelkedtek.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem Mózes alázatosságát Isten előtt, mégpedig:

1. hogyan helyezte Mózes mindig egyedül Istent az előtérbe, önmagát pedig soha,

2. hogyan várt minden erőt, minden jót és minden segítséget egyedül Istentől, és senki mástól,

3. hogyan fordult minden munkájában töredelmes szívvel Istenhez segítségért és vezetettségért.

SZENTBESZÉD

Sámuelről

„Ezért a gyermekért imádkoztam, és az Úr teljesítette kérésemet, amelyet tőle kértem. Én is odaadom őt az Úrnak, hogy ameddig csak él, az Úrnak szolgáljon."
(1Sám 1, 27-28)

Istentől kért és Istennek szentelt volt Sámuel, Izráel népének prófétája és vezére. A boldog Anna, az ő magtalan édesanyja, könnyekkel és áldozatokkal kérte ki őt Istentől. És őt, az egyetlenét, a legnagyobb kincsét, már gyermekségétől fogva átadta az Úr szolgálatára. A bölcs anya nem a magáénak tekinti gyermekeit, hanem Istenének. Istenéi ők akkor is, amikor Isten adja őket, Istenéi akkor is, amikor Isten elveszi őket, de leginkább akkor Istenéi, amikor az anya maga szenteli őket Istennek. Isten ajándéka viszonzásul tér vissza Istenhez. Mert nekünk semmink sincs, ami a magunké volna, hogy Istennek adhatnánk, hanem csak abból adhatunk, amit Tőle kapunk. És a kis Sámuel a templom mellett élt Éli főpap romlott fiai között, de ő maga nem rontatott meg. És az Úr nem akart megjelenni a bűnös véneknek, hanem ennek a tiszta gyermeknek jelent meg… Mert Sámuel Isten akaratát cselekedte, és „nem hagyta, hogy egyetlen szava is a földre essék" (3, 19). És Sámuel bírája volt Izráel népének ifjúságától fogva vénségéig, és semmi hamisságot nem tett sem Isten, sem az emberek ellen. És Isten erőt adott neki, így prófétált és csodákat tett; Isten és a nép minden ellen-

ségét legyőzte, és két királyt is felkent: Sault és Dávidot. Amikor pedig megöregedett, összehívta a népet, és megkérdezte, hogy tett-e valaha valakin erőszakot, vagy vett-e el valakitől vesztegetést. A nép pedig egyhangúlag így válaszolt: „Nem bántottál minket, nem tettél rajtunk erőszakot, nem nyomorgattál meg minket, és nem vettél el semmit senki kezéből” (12, 4). Íme, ilyen ember volt az, akit Isten ajándékozott, és akit viszonzásul Istennek adtak, és aki Isten áldásával és anyai áldással növekedett. Merítsenek az édesanyák példát a boldog Annából; a bírák és a nép vezérei pedig merítsenek példát az igazságos Sámuelből.

Ó, szent és szentséges, jóságos és túláradóan jóságos Úr, nyisd meg lelkünket, hogy lássuk a Te szentségedet és jóságodat, és hogy megbánjuk a mi gonoszságainkat. Dicsőség és hála Neked mindörökké. Ámen.

DECEMBER 20.

1. Szent Ignác vértanú, az Istenhordozó (Theophoros). Azért nevezték ezt a szent férfiút Istenhordozónak, mert szívében és nyelvén szüntelenül az élő Isten nevét hordozta. A hagyomány szerint azért is nevezték Istenhordozónak, mert a testet öltött Isten, Jézus Krisztus a saját kezébe vette őt. Azokban a napokban, amikor az Úr alázatosságra tanította tanítványait, kézen fogott egy gyermeket, közéjük állította, és így szólt hozzájuk: „Aki tehát megalázza magát, mint ez a gyermek, az a legnagyobb a mennyek Országában” (Mt 18, 4). Ez a gyermek Ignác volt. Később Ignác Szent János Teológus (Evangélista) tanítványa lett, Polikárppal, Szmirna püspökével együtt. Antiochia püspökeként jó pásztorként igazgatta Isten egyházát, és ő vezette be elsőként az egyházban az antifonális éneklést, vagyis a két kórusra való éneklést, úgy, hogy amikor az egyik oldalon véget ér az ének, a másik oldalon elkezdődik. Az éneklés ezen módját szent Ignácnak a mennyben az angyalok között lett kinyilatkoztatva. Amikor Traianus császár átvonult Antiochián a perzsák elleni háborúba menet, tudomást szerzett Ignácról, magához hívatta, és tanácsolni kezdte neki, hogy mutasson be áldozatot a bálványoknak, és cserébe szenátori rangot ad neki. Mivel a császár tanácsai és fenyegetései is hiábavalónak bizonyultak, szent Ignácot vasbilincsbe verték, és tíz könyörtelen katona kíséretében Rómába küldték, hogy a vadállatok elé vessék. Ignác örvendezett az Úrért elszenvedett gyötrelmeknek, és csak azért imádkozott Istenhez, hogy a vadállatok legyenek az ő testének sírja, és senki se akadályozza meg őt ebben a halálban. Hosszú és gyötrelmes utazás után Ázsián, Thrákián, Makedónián és Épiruszon át Ignác megérkezett Rómába, ahol a cirkuszban az oroszlánok elé vetették. Az oroszlánok széttépték és felfalták őt, csupán néhány nagyobb csontját és a szívét hagyták meg. Krisztus Urunk e dicsőséges szeretetje a 106. esztendőben szenvedett vértanúhalált

Rómában, a Krisztus-ellenes Traianus császár idejében. Több alkalommal is megjelent a túlvilágról, és mind a mai napig csodákat tesz, segítve mindenkit, aki segítségül hívja őt.

2. Szent Danilo, szerb érsek. Gazdag és istenfélő szülők fia. Ifjúkorában jó nevelésben részesült. Milutin király az udvarába fogadta őt, de ő az Isten iránti nagy szeretetből elszökött, és szerzetessé lett az Ibar-menti Koncsul-monostorban. Később a Hilandar-kolostor igumenje (apátja) volt, és sokat szenvedett a rabló latin keresztes lovagoktól. Volt bánszkai, majd humi püspök, és végül szerb érsek. Kezdettől mindvégig szigorú aszkéta életet élt. Megkapta a könnyek sajátos ajándékát. Megbékéltette Dragutin és Milutin királyokat, majd Milutint és Deicsani (Dečani) Istvánt. Erőteljesen küzdött a latinok, valamint a bogumilok ellen is. Az ő felügyelete alatt épültek a Bánszka és a Decsani monostorok. Számos templomot megújított és felépített. Megírta a szerb királyok és szentek életrajzi gyűjteményét (Rodoszlov). Isten szolgálatában fáradhatatlanul élt élete végéig; békében hunyt el Dusán cár idejében, az 1338. esztendő december 19-ről 20-ra virradó éjszakán. Nagy főpap, nagy aszkéta, nagy munkaszerető és nagy hazafi volt.

Krisztus főpapja, csodálatos és példás,
Jóságos főpap, s nem Krisztus-ellenes,
Nem a Krisztus-gyilkosok nemzetségéből,
Hanem az Istenhordozók közül, kik Őt szerették –
Szent Ignác atya, Istenhordozó férfiú,
Téged dicsőítünk, és büszkék vagyunk rád.
Traianus császár rangot és tisztességet kínál neked,
Csak ha leborulnál a bálványok előtt.
Te kivívtad a császár ámulatát, mert nem akartál engedni,
Sem az egész birodalomért az Urat elárulni,
Örömmel mentél a halálba, Istenhordozó atyánk,
Ezért dicsőítünk, és büszkék vagyunk rád.
A vadállatok elé vetve békésen várakoztál,
Róma mulatságot akart: veled játszadoztak!
– Isten búzája vagyok! – mondtad ott fenn hangon –
A vadállatok megőrölnek, hogy tiszta kenyérré legyek!
S most hol van Traianus? Te a paradicsom lakója vagy,
Az angyalok éneke, nekünk pedig tanítónk.
Szent Ignác, te, ki az Istent hordozod,
Az élet kenyerét kérd ki számunkra az Istentől!

ELMÉLKEDÉS

Mint kiolthatatlan láng, úgy borította el a szent vértanúkat a Krisztus iránti szeretet. Ez a szeretet könnyítette meg szenvedéseiket, és tette édessé a halált. Szent Ignácról mondja Szent Aranyszájú (János): „Ő oly könnyedséggel vetette le magáról a testet, mint ahogyan valaki leveti magáról a ruháját." Miközben Róma felé utazott a halálba, Ignác csak egyetlen dologtól félt: nevezetesen attól, hogy a keresztények valamiképpen vissza tartják őt a Krisztusért vállalt vértanúságtól – akár Istenhez intézett imádságukkal, akár valamilyen külső módon. Ezért szüntelenül kérte őket, írásban és szóban egyaránt, hogy ezt ne tegyék. „Bocsássatok meg nekem - mondta -, én tudom, mi válik ahasznomra. Most kezdek csak igazán Krisztus tanítványává lenni, amikor már semmit sem kívánok a láthatókból vagy a láthatatlanokból, egyedül csak azt, hogy elnyerjem Krisztust. Jöjjön rám az ördög mindenféle kínzása: tűz, kereszt, vadállatok, vagdosás, szaggatás, a csontok összezúzása, az egész test feldarabolása - csak azért, hogy elnyerjem Jézus Krisztust. Jobb nekem meghalni Krisztusért, mint uralkodni a föld végső határáig… Az én szerelmem keresztre van feszítve, és nincs bennem a szeretet tüze semmiféle világi dolog iránt!" Amikor bevezették őt a cirkuszba, e szavakkal fordult a néphez: „Római polgárok, tudjátok meg, hogy engem nem valamilyen bűncselekményért büntetnek, és nem is törvényszegés miatt ítéltek halálra, hanem az én Istenemért, akinek szerelme elborít engem, és akit telhetetlenül áhítok: Az Ő búzája vagyok, és a fenevadak fogai fognak megőrölni engem, hogy az Ő tiszta kenyere legyek." Amikor a vadállatok felfalták őt, Isten Gondviselése folytán a szíve megmaradt a csontok között. És amikor a hitetlenek felvágták a szent szívét, belül a szíven arany betűkkel ezt a nevet látták leírva: Jézus Krisztus.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem Józsuénak, Nún fiának bátorságát, mégpedig:

1. hogyan tartotta meg Józsué az Úr minden parancsolatát rendíthetetlenül,
2. hogyan indult el bátran, az Isten segítségébe vetett hittel minden küzdelembe népének ellenségei ellen,
3. hogyan győzedelmeskedett mindenütt, és hogyan tulajdonított minden győzelmet egyedül Istennek.

SZENTBESZÉD

Dávidról

„Akkor monda Dávid Nátánnak: Vétkeztem az Úr ellen… könnyeim voltak kenyerem nappal és éjszaka.” (2.Sám 12, 13; Zsolt 42, 4)

Dávid király vétkezett az Isten ellen, bűnbánatot tartott, és Isten megbocsátott neki. Nagy volt a király bűne, de még nagyobb a bűnbánata. Két súlyos bűnben volt vétkes az Isten előtt: házasságtörésben és gyilkosságban, de amikor Nátán, Isten prófétája leleplezte őt, fájdalmasan felkiáltott: „Vétkeztem az Úr ellen!” Megvallotta hát bűnét, és keservesen, igen keservesen bánkódott. Töredelmes szívvel imádkozott Istenhez: sírt, böjtölt, a földön feküdt, és szelíden tűrte a félelmetes csapásokat, amelyeket Isten mért rá, a házanépére és a népére az ő bűne miatt. Bűnbánati zsoltáraiban így szól: „De én féreg vagyok, nem ember” (Zsolt 22, 7). „Sóhajtozván emésztem magam, bőröm csontomra tapadt.” (Zsolt 102, 6). „Nem alszom” (7. vers). „A hamut eszem kenyér gyanánt, és italomat könnyekkel vegyítem” (10). „Térdeim roskadoznak a böjtöléstől.” Íme az igazi bűnbánat, íme az igaz bűnbánó! Nem keményedett meg a bűnben, és nem esett kétségbeesésbe sem. Hanem Isten irgalmában bízva szüntelenül vezekelt. És az Isten, aki szereti a bűnbánókat, megkönyörült ezen a példás bűnbánón. Megbocsátott neki az Isten, és Izráel minden királya fölé dicsőítette őt; igen nagy kegyelmet adott neki, hogy megírja a legszebb bűnbánati imádságokat, és megjövendölje a világ Üdvözítőjének földrejövetelét, mégpedig az ő nemzetségéből.

Látjátok, testvéreim, milyen csodálatos az Isten irgalma a bűnbánók iránt! Úgy megkedvelte az Isten ezt a bűnbánó Dávidot, hogy maga az Isten sem szégyellte felvenni a testet az ő magvából. Boldogok, akik nem keményednek meg a bűnben, és akik nem esnek kétségbeesésbe a bűn miatt. A bűnbánat mindkét gonoszságtól megment.

Irgalmas Úrunk, lágyítsd meg szívünket a bűnbánat könnyeivel. Dicsőség és hála Neked mindörökké. Ámen.

DECEMBER 21.

1. Szent Juliána szűz és vértanú, valamint a vele szenvedő hatszázharminc vértanú. Ez a dicsőséges szűz és vértanú Nikomédiában született, pogány szülőktől. Miután valakitől hallotta az evangélium hirdetését, teljes szívével Krisztushoz tért, és pontosan az Úr parancsolatai szerint kezdett élni. Egy Eleusziosz nevű szenátor volt a jegyese. Hogy eltántorítsa őt magától, Juliána azt mondta neki, hogy nem megy hozzá feleségül, hacsak nem lesz a város eparchusa (prefektusa). Ezt azért javasolta neki,

mert úgy gondolta, hogy ez a fiatalember soha nem fogja elérni ezt a magas tisztséget. Eleusziosz azonban fáradozott, és hízelgéssel, valamint vesztegetéssel elérte, hogy kinevezzék Nikomédia eparchusává. Juliána ekkor feltárta előtte, hogy ő keresztény, és nem léphet vele házasságra, amíg a férfi fel nem veszi az ő hitét, így szólván: „Mit ér nekünk testileg egyesülni, ha lélekben megosztottak vagyunk?" Eleusziosz ezen felháborodott, és feljelentette őt a saját apjánál. A haragos apa meggyalázta és megverte a leányt, majd átadta az eparchusnak vallatásra. Az eparchus megparancsolta, hogy szörnyen ostorozzák meg, majd csupa sebben és vérben börtönbe vettette. Az Úr azonban meggyógyította őt a börtönben, és teljesen egészségesen jelent meg újra az eparchus előtt. Az eparchus ezután izzó kemencébe vettette őt, de a tűz nem égette meg. Ezt a csodát látva sokan hittek Krisztus Istenben. Ötszáz férfi és százharminc asszony tért meg ekkor. Az eparchus mindannyiukat halálra ítélte, és elrendelte, hogy karddal fejezzék le őket. Lelkeik a Paradicsomba költöztek. Ekkor a gonosz bíró a szent Juliánát is kard általi lefejezésre ítélte. Juliána lélekben örvendezve lépett a vesztőhelyre, térden állva imádkozott Istenhez, majd a tőkére hajtotta fejét. Fejét vették, lelke pedig elköltözött Krisztus örök világosságának királyságába a 304. esztendőben. Eleuszioszt hamarosan utolérte Isten büntetése. Miközben a tengeren hajózott, a hajója összeromlott, és ő a vízbe esett. De nem a vízben lelte halálát, hanem kiúszott egy szigetre, ahol a kutyák széttépték és felfalták őt.

2. Csodatevő Szent Péter, orosz metropolita. A Volinyi területen született, és tizenkettedik esztendejében vette fel a szerzetesi rendet. Csodálatos aszkéta és ikonfestő volt. Monostort alapított a Rata folyónál, amelynek igumenje (apátja) lett. Akarata ellenére nevezték ki kijevi metropolitává, és Atanáz pátriárka szentelte fel Konstantinápolyban. Metropolitaként sokat szenvedett az irigyektől és az eretnekektől. Tizennyolc éven át kormányozta az egyházat, mint jó és buzgó pásztor. Életében sírboltot épített magának az Uszpenszkij (Nagyboldogasszony)-székesegyházban, ahol szent és csodatevő ereklyéi mind a mai napig nyugszanak. Az 1326. esztendőben hunyt el, és költözött át igazi hazájába.

3. Szent Temisztoklész vértanú. A fiatal Temisztoklész pásztorként őrizte a juhokat egy mezőn, a lükiai Müra városa közelében. Abban az időben a keresztények kínzói üldözték Szent Dioszkuridészt, és a mezőn rátalálva Temisztoklészra megkérdezték tőle, hogy látta-e az üldözöttet, és tudja-e, hol rejtőzködik. Temisztoklész, bár tudta, nem akarta elárulni őt, sőt önmagát is kereszténynek vallotta. Megkínozták és lefejezték Decius császár idejében, a 251. esztendőben.

Péter szentnek dicsőséges anyja,
Mikor Péterrel volt áldott állapotban,
Álmot látott, s álmában megpillantotta,

Hogy egy bárányt tart a karjaiban.
Hófehér bárányt, karcsú szarvakkal,
Szarvai között egy gyönyörűséges fával.
A fán illatos virágok nyíltak,
S a virágok között jóillatú gyümölcsök értek,
Ágait pedig égő gyertyák díszítették,
Fényes gyertyák, mint a ragyogó csillagok,
S mindez mennyei illattal illatozott.
Az anya álma csodásan beteljesült:
A szelíd bárány a jóságos Pétert jelentette,
Szarvai – Péternek bátor férfiasságát,
A gyönyörű fa – a szentnek tiszta lelkét,
A tarka virágok – erényeinek sokaságát,
A gyümölcsök – az irgalmasság tetteit,
A fényes gyertyák – a hitet és az imádságokat.
Ami az anyának képben kijelentetett,
Péterben a valóságban megmutatkozott.

ELMÉLKEDÉS

Bárki, aki Krisztus Királysága felé törekszik, óhatatlanul akadályokba ütközik. Ezek az akadályok számtalanok és különfélék. Különösen veszélyesek a démoni álnokságok. Ezért a lelki élet minden buzgó követőjének rendkívül ébernek kell lennie, és nem szabad a túlvilágról érkező minden fényes jelenséget isteni jelenésként elfogadnia. Hogy az ellenség a világosság angyalaként is megjelenhet, azt Szent Juliána szűz és vértanú élete is bizonyítja. Amikor ez a szent szűz a börtönben sínylődött, megjelent neki az ördög angyali fényességben, és azt tanácsolta neki, hogy mutasson be áldozatot a bálványoknak, nehogy a kínzója tovább gyötörje őt. A megrémült Juliána megkérdezte: „Ki vagy te?" Az ellenség így válaszolt: „Isten angyala vagyok! Isten sokat aggódik érted, ezért küldött engem azzal az üzenettel, hogy engedelmeskedj az eparchusnak, nehogy a tested elpusztuljon a kínzásokban; jóságos az Úr, és meg fogja ezt bocsátani neked megsebzett tested gyengesége miatt." A vértanú elborzadt e szavak hallatán, megzavarodott, és könnyek között borult imádságra Istenhez, kérve Őt, hogy nyilatkoztassa ki neki, ki az, aki beszélt vele. Ekkor hang hallatszott hozzá az égből: „Légy bátor, Juliána, Én veled vagyok, hatalmat és erőt adok neked az felett, aki hozzád jött, és tőle magától fogod megtudni, ki ő." Ekkor az ördög megköttetett, és kényszeríttetett beismerni, hogy ő ugyanaz, aki Évát becsapta a Paradicsomban, aki Káint rávette Ábel megölésére, Heródest a betlehemi kisdedek lemészárlására, a zsidókat István megkövezésére, Nérót pedig arra, hogy Pétert fejjel lefelé keresztre fes-

zítse, Pált pedig lefejeztesse, és így tovább. Így ez a szent szűz, felövezve Isten erejével, nem hagyta magát megtéveszteni a gonosz lélek által, hanem éberségével és Istenhez szálló buzgó imádságával legyőzte őt.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem Dávid bűnbánatát, mégpedig:

1. hogyan nem vétkezett Dávid király, amíg pásztor és alárendelt polgár volt,
2. hogyan vétkezett Isten ellen királyként,
3. hogyan látta be azonnal a bűnét, hogyan vallotta meg azt, és hogyan tartott keserves bűnbánatot.

SZENTBESZÉD

Illés prófétáról

„Amint igaz, hogy él az Úr, Izrael Istene, akinek a szolgálatában állok: ezekben az években ne hulljon se harmat, se eső, csak az én szavamra." (1Kir.17, 1)

Félelmetesen hangzanak e szavak minden halandó fülnek, mert egy ember mondta ki őket, egy hozzánk hasonló természetű ember (Jak 5, 17). Megkérdezitek, testvéreim, hogyan zárhatja be egy halandó ember az eget, és hogyan állíthatja meg az esőt. De kérdezzétek meg azt is, hogyan nyithatja meg egy halandó ember az eget, és hogyan hozhat le esőt a száraz földre. Mi pedig tudjuk, hogy Isten az emberek imádságára mind a mai napig megnyitja az eget, és esőt ad. „Amit imádságban hittel kértek, megkapjátok" -mondta a mi Üdvözítőnk (Mt 21, 22). Miként Mózes az élő hit és imádság által félelmetes csodákat tett Egyiptomban és a pusztában; miként Józsué megállította a nap járását, úgy Illés, az Isten prófétája is bezárta és megnyitotta az eget, tüzet hozott le a mennyből, és más hatalmas, félelmetes csodákat tett, mindezt hit által és imádsággal. Isten azért adott erőt Illésnek az ilyen csodák megtételére, mert Illés az Isten dicsőségéért buzgólkodott, és nem a sajátjáért. „Nagy buzgóságom volt a Seregek Uráért, Istenéért" (1Királyok 19, 14). Semmit sem kért önmagának ez az Isten embere, hanem mindent Istenért. Isten volt neki minden: minden dicsőség, minden erő, minden kincs. Ezért koronázta meg őt Isten halhatatlan dicsőséggel, félelmetes erővel és olyan kinccsel, amely nem rohad, és amelyet a moly meg nem rág. Ezért nem engedte meg Isten azt sem, hogy Illés meghaljon, hanem felvitte őt a mennybe, miként Énókot is. Szent Illés lelke tiszta volt, mint a reggeli harmat, teste tisztaéletű, mint egy gyermeké, szíve és elméje szeplőtelen, mint Isten angyaláé. Ezért volt és maradt Isten erejének edénye. Ezért tett csodákat egykor, és tesz csodákat ma is.

Ó, Élő Úrunk, a Te Illés prófétád Istene, aki a keresztség által a Te szent kegyelmedből mint fiakat fogadtál minket, gyújtsd meg bennünk is a Te szent prófétád hitét és buzgóságát. Dicsőség és hála Neked mindörökké. Ámen.

DECEMBER 22.

1. Szent Anasztázia nagymártír, a Bilincsfeloldó és a vele szenvedők. Krisztus hitének e dicsőséges hősnője Rómában született, egy gazdag és szenátori házban, pogány apától és keresztény anyától. Már kora ifjúságától fogva szeretettel ragaszkodott az Úr Jézushoz, miután egy kegyes tanító, Khrüszogonosz (Chrisogonus) oktatta őt Krisztus tudományában. Apja kényszerítésére Anasztázia házasságra lépett egy Publius nevű pogány főnemessel. Azonban asszonyi betegségre hivatkozva semmiképpen sem akart vele testi kapcsolatba lépni. Emiatt férje keservesen gyötörte őt börtönnel és éheztetéssel. Még nagyobb kínokat mért rá, amikor megtudta, hogy titokban a börtönökbe jár a keresztény vértanúkhoz, eledelt visz nekik, szolgálja őket, mossa a sebeiket, és feloldozza bilincseiket. Isten Gondviselése által azonban megszabadult gonosz férjétől: a császár Perzsiába küldte Publiust, aki a tengeri utazás során a vízbe fúlt. Ekkor szent Anasztázia szabadon kezdte szolgálni a szenvedő keresztényeket, és hatalmas örökségével a szegényeket vigasztalta, alamizsnát osztva nekik. Egy alkalommal Diocletianus császár Aquileia városában tartózkodott, és megparancsolta, hogy hozzák elébe Khrüszogonoszt, Krisztus megvallóját. Őt útján szent Anasztázia is elkísérte. A császár parancsára a szent Khrüszogonoszt lefejezték. Ekkor szenvedett vértanúhalált a három nővér is, Agapé, Chiónia és Irén (lásd április 16.): az első kettőt tűzbe vetették, a harmadikat pedig nyíllal lőtték át. Testeiket szent Anasztázia magához vette, fehér gyolcsba csavarta, sok illatszerrel (aromával) vette körül, és tisztelettel eltemette. Ezután Anasztázia Makedóniába ment, ahol a Krisztusért szenvedőket segítette. Ott kereszténynéként felismerték, amiért elfogták, majd különböző bírák elé vitték kihallgatásra és vallatásra. Mivel vágyott meghalni a szeretett Krisztusért, Anasztázia szívében szüntelenül Hozzá fohászkodott. Egy Ulpianus nevű pogány főpap kéjsóváran meg akarta érinteni szent Anasztázia testét, de hirtelen megvakult és meghalt. A szent Anasztáziát éhhalálra ítélték, és harminc napot töltött a börtönben étel nélkül, egyedül könnyekkel és imádsággal táplálkozva. Ezután több más kereszténnyel együtt egy hajóra tették, hogy vízbe fojtsák, de Isten ettől a haláltól is megoltalmazta. Végül tűz felett, kezeinél és lábainál fogva négy karóhoz kötözték, s így adta át Istennek szent lelkét. A 304. esztendőben szenvedett vértanúhalált, és költözött át Krisztus Országába.

2. Szent Theodóta vértanú, az ő három gyermekével. Miután fiatalon özvegyen maradt három gyermekével, Theodóta teljesen Isten szolgálatának és gyermekei

igaz hitben való nevelésének szentelte magát. Nálánál lakott Szent Anasztázia is, amikor Makedóniában tartózkodott, és vele együtt látogatta a börtönökben Krisztus foglyait. A bíróság elé vezetve Theodóta bátor bizodalommal vallotta meg az Úr Krisztust. Ekkor elküldték Nikétiosz bithüniai prokonzulhoz (antipatószhoz). Amikor egy szeméremetlen pogány meg akarta érinteni a testét, hirtelen meglátta Isten angyalát mellette, és az angyal lesújtott rá. Halálra ítélve és a tüzes kemencébe vetve, három gyermekével együtt, Szent Theodóta tiszteletteljesen végezte be földi életét, és átköltözött az örök dicsőség Királyságába.

Istent szolgálja a szent szűz,
Anasztázia,
Hittel, reménnyel s tettekkel
Istenben ragyog.
Férjét, hírnevét és kincsét
a szűz elhagyja,
S a foglyoknak örömmel szolgál,
Istent dicsőíti.
Bilincset oldoz, sebet mos
a vértanúknak;
Köteléket old, ajándékot ad,
de el nem fogad:
Sem embertől, sem a földtől
bért ő nem keres,
Úr Krisztussal lelkét s szívét
vigasztalja.
Elmúlt a kín, megmaradt a fényes
Anasztázia dicsősége.
Az angyalokkal most a mennyben
ő ujjongva vigad.

ELMÉLKEDÉS

Az irgalmas Isten földi szentjeinek és kedveltjeinek gyakran küld vigasztalást a túlvilágról az Ő szentjei által. Szent Anasztázia előtt már vértanúhalált halt Krisztusért Szent Theodóta. Ezután Anasztáziát szűk és sötét börtönbe vetették, hogy a kínzó ítélete szerint ott éhhalált haljon. Börtönbéli sínylődésének harminc napja alatt minden éjjel megjelent neki a túlvilágról Szent Theodóta, és megerősítette őt szenvedésében. Miután Anasztázia már sokat kérdezett és sokat hallott Theodótától, egyik éjjel megkérdezte tőle, hogyan lehetséges az, hogy ő eljön hozzá a halála után. Theodóta azt válaszolta neki, hogy a vértanúk lelkének Isten azt a sajátos kegyelmet adta, hogy e világtól való elválásuk után elmehessenek, akihez csak akarnak, tanítás és vigasztalás nyújtása végett. Amikor letelt a harminc nap, a kínzó kihozatta Anasztáziát a börtönből, és elcsodálkozott, hogy életben látja őt. Ezután többekkel együtt arra ítélte, hogy fojtsák a tengerbe. A katonák a keresztényeket egy kis csónakba tették, ők maguk pedig egy másikban eveztek. Amikor kiértek a mély vízre, megfúrták a keresztények csónakját, hogy beáramoljon a víz, és elnyelje az elítélteket. Ekkor egy csodálatos jelenség történt, mégpedig: megjelent Szent Theodóta a vízen, és a part felé kormányozta a csónakot. Így az összes halálra ítélt megmenekült Anasztáziával együtt. Látva Isten ezen csodáját, százhúsz pogány azonnal hitt Krisztusban, és megkeresztelkedett.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem Dávid szenvedéseit a bűne miatt, mégpedig:

1. hogyan támadt nyomorúság Dávid házában; az egyik fiú felkelt a másik ellen, és fivér a nővére ellen,
2. hogyan indított háborút Absolon az apja, Dávid ellen,
3. hogyan sújtotta nyomorúság az egész népet a király bűne miatt.

SZENTBESZÉD
A türelmes Jóbról

„Az Úr adta, az Úr vette el; áldott legyen az Úr neve!” (Jób 1, 21)

Ne féljen semmitől az igaz ember, testvéreim, minden jóra fordul vele. Az egész Szentírás megmutatja nekünk, hogy Isten nem hagyja el mindvégig az igazat. Jób példája ezt oly világosan mutatja meg nekünk, mint a nap. Volt Jóbnak hét fia és három leánya, volt gazdagsága, tisztelete az emberek között és barátai. És mindezt elveszítette egyetlen nap alatt. Ő mégsem zúgolódott Isten ellen, hanem a földre esett, leborult, és így szólt: mezítelen jöttem ki anyám méhéből, és mezítelen térek oda vissza. Ezután Jób az egészségét is elveszítette, az utolsót, amije maradt, s egész testét, fejebúfjától a talpáig, sebek és fekélyek borították. És Jób a hamuban ült, és dicséretet zengett Istennek. Felesége pedig arra bátorította, hogy tagadja meg az ő Istenét. Az igaz Jób így szólt hozzá: ha a jót elfogadtuk Istentől, a rosszat ne fogadnánk el?

Barátai feddték őt, mondván, hogy bűnös, s kérkedtek előtte saját eszükkel és igazságukkal, de Jób alázatosan imádkozott Istenhez, és türelemmel viselte sebeit és szerencsétlenségét. Ma is ugyanúgy történik, mint akkor: amikor valami nyomorúság ér minket, szomszédaink okosabbnak és igazabbnak tettetik magukat nálunk. De a mindentudó Isten azért bocsátotta mindezen csapásokat Jóbra, hogy megkísértse (kipróbálja) nemcsak Jóbot, az Ő szolgáját, hanem annak rokonait és barátait is. S amikor mindenki megmutatta, milyen is ő valójában, amikor mindenki letette a vizsgát Isten előtt, akkor Isten az Ő mindenható jobbjával visszaadta Jób egészségét, és kétszer annyi gazdagságot adott neki, mint amennyit elvett tőle, s adott neki ismét hét fiat és három leányt.

Akinek erős a hite, testvéreim, annak tiszta a lelki látása is, hogy megláthassa Isten ujját mind a jólétében, mind a szenvedésében. Akinek erős a hite, annak nagy a türelme is a szenvedésben. Amikor Isten ad neki, hálát ad, amikor Isten elvesz tőle, áldást mond: áldott legyen az Úr neve!

Ó, sokat szenvedett és türelmes Jób Ura és Istene, taníts meg minket is áldani a Te nevedet a mi szenvedéseinkben. Dicsőség és hála Neked mindörökké. Ámen.

DECEMBER 23.

1. A Krétán szenvedett szent tíz vértanú. A Decius-féle üldözés idején, a 250. esztendőben szenvedtek vértanúhalált az Úr Krisztusért. Neveik: Teodulosz, Szaturninosz, Euporosz, Gelasziosz, Eunikianosz, Zótikosz, Pompeiosz, Agathopusz, Baszilidész és Evarisztosz. Mindannyian tekintélyes és tiszteletreméltó polgárok voltak, a legjobbak a legjobbak között. Amikor a vesztőhelyre vezették őket, felettébb örvendeztek, és azon vetélkedtek, kit fejezzenek le közülük elsőként, mert mindegyikük elsőként akart elindulni a szeretett Krisztushoz. Ezután így imádkoztak: „Bocsáss meg, Urunk, a Te szolgáidnak, és fogadd el a mi kiontott vérünket önmagunkért, rokonainkért, barátainkért és az egész hazánkért, hogy mindannyian megszabaduljanak a tudatlanság sötétségétől, és megismerjenek Téged, az igaz világosságot, ó, örök Király!" Levágattak, és átköltöztek a dicsőség királyságába, hogy örökké örvendezzenek.

2. Csodatevő Szent Nifont. Paflagóniában született, és Konstantinápolyban nevelkedett egy hadvezér udvarában. Rossz társaságba keveredve a fiatal Nifont megromlott, és sok bűnnek, valamint szenvedélynek adta át magát. Bűnei miatt még Istenhez sem tudott imádkozni. A Szentséges Istenszülő irgalmából tért vissza az igazság útjára, és szerzetessé lett. Számtalan látomásban részesült a mennyei világról. Négy éven át vívott nehéz küzdelmet a démonnal, aki szüntelenül azt suttogta neki: „Nincs Isten! Nincs Isten!" De amikor maga az Úr Jézus megjelent neki élve az ikonon, Nifont hatalmas erőt kapott a gonosz lelkek felett, és megszabadult a nehéz kísértésektől. Olyannyira tisztánlátó volt, hogy ugyanúgy látta az angyalokat és a démonokat az emberek körül, mint magukat az embereket, és ismerte az emberi gondolatokat. Az angyalokkal gyakran beszélgetett, a démonokkal pedig vitatkozott. Templomot épített a Szentséges Istenszülő tiszteletére Konstantinápolyban, szerzeteseket gyűjtött maga köré, és sokakat megmentett. Alekszandrosz alexandriai érsek egy mennyei kinyilatkoztatás alapján a ciprusi Konsztancia városa püspökévé szentelte őt. Szent Nifont ekkor már idős volt, és miután rövid ideig jól igazgatta Isten egyházát, átköltözött Krisztus örök Királyságába. Halála előtt meglátogatta őt Szent Atanáz (Athanasziosz) Nagy, az alexandriai egyház arkidiakónusa, és halála után látta az arcát mint a nap, tündökölni.

3. Tiszteletreméltó Ohridi Naum csodatevő. Szent Cirill és Metód tanítványa, valamint az Ötök (Petocsiszlenici) egyike, akik a legbuzgóbban működtek együtt a szlávok ezen apostolaival. Szent Naum Rómába is elutazott, ahol csodatevő erejével és nagy tudományával szerzett hírnevet. Számos nyelv ismerője volt. Rómából visszatérve, Borisz Mihály király segítségével, az Ohridi-tó partján telepedtek le. Miközben Szent Kelemen püspökként munkálkodott Ohridban, Szent Naum a tó déli partján monostort alapított, amely mind a mai napig díszíti azt a partot – miként Szent Naum neve díszíti a szláv kereszténység történelmét –, s amely évszázadokon át a csodatevő erő forrása,

valamint a betegek és a nyomorúságban lévők menedéke volt. Szent Naum körül a Balkán minden tájáról szerzetesek sokasága gyűlt össze. Szent Naum bölcs tanító, a szerzetesek páratlan vezetője, rendíthetetlen aszkéta, csodatevő imádkozó és lelkiatya volt. Fáradhatatlan munkásként Szent Naum különösen sokat fáradozott a Szentírás és más egyházi könyvek görögből szláv nyelvre történő lefordításán. Csodákat tett mind életében, mind halála után. Csodatevő ereklyéi mind a mai napig ámulatba ejtenek számos csodával, különösen a súlyos betegségekből, kiváltképpen az elmebajból való felgyógyulásokkal. A X. század első felében hunyt el, és költözött át a szeretett Krisztus örömébe (lásd június 20.).

Tiszteletreméltó Naum, a szlávok apostola,
Kit Krisztus világossága teljesen elárasztott,
Lélekben rendíthetetlen, mint a kőszikla,
A kegyelmes Léleknek vetette alá testét.
Böjttel, imádsággal s éjszakai virrasztással
Megtisztította lelkét a gonosz szenvedélyektől,
Hasonlatossá tette magát a hatalmas angyalokhoz.
És Isten az isteni hatalomból adott neki:
Alávetette neki az Úr a természet minden erejét,
A gonoszság démonait és a sötét megtévesztéseket,
Krisztusnak nyert meg embereket és népeket
Szavával és a betegségek csodás gyógyításával.
Meghalt, s mégsem halt meg, a mennynek polgára,
Szent Naum most is tekint e földi világra,
Testével és lelkével ma is csodákat teszen,
A népeknek Krisztust hirdeti szüntelen.
Ó, szent Naum, a Balkánnak büszkesége,
Istennek kedveltje, angyaloknak társa,
Hatalmas erő adatott neked az Istentől,
Ó, segíts mindenkinek, hogy az Urat szolgálja.

ELMÉLKEDÉS

Még testi életükben a szentek nagy kinyilatkoztatásokat kaptak Istentől, valamint látomásaik voltak a mennyei és a pokoli erőkről. Minden kinyilatkoztatásuk és látomásuk megerősíti az ortodox hitet annak minden tanításában. A szentek örömöt, nagy örömöt jelentenek a hívőknek. Szent Nifont látta az élő Istenszülőt és az élő Úr Krisztust a dicsőségben; látta az emberi lelkek eltávozását a testből, és az egyes emberek őrangyalait! A valóságban beszélgetett az angyalokkal, és vitatkozott a démonokkal. Az

Egyház azt tanítja, hogy a bűnös őszinte bűnbánata, még ha az utolsó órában történik is, megmenti a bűnbánó lelkét. Szent Nifont látta egy ilyen, az utolsó órában bűnbánatot tartó bűnös lelkét, látta, hogyan védték meg őt az angyalok a tolakodó démonoktól, és hogyan vitték fel a Paradicsomba. Az Egyház azt tanítja, hogy az öngyilkosság halálos bűn. Szent Nifont látta egy öngyilkos lelkét, amint az ördögök a pokolba (Alvilágba) vonszolják. Annak a léleknek az őrangyala követte őt, és keservesen sírt. Az a lélek pedig egy szolgáé volt, aki azért követett el öngyilkosságot, mert az ura irgalmatlan volt hozzá, ő pedig nem akart mindvégig kitartani (tűrni), hogy üdvözüljön.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem Isten jutalmát a bűnbánó Dávidnak, mégpedig:

1. hogyan dicsőítette meg Isten a bűnbánó Dávidot, és hogyan adta meg neki Szent Lelkének ajándékát, hogy megírja a csodálatos Zsoltároskönyvet,

2. hogyan tette Isten a bűnbánó Dávidot számos jó király és tisztánlátó igaz ember ősatyjává,

3. hogyan tette őt Isten test szerint magának az Úr Jézus Krisztusnak is az ősatyjává.

SZENTBESZÉD
Dániel prófétáról

„A kő pedig, amely megütötte a bálványt, nagy heggyé lőn, és betölté az egész földet." (Dán 2, 35)

A szenvedés, testvéreim, meggyengíti az ember jellemét, a fényűzés pedig még inkább meggyengíti azt. Dánielt, az Isten emberét sem a szenvedés, sem a fényűzés nem tudta meggyengíteni. Mindkét helyzetben ugyanaz maradt; és mindkét esetben egyaránt az egyetlen és élő Isten hírnöke, valamint az isteni titkok tisztánlátó feltárója volt. Élt királyi fényűzésben, majd az oroszlánok vermében. Mindkét esetben változatlan maradt: a királyi fényűzésben böjtölt, az oroszlánok vermében pedig nem éhezett. Hűséges szolgáját a Magasságos Isten a prófétálás nagy, igen nagy ajándékával jutalmazta meg. Jövendöléseinek fő tárgya az Úr Krisztus. Krisztus eljön, és lerombolja a bálványimádást az egész földön. Önmagával fogja betölteni az egész földet, úgy, ahogyan senki más a testbe öltözött emberek közül. Ő az, akinek hatalom, dicsőség és királyság adatik, hogy neki szolgáljon minden nép, nemzetség és nyelv. Dániel, Isten nagy prófétája megjövendölte az időt, a pontos időt is, amikor az Úr Jézus eljön a világra.

Mennyire szégyenkeznünk kell nekünk, keresztényeknek, e Dániel előtt! Mi látjuk a Krisztusban beteljesedett összes ígéretet, mégis lanyhák vagyunk a hitben és a Krisztus-szeretetben. Dánielnek pedig nem jelentetett ki mindaz, ami nekünk, megkeresztelteknek, ő mégsem tért el Istentől egyetlen alkalommal sem.

Dániel Ura és Istene, erősíts meg minket, indíts bűnbánatra és könyörülj rajtunk. Dicsőség és hála Neked mindörökké. Ámen.

DECEMBER 24.

1. Szent Eugénia vértanú-szűz és a vele szenvedők. Fülöpnek, egész Egyiptom (Miszir) eparchusának (prefektusának) leánya. Rómában született. Abban az időben a kereszténye ket kiűzték Alexandriából, és a városon kívül éltek. Eugénia szűz látogatta a kereszténye ket, és teljes szívével befogadta az ő hitüket. Elszökött szüleitől két hűséges udvarmesterével (eunuchjával) együtt, megkeresztelkedett Éliás püspök által, és férfiruhába öltözve belépett egy férfikolostorba, ahol felvette a szerzetesi rendet. Önkéntes aszkézisével olyannyira megtisztította szívét, hogy Istentől megkapta a betegek gyógyításának kegyelmi ajándékát. Így gyógyított meg egy Melanthia nevű gazdag asszonyt is. Később azonban ez az asszony testi bűnre akarta csábítani Eugéniát, nem is sejtve, hogy Eugénia nő. Mivel Eugénia határozottan visszautasította őt, ez a gonosz asszony bosszúból az eparchushoz ment, és hamisan megvádolta Eugéniát, éppúgy, mint egykor Potifár felesége a tisztaéletű Józsefet. Az eparchus megparancsolta, hogy minden szerzetest verjenek bilincsbe, és vessenek börtönbe Eugéniával együtt. Amikor azonban a bíróság elé vezették, Szent Eugénia felfedte magát apja előtt, mint az ő leánya. A megörvendezett Fülöp ekkor megkeresztelkedett egész házanépével együtt. Később Fülöpöt Alexandria püspökévé választották. Erről értesülve a római császár elküldött egy Terentius nevű gonosz hadvezért, aki Alexandriába érkezve titokban megölette Fülöpöt. Ekkor Szent Eugénia Rómába költözött anyjával és fivéreivel együtt. Rómában félelem nélkül és buzgón térítette a pogányokat az igaz hitre, különösen a leányokat. Így térített meg egy Vaszilija nevű szépséges szüzet is. Hamarosan Vaszilijá t karddal lefejezték Krisztusért, amint azt Eugénia meg is jövendölte neki. Ekkor fejezték le azt a két udvarmestert is, Prótuszt és Jácintot (Prot és Jakint). Végül Szent Eugéniát is elérte a vértanúhalál. Jelenlététől Diana temploma összeomlott. A kínzók először vízbe, majd tűzbe vetették, de Isten megmentette őt. Maga az Úr Jézus jelent meg neki a börtönben, és megmondta neki, hogy az Ő Születésének (Karácsony) napján fog vértanúságot szenvedni. Így is történt. Karddal fejezték le 262. december 25-én Rómában. Halála után Eugénia megjelent édesanyjának nagy dicsőségben, és megvigasztalta őt.

2. Tiszteletreméltó Miklós hadvezér. Egyesek úgy vélik, hogy ez a nagy szent származása szerint balkáni szláv volt. Niképhorosz császár idejében Miklós hadvezér volt, és a hadsereg egy része felett parancsolt, amely hadjáratra indult a bolgárok ellen. Útközben Miklós egy fogadóban éjszakázott, ahol nagy kísértés érte, és egy különös álmot látott. Ez az álom teljes mértékben beigazolódott a háborúban, amelyben a bolgárok szörnyű vereséget mértek a görögökre a 811. esztendőben. Miklós megmenekült; majd az Isten Gondviselése iránti hálából elhagyta katonai rangját, és szerzetessé lett.

Hosszú időn át élt aszkéta életet, s az aszkézis által olyannyira tökéletessé vált, hogy nagy tisztánlátóvá és Istennek tetsző szentté lett. Békében hunyt el a IX. században, és átköltözött az Úr Krisztus boldog Királyságába.

Eugénia, a dicső szűz,
az Istent megismerte,
Az ő Istenének szolgálatára
teljesen magát átadta.
Időleges életét feláldozta
az örök és maradandóért,
Szívét eljegyezte
a végtelen Krisztussal.
Türelemmel győzte le
az ellenség gonoszságát,
És elnyerte az Isten
csodás kegyelmét.
Az angyalokkal a mennyben
most ő örvendezik,
A szentekkel az örök ünnepet
dicsőségesen ünnepli.
Eugénia, te szépséges szűz,
az Isten megszentelt téged,
Te most rólunk, bűnösökről is
emlékezz meg az Isten előtt.

ELMÉLKEDÉS

A kísértés feletti győzelem – győzelem a halál felett. Ezt bizonyítja Miklós hadvezér egy csodálatos élménye is. Amikor ez a hadvezér Niképhorosz császár seregében a bolgárok ellen indult, úgy esett, hogy egy út menti fogadóban éjszakázott. A fogadósnak volt egy lánya, aki a császári hadvezér külső szépségétől elvakítva bűnre kezdte hívni őt. Miklós először elutasította, mondván, hogy a tett, amelyre hívja, sátáni dolog. A szemérmetlen lány azonban másodszor, sőt harmadszor is bement a hadvezér szobájába, és tisztátalan tettre hívta őt. A hadvezér másodszor és harmadszor is még határozottabban elutasította, tanácsolva neki, hogy őrizze meg szüzességét, és ne adja át az ördögnek mind a testét, mind a lelkét. Végül még azt is mondta neki, hogy ő katona, aki háborúba indul, és egy katonához méltatlan és veszélyes is bemocskolnia magát ilyen gonosztettel, amely megharagítja az Istent, őt magát pedig a biztos halálba sodorja. És így ez az istenfélő ember legyőzte a kísértést. Másnap a sereggel indult tovább. A következő éjszaka ilyen látomása (víziója) volt: egy széles mezőn áll, és lát maga mellett egy hatalmas Férfit, aki úgy ül, hogy jobb lábát átvetette a balon. Előttük a mezőn két sereg állt egymással szemben, a görög és a bolgár. Az a hatalmas Férfi azt mondta neki, hogy jól figyelje meg, mi fog most történni. Miklós nézte, és a következőket látta: amíg az a hatalmas Férfi a jobb lábát a balon tartotta, addig a görög sereg győzedelmeskedett a bolgár sereg felett; amikor azonban testhelyzetet változtatott, és a bal lábát vetette át a jobbon, akkor rátámadtak a bolgárok, és szörnyen lemészárolták a görögöket. Ekkor az a hatalmas Férfi közelebb vitte a hadvezért a levágott görög sereghez. Az egész mezőt holttestek borították, tetem tetem hátán. Csak ezen holttestek közepén volt egy üres hely, akkora, amekkorát egy emberi test elfog-

lalhatna. Ekkor az a Férfi így szólt Miklóshoz: „Az a hely a te testednek volt kijelölve, de mivel te az elmúlt éjszaka háromszor is legyőzted az ördögi kísértést, megmentetted a haláltól mind a testedet, mind a lelkedet.” Amit Miklós az éjszakai látomásban látott, azt pontosan ugyanúgy látta a valóságban is a harc idején. A görög sereg mind elveszett a csatamezőn, Miklós pedig élve tért vissza otthonába, de többé már nem a laktanyába, hanem – a kolostorba.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem az ősatyák, próféták és igazak mennyei gyülekezetét (karát):

1. hogyan teljesítették be Krisztus előtt az Isten törvényét;
2. hogyan jövendölték meg az Úr Krisztust, akár szavukkal, akár életük példájával (képével),
3. hogyan ünnepelnek (ujjongnak) most Krisztus Királyságában.

SZENTBESZÉD

Az igazságos Józsefről

„Férje, József igaz ember volt… és úgy tett, ahogy az Úr angyala parancsolta..” (Mt 1, 19, 24)

Inkább kell félni Istent, mint az embereket, és inkább kell engedelmeskedni Istennek, mint az embereknek. Ez a tanítása a Szentséges Szűz Mária rokonának és oltalmazójának, az igazságos Józsefnek az életéből. Ő a törvény és a kegyelem közötti fordulóponton élt, és hűséges volt a törvényhez mindaddig, amíg meg nem jelent a kegyelem; amikor pedig megjelent Isten új kegyelme, hűséges lett a kegyelemhez. Engedelmeskedve a törvény betűjének, el akarta bocsátani a Szentséges Szüzet, amikor az méhében foganta a világ Üdvözítőjét; de amikor Isten angyala kinyilatkoztatta neki, hogy Mária a Szent Lélektől fogant, elállt szándékától, és nem bocsátotta el őt, hanem úgy cselekedett, amint az Úr angyala parancsolta neki. Semmit sem ítélt meg önmagától, hanem követte Isten akaratát. Ezért méltatta őt az Úr nagy dicsőségre mind a földön, mind a mennyben. Csendben és titokban szolgált Istennek, Isten pedig nyilvánosan dicsőítette meg őt. És nemcsak ő méltatott Isten Királyságára, hanem a fiai és leányai is. Melyik apa kívánhatna többet annál, minthogy fia Krisztus apostola legyen? Józsefnek pedig két fia is apostol volt. Így dicsőíti meg Isten azokat, akik Félik Őt, és engedelmeskednek Neki.

Ó, hatalmas Úr, az igazságos József Istene, segíts nekünk, bűnösöknek is szeretni a Te igazságodat, és egyedül Téged félni. Dicsőség és hála Neked mindörökké. Ámen.

DECEMBER 25.

1. A mi Urunk, Istenünk és Üdvözítőnk, Jézus Krisztus Születése (Karácsony). „De mikor eljött az időnek teljessége, az Isten elküldte Fiát," (Gal 4, 4), hogy megmentse az emberi nemet. És mikor betelt a kilenc hónap az örömhír vételétől, amelyet Gábriel arkangyal hirdetett a Szentséges Szűznek Názáretben, így szólván: „Üdvözlégy, kegyelemmel teljes… íme, méhedben fogansz és fiat szülsz, és nevezed az Ő nevét Jézusnak" (Lk 1, 28 és 31). Abban az időben parancsolat jött ki Augustus császártól (kezártól), hogy írassék össze az egész lakosság a Római Birodalomban. E parancsolat szerint mindenkinek a saját városába kellett mennie, hogy ott bejegyezzék. Ezért az igazságos József a Szentséges Szűzzel Betlehembe, Dávid városába ment, mivel mindketten Dávid királyi nemzetségéből származtak. Mivel azonban e kis városba a népszámlálás miatt sok nép sereglett össze, József és Mária egyetlen házban sem talált szállást, amiért is egy pásztorbarlangban húzódtak meg, ahol a pásztorok a juhaikat zárták el. Ebben a barlangban, a szombatról vasárnapra virradó éjszakán, december 25-én szülte meg a Szentséges Szűz a világ Üdvözítőjét, az Úr Jézus Krisztust. És miután fájdalom nélkül szülte meg Őt, miként bűn nélkül, a Szent Lélektől és nem embertől foganta Őt, saját maga lenvászon pólyába takarta, leborult Előtte mint Isten előtt, és jászolba fektette Őt. Ezután odalépett az igazságos József is, és ő is leborult a szűzi méh isteni gyümölcse előtt. Ekkor a mezőről pásztorok is érkeztek, akiket Isten angyala útbaigazított, és leborultak Előtte mint Messiás és Üdvözítő előtt. És hallották a pásztorok az Isten angyalainak sokaságát, amint így énekeltek: „Dicsőség a magasságban Istennek, és békesség a földön a jóakarat embereinek!" (Lk 2, 14). Abban az időben Napkeletről három bölcs is megérkezett egy csodálatos csillagtól vezetve az ő ajándékaikkal: arannyal, tömjénnel (livanummal) és mirhával (izmirnával), és leborultak Előtte mint a Királyok Királya előtt, és megajándékozták Őt ajándékaikkal (Mt 2). Így jött a világra Ő, akinek eljövetelét megjövendölték a próféták, és úgy született meg, ahogyan megjövendöltetett: a Szeplőtelen Szűztől, Betlehem városában, test szerint Dávid nemzetségéből, abban az időben, amikor Jeruzsálemben már nem Júda törzséből való király uralkodott, hanem az idegen Heródes volt a király. Számos előképe és intése, küldötte és hírnöke, prófétája és igaz embere, bölcse és királya után Végre megjelent Ő, a világ Ura és királyok Királya, hogy véghezvigye az emberi megváltás művét, melyet szolgái nem tudtak véghezvinni. Neki legyen örök dicsőség és hála. Ámen.

Lángoló szeretetből szálltál le a mennyből,
Az örök szépségből a kínok rútságába,
Az örök világosságból a sűrű, gonosz homályba,

Hogy a bűnbe merülteknek nyújtsd szent kezedet.
Elámult az ég, s megrendült a föld:
Isten hozott, Krisztus! Emberek, örvendjetek!
Lángoló szeretetből, mellyel a világot teremtetted,
Mint szolga aláztad meg magad, hogy a rabszolgákat feloldozd,
Hogy megújítsd a házat, melyet Ádám lerombolt,
Hogy a sötéteket bevilágítsd, a bűnösöket feloldozd.
A szeretet nem ismeri a félelmet, sem a megaláztatást.
Isten hozott Krisztus, az üdvösség Ura!
Lángoló szeretetből, minden szépség Királya,
Elhagytad a gyönyörű heruvimok fényességét,
Leereszkedtél az emberi élet barlangjába,
Fáklyával és békességgel a kétségbeesett emberekhez.
Megrémült a föld: hogyan is tarthatna meg Téged?
Isten hozott, Krisztus! Téged az ég tart meg!
A szépséges Szűz már régóta várt Téged,
A föld emelte Őt Neked, hogy Általa leszállj
A magas trónusról, a mennyei városból,
Hogy elhozd az egészséget, s megbocsásd a bűnöket.
Ó, szent Szűz, te arany tömjénöző,
Dicsőség és hála neked, kegyelemmel teljes anya!

ELMÉLKEDÉS

A Betlehemben született Úr Jézus előtt legelőször a pásztorok és a napkeleti bölcsek (csillagászok) borultak le, vagyis e világ legegyszerűbbjei és legbölcsebbjei. Mind a mai napig a legegyszerűbbek és a legbölcsebbek borulnak le a legőszintébben az Úr Jézus, az Isten és Üdvözítő előtt. A megromlott egyszerűség és a félművelt bölcsesség mindig is Krisztus Istenségének és az Ő Evangéliumának ellenségei voltak. De kik is voltak ezek a napkeleti bölcsek? Ezt a kérdést különösen Rosztovi Szent Demeter tanulmányozta. Ő azt állítja, hogy egyes kisebb perzsiai, arábiai és egyiptomi területek vagy városok királyai voltak. Ugyanakkor nagy tudósai voltak a csillagászatnak (asztronómiának) is. Nekik jelent meg az a csodálatos csillag, amely az Új Király születését hirdette. Szent Demeter szerint ez a csillag kilenc hónappal az Úr Jézus születése előtt jelent meg nekik, vagyis a Szentséges Istenszülő fogantatásának idején. Ezt a kilenc hónapot a csillag tanulmányozásával, az útra való felkészüléssel és az utazással töltötték. Hamarosan a világ Üdvözítőjének születése után megérkeztek Betlehembe. Egyiküket Menyhértnek (Melhiornak) hívták. Ő idős, ősz ember volt, hosszú fehér hajjal és szakállal. Ő aranyat hozott ajándékul az Úrnak. A másodikat Gáspárnak hívták; pirospozsgás arcú, fiatal és szakálltalan volt. Ő tömjént hozott ajándékul az Úrnak. A

harmadikat Boldizsárnak (Baltazárnak) hívták, fekete arcú és dús szakállú volt. Ő mirhát hozott ajándékul az Úrnak. Haláluk után testüket Konstantinápolyba szállították, Konstantinápolyból Milánóba, Milánóból pedig Kölnbe. Hozzá lehetne még tenni, hogy ez a három bölcs az emberi faj három fő ágát képviselte, amelyek Noé fiaitól: Sémtől, Hámtól és Jáfettől származtak. A perzsa a jáfetitákat, az arab a sémitákat, az egyiptomi pedig a hámitákat képviselte. Így elmondható: hármójuk által az egész emberi nem leborult a testet öltött Urunk és Istenünk előtt.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem a Szentséges Istenszülő lelkének szépségét, mégpedig:
1. hogyan volt az ő lelke fényes és szeplőtelen,
2. hogyan volt az ő lelke eltelve az Istenbe vetett hit és remény csendességével,
3. hogyan volt az ő lelke eltelve az imádságok jóillatával I.

SZENTBESZÉD
A Fiúisten születéséről

„Eljöttem az Atyától, a világba jöttem." (Jn 16, 28)

Az egyszülött Fiúisten, testvéreim, aki az örökkévalóságban az Atyától született anya nélkül, az időben az anyától született apa nélkül. Az az első születés a Szentháromság kifürkészhetetlen titka az örökkévalóságban, ez a második pedig Isten erejének és emberszeretetének kifürkészhetetlen titka az időben. Az időben történt legnagyobb titok megfelel az örökkévalóságban lévő legnagyobb titoknak. Ne lépjünk be értelmünk parányi gyertyájával e legnagyobb titokba, hanem elégedjünk meg, testvéreim, azon tudattal, hogy a mi üdvösségünk nem embertől és nem a földről fakadt, hanem a legfelsőbb magasságokból, az isteni, láthatatlan világból. Oly nagy az Isten irgalma és oly hatalmas az ember méltósága, hogy maga a Fiúisten szállt le az örökkévalóságból az időbe, a mennyből a földre, a dicsőség trónusáról a pásztorbarlangba, csak azért, hogy az embereket megmentse, a bűntől megtisztítsa, és a Paradicsomba visszavezesse. „Kijöttem az Atyától", ahol mindenem megvolt, „és jöttem e világra", amely semmit sem adhat nekem. Barlangban született az Úr, hogy megmutassa: az egész világ egyetlen sötét barlang, amelyet egyedül csak Ő képes megvilágosítani. Betlehemben született az Úr – Betlehem pedig azt jelenti: a kenyér háza –, hogy megmutassa: Ő az élet egyetlen kenyere, amely méltó az igaz emberekhez.

Ó, Úr Jézus, az élő Isten örökkévaló Fia, és Szűz Mária Fia, világosíts meg minket, és táplálj minket Önmagaddal. Dicsőség és hála Neked mindörökké. Ámen.

DECEMBER 26.

1. A Szentséges Istenszülő Zsinata (Szünaxisza). Karácsony másnapján a keresztény Egyház dicsőséget és hálát zeng a Szentséges Istenanyának, aki megszülte a mi Urunk, Istenünk és Üdvözítőnk, Jézus Krisztusunkat. Ezt az ünneplést azért nevezik az Ő zsinatának (gyülekezetének), mert ezen a napon minden hívő egybegyűlik, hogy dicsőítse őt, az Istenanyát, és mert ünnepélyesen, közösen (szinaxisban) végeznek istentiszteletet az Ő tiszteletére. Ohridban régi időktől fogva az a szokás járta, hogy Karácsony másnapjának előestéjén a vecsernyét csak a Cselnica - nevű Szentséges Istenszülő-templomban végezték. Az egész papság a néppel együtt ott dicsőítette közösen a Szeplőtelen Istenanyát.

2. Megemlékezés az Egyiptomba való menekülésről. A napkeleti bölcsek (csillagászok), miután leborultak az Úr előtt Betlehemben, az angyal parancsára más úton indultak vissza hazájukba. Heródes, a gonosz király pedig elhatározta, hogy lemészároltat minden gyermeket Betlehemben. Látta Isten Heródes ezen szándékát, és elküldte angyalát Józsefhez. Isten angyala megjelent Józsefnek álmában, és megparancsolta neki, hogy vegye a Gyermeket és az Ő Anyját, és meneküljön Egyiptomba. József így is cselekedett. Magához véve az isteni Gyermeket és az Ő Szentséges Anyját, először Názáretbe indult (Lk 2, 39), ahol elrendezte házának ügyeit, magával vette fiát, Jakabot is, majd ezután mentek Egyiptomba (Mt 2, 14). És így beteljesedtek a prófétai szavak: „Íme, az Úr könnyű felhőn ülve jön Egyiptomba" (Iz 19, 1). Ó-Kairóban mind a mai napig megmutatják azt a barlangot, ahol a szent család élt, a Kairó melletti Matarea (Matarija) faluban pedig megjelölik azt a fát, amely alatt a Szentséges Istenszülő megpihent az Úr Jézussal, valamint az e fa alatt fakadó csodatevő vízforrást. Miután néhány évet Egyiptomban éltek, a szent család Isten angyalának parancsára visszatért Palesztinába. És így beteljesedett a másik prófécia: „Egyiptomból hívtam ki az én fiamat" (Óz 11, 1). Heródes ekkorra már meghalt, és véres trónjára a gonoszságban hozzá méltó fia, Arkhelaosz ült. Amikor József meghallotta, hogy Arkhelaosz uralkodik Jeruzsálemben, Galileába, a saját városába, Názáretbe indult, ahol letelepedett a házában. Galileát ekkor Heródes másik fia, az ifjabb Heródes kormányozta, aki valamivel enyhébb volt a gonoszságban, mint a fivére, Arkhelaosz.

3. Tiszteletreméltó Evarisztosz atya. Szíriai Szent Efrém műveit olvasva diplomatából lett szerzetessé. Rendkívül szigorú volt önmagához: láncokat hordott a testén, és hetente egyszer evett száraz kenyeret. Hetvenöt évet élt, és 825 körül költözött el az Úrhoz.

4. Hitvalló Szent Eftimiosz, szárdiszi püspök. Részt vett a VII. Egyetemes Zsinaton. Körülbelül harminc évet töltött száműzetésben az ikonok tisztelete miatt. Teofilosz ikonromboló császár idejében bikacsökkel ostorozták meg, melynek során 840-ben vértanúhalált halt, és elnyerte a dicsőség koszorúját a mennyben.

5. Tiszteletreméltó Szinadai Konstantin atya. Zsidóként tért át a keresztény hitre. Keresztelkedésekor a keresztet a fejére helyezte, és a kereszt csodatevő lenyomata haláláig a fején maradt. Konstantinápolyban hunyt el a VII. században. Híres volt szigorú böjtöléséről és számos csodájáról. Hét évvel előre megjövendölte halálának napját.

Határ az éjszaka s a napfényes nappal között
A hajnalpír, mely rőt, rőt és harmatos,
Te vagy e rőt hajnal, Istentől adott Szűz,
A nap előhírnöke, büszke és ragyogó;
Te jóvátetted Évát, s a Paradicsomba visszavezetted.
Segítségedet tőlünk, bűnösöktől se vond meg.
Szárazan átkelt Izráel a Vörös-tengeren.
A pusztai kősziklából hideg forrás fakadt,
A csipkebokor égett, s nem tudott elégni –
Miként a hajnal hasonlít a rőt estéhez,
Úgy te is, Szűz, ezen ószövetségi előképekre,
Ó, te, kit az Egyház Istenanyának nevez.
A bűntől ismeretlen, a bűnnek át nem adott,
Ó, Üdvözítőnknek szeplőtelen Anyja,
Tisztaságodért lettél Istentől kiválasztva,
Hogy a földre lehozd az örök Teremtőt:
Ezért van hatalmad érettünk imádkozni,
Nekünk pedig örömünk Téged zengeni s dicsőíteni!

ELMÉLKEDÉS

Történet az isteni Gyermek Krisztusról. Amikor az isteni család Heródes kardja elől Egyiptomba menekült, rablók rontottak az útra azzal a szándékkal, hogy amit csak lehet, elraboljanak. Az igazságos József egy szamarat vezetett, amelyen néhány holmijuk volt, s amelyen a Szentséges Istenszülő időről időre ült, Fiát a keblén tartva. A rablók elkapták a szamarat, hogy elvezessék. Ekkor az egyik rabló odalépett az Istenanyához, hogy megnézze, mit tart a keblén. Megpillantva a Gyermek Krisztust, a rabló rendkívül elcsodálkozott az Ő különös szépségén, és ámulattal így szólt: „Ha Isten emberi testet öltene magára, nem lenne szebb ennél a gyermeknél!” És ez a rabló megparancsolta a többi társának, hogy semmit se vegyenek el ezektől az utazóktól. A Szentséges Szűz, eltelve hálával e nagylelkű rabló iránt, így szólt hozzá: „Tudd meg, hogy ez a Gyermek jó jutalommal fog megjutalmazni téged, amiért ma megoltalmaztad Őt.” Harminchárom évvel később ugyanez a rabló a bűntetteiért kereszten függött, Krisztus Keresztjének jobb oldala felől megfeszítve. Az ő neve Diszmasz volt, míg a bal ol-

dali rabló neve Gesztasz. Tekintve az ártatlanul megfeszített Úr Krisztusra, Diszmasz megbánta élete minden gonoszságát, s miközben Gesztasz káromolta az Urat, Diszmasz védelmére kelt, mondván: ő semmi rosszat sem cselekedett. Diszmasz tehát az a jobb lator (okos rabló), akinek az Úr így szólt: „Még ma velem leszel a Paradicsomban" (Lk 23, 41-43). És így az Úr a Paradicsomot ajándékozta annak, aki Őt gyermekkorában megkímélte.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem a Szentséges Istenszülő tisztaságát, mégpedig:

1. az ő testének szeplőtelen, szenvedélyektől mentes és böjttel megszentelt tisztaságát,
2. az ő szívének szeplőtelen tisztaságát, amelyben soha nem fészkelt bűnös kívánság,
3. az ő elméjének szeplőtelen tisztaságát, amelyben soha nem fészkelt bűnös gondolat.

SZENTBESZÉD

A Szentséges Szűz Istenszülőről

„Mária így válaszolt: „Íme, az Úr szolgálója vagyok." (Lk 1, 38)

Bizony, testvéreim, íme az Úr igaz szolgálóleánya! Ha az a szolgálóleány, aki a saját akaratát teljesen felcserélte urának akaratával, akkor a Szentséges Szűz az első az Úr minden szolgálóleánya között. Ha az a szolgálóleány, aki feszült és teljes figyelemmel tekint az ő urára, akkor a Szentséges Szűz ismét az első az Úr szolgálóleányai között. Vagy ha az a szolgálóleány, aki szelíden és szótlanul visel el minden gyalázatot és terhet, egyedül az urától várva a jutalmat, akkor a Szentséges Szűz ismét az első és a legkiválóbb az Úr minden szolgálóleánya közül. Neki nem az számított, hogy a világnak tessék, hanem hogy Istennek; és nem az számított, hogy a világ előtt igazolja magát, hanem egyedül Isten előtt. Ő maga a tiszta engedelmesség, a tiszta figyelmesség, a tiszta szelídség. A Szentséges Szűz joggal mondhatta Isten angyalának: „Íme az Úrnak szolgálóleánya!" A legnagyobb tökéletesség és a legnagyobb tisztesség, amelyet egy asszony a földön elérhet, az, hogy az Úr szolgálóleánya legyen. Ezt a tökéletességet és ezt a tisztességet Éva a Paradicsomban fáradozás nélkül elveszítette, ezt a tökéletességet és ezt a tisztességet pedig Szűz Mária fáradozással a Paradicsomon kívül elnyerte.

A Szentséges Szűz Istenszülő imádságai által, Urunk Jézus, könyörülj rajtunk. Dicsőség és hála Neked mindörökké. Ámen.

DECEMBER 27.

1. Szent István első vértanú, arkidiakónus. Pál apostol rokona, s azon zsidók közül való, akik a görög (hellén) vidékeken éltek. István volt az első azon hét diakónus közül, akiket a szent apostolok szenteltek fel és állítottak szolgálatba a jeruzsálemi szegények megsegítésére. Ezért is nevezték őt arkidiakónusnak (fődiakónusnak). Hitének erejével István nagy csodákat tett a nép között. A gonosz zsidók vitába szálltak vele, de az ő bölcsessége és a rajta keresztül munkálkodó Lélek ereje mindig legyőzte őket. Ekkor a megszégyenült zsidók, akik hozzá voltak szokva a hamis vádakhoz és a rágalmakhoz, fellázították a népet és a nép elöljáróit az ártatlan István ellen, megvádolva őt azzal, mintha káromolta volna Istent és Mózest. Hamar találtak hamis tanúkat is, akik ezt megerősítették. Ekkor István a nép elé állt, és mindannyian olyannak látták az arcát, „mint egy angyal arcát" (ApCsel 6, 15), vagyis arcát a kegyelem világossága árasztotta el, miként egykor Mózesét, amikor Istennel beszélt. És István megnyitotta száját, és felsorolta Isten számos jótéteményét és csodáját, amelyeket a múltban tett Izráel népével, valamint e népnek az Isten elleni számos gonosztettét és lázadását. Különösen megfeddte őket az Úr Krisztus meggyilkolásáért, „árulóknak és gyilkosoknak" nevezve őket (ApCsel 7, 52). És miközben azok a fogukat csikorgatták, István feltekintett, és látta a megnyílt eget és Isten dicsőségét. És amit látott, azt hirdette a zsidóknak: „Íme, látom az egeket megnyílni, és az Emberfiát állni az Isten jobbja felől" (ApCsel 7, 56). Ekkor a rosszakarók kivezették őt a városon kívülre, és megkövezték. Kínzói között ott volt az ő rokona, Saul is, a későbbi Pál apostol. Abban az időben a távolban, egy sziklán állt a Szentséges Istenszülő Teológus Szent Jánossal együtt, és nézte ezen első vértanú szenvedését, aki az ő Fia és Istene igazságáért halt meg, miközben Istenhez imádkozott Istvánért. Ez egy évvel azután történt, hogy a Szent Lélek leszállt az apostolokra. Szent István testét titokban magához vette és saját birtokán temette el Gamáliel, a zsidók fejedelme és titkos keresztény. Így végezte be dicsőségesen életét a keresztény vértanúk elseje, és átköltözött az Úr Krisztus Királyságába.

2. Tiszteletreméltó Teodor és Teofán vértanúk, a Megbélyegzettek. Édestestvérek, származásuk szerint Palesztinából, akik felettébb képzettek voltak mind a világi, mind a lelki bölcsességben. Megszentelt Szent Száva monostorának szerzetesei, majd presbiterei (áldozópapjai) voltak. Súlyos szenvedéseket álltak ki a szent ikonokért három császár: Örmény Leó, Dadogó Mihály és Teofilosz idejében. Az esztelen Teofilosz a saját kezével verte őket, és megparancsolta, hogy gúnyverseket véssenek izzó vassal az arcukra, amiért is Megbélyegzetteknek nevezték őket. A bithüniai Apamea városának börtönébe vetették őket, ahol Teodor a kínzások és sebek következtében bevégezte földi életét. Teofánt Teodóra és Mihály idejében szabadon engedték, és Metód

pátriárka Nikaia metropolitájává szentelte őt. Szent Teodor a 833. esztendőben hunyt el. E csodálatos fivérek szenvedtek Krisztusért, és dicsőséges jutalmat nyertek Krisztustól a világosság halhatatlan királyságában.

A Szent Lélektől elárasztott Istvánra
Rátámadtak a vérszomjas zsidók.
A véres István térdre borult,
És fennhangon kiáltott az ég felé:
– Ó, Uram, ki a Keresztről megbocsátottad
A legnagyobb bűnt, mely a földet megrendítette,
A legnagyobb bűnt, melyet az ég valaha látott,
Ki megbocsátottál a Te gyilkosaidnak,
Úgy bocsáss meg most az enyémeknek is, Legkegyelmesebb!"!
Mi ez a bűntett ahhoz a másikhoz képest!
És mi vagyok én az én Uramhoz képest!
Ezt kimondta, s lelkét átadta Istennek.
A haragos vének, e hitvány gyávák,
Miután megölték, elmenekültek.
Ekkor angyalok szálltak le az égből
Az első vértanú teste köré,
Kórusban zengtek neki éneket,
S paradicsomi lelkét a Paradicsomba vitték.

ELMÉLKEDÉS

Történet az isteni Gyermek Krisztusról. Mindkét nagy próféta, Izajás és Jeremiás is megjövendölte, hogy az Úr eljön Egyiptomba (Miszirbe), és az Ő jelenlététől megrendülnek a bálványtemplomok, a bálványok pedig elpusztulnak. Izajás így írt: „Íme, az Úr eljön Egyiptomba, és megrendülnek Egyiptom bálványai az Ő arca előtt" (Iz 19, 1; Jer 43, 12). Amikor az isteni menekültek megérkeztek Hermopolisz (Kairó) városába, és ott megközelítettek egy bálványtemplomot, hirtelen abban a templomban az összes bálvány leesett és összetört. Erről ír Szent Palládiosz is (a Lauszaiosz-történetben): „Láttunk ott - mondja - egy bálványtemplomot, amelyben az Üdvözítő megérkezésekor az összes bálványszobor a földre hullott." Egy Szirén nevű helyen 365 bálvány volt. Amikor a Szentséges Szűz belépett abba a templomba az isteni Gyermekkel a karján, mind a 365 bálvány leesett és összetört. Ugyanígy hullottak le a bálványok mindenütt egész Egyiptomban. A szent Jeremiás próféta, amikor öregkorában Egyiptomban tartózkodott, megjövendölte az egyiptomi pogány papoknak, hogy az összes bálvány le fog hullani,

és minden kézzel készített bálványkép összezúzatik abban az időben, amikor Egyiptomba érkezik a Szűzanya a jászolban született Gyermekkel. Ezt a próféciát a pogány papok jól megjegyezték, és ennek megfelelően templomaikban ábrázolták a Szüzet, amint az ágyon nyugszik, mellette pedig a jászolban a pólyába takart Gyermekét. És leborultak ezen ábrázolás előtt. Ptolemaiosz király megkérdezte a papokat, mit jelent ez az ábrázolás, ők pedig azt válaszolták neki, hogy ez egy titok (misztérium) beteljesülése, amelyet egy próféta jövendölt meg nekik. És ez a titok valóban be is teljesedett, s nemcsak Egyiptomnak, hanem az egész világnak kinyilatkoztatott.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem a Szentséges Szűz Mária bölcsességét, mégpedig:

1. hogyan beszélgetett bölcsen Isten angyalával (Lk 1, 28-38),
2. hogyan elmélkedett mindazon, ami az Úr Jézus születésekor történt, és mindazon, amit Róla mondtak, és mindezt hogyan őrizte meg a szívében,
3. hogyan mondta bölcsen Kánában a szolgáknak, hogy tegyenek meg mindent, amit csak Ő mond nekik.

SZENTBESZÉD

A Szentséges Szűz Istenszülőről

„Magasztalja az én lelkem az Urat." (Lk 1, 46)

Mindössze néhány szavunk van feljegyezve az Evangéliumban, testvéreim, amelyet a Szentséges Istenszülő mondott. Mindegyik szava Isten magasztalására vonatkozik. Az emberekkel szemben szótlan volt, de az ő lelke szüntelenül beszélgetett Istennel. Minden nap és órában új okot és alkalmat talált arra, hogy magasztalja az Istent. Ha ismerni és rögzíteni lehetne az ő egész életén át tartó istenmagasztalásait, ó, mily sok és hatalmas könyvet tenne az ki! De már abból az egyetlen magasztalásból is, amelyet rokona, Erzsébet - a nagy próféta és Előhírnök János anyja - előtt mondott ki, minden keresztény felmérheti, mily illatos és Istennek tetsző virág volt az ő szentséges lelke. Ez csupán egyetlen gyönyörű zsoltára az Istenszülő lelkének, amely az Evangéliumon keresztül eljutott hozzánk. De ilyen zsoltárok számtalan sokasága született a Túláradóan Áldott élete során. És még mielőtt hallotta volna az Evangéliumot a Fia szájából, már tudott evangéliumi módon beszélni Istenhez, és dicsőíteni az Istent. Ez a tudás Isten Szent Lelkétől származott, akinek kegyelme szüntelenül áradt belé, mint tiszta víz a szeplőtelen edénybe. Lelke zsoltáraival magasztalta az Istent egész életében, ezért Isten is felmagasztalta őt a heruvimok és szeráfok fölé. És minket, kicsinyeket és bűnöseket is fel fog magasztalni ugyanaz az Úr, aki őt felmagasztalta az Ő Királyságában,

ha mi is fáradozunk azon, hogy életünk e rövid idejét Isten magasztalásával töltsük be tetteinkben, szavainkban, gondolatainkban és imádságainkban.

Ó, Szentséges, Szeplőtelen és Túláradóan Áldott Istenszülő, oltalmazz minket imádságaiddal. Neked és a Te Fiadnak, a mi Urunknak dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

DECEMBER 28.

1. A nikomédiai szent húszezer vértanú. A gonosz Maximianus Herculius császár idejében a keresztény hit virágzott Nikomédiában, és napról napra gyarapodott. Egy alkalommal, amikor a császár ebben a városban tartózkodott, tudomást szerzett a keresztények nagy sokaságáról és a keresztény egyház növekedéséről, amiért is felettébb felháborodott, és tervet kezdett szőni, hogyan pusztítsa el mindannyiukat. Közeledett Krisztus Születésének (Karácsonynak) az ünnepe, s a császár, megtudván, hogy ezen az ünnepen minden keresztény összegyűlik a templomban, megparancsolta, hogy azon a napon vegyék körül a templomot a katonasággal, és gyújtsák fel. Amikor a keresztények mindannyian egybegyűltek a templomban, éjfél után, és elkezdték az ünnepélyes szertartást, a katonák körülzárták az épületet, hogy senkit se engedjenek ki, a császár küldötte pedig belépett a templomba, és hirdette a keresztényeknek a császár parancsát: vagy azonnal áldozatot mutatnak be a bálványoknak, vagy mindannyian elégettetnek. Ekkor az arkidiakónus, Krisztus bátor katonája, lángra lobbant az isteni buzgóságtól, és bátorítani kezdte a népet, emlékeztetve a hívőket a babiloni kemencében lévő három ifjúra. „Nézzétek, testvéreim - mondta -, az Úr oltárára a szentélyben, és értsétek meg, hogy azon most miérettünk áldoztatott fel a mi Urunk és igaz Istenünk; hát mi ne adnánk-e életünket Őérte ezen a szent helyen!” A nép fellelkesedett, hogy meghaljon Krisztusért, és mindazok, akik katekumenek (hittanulók) voltak, megkeresztelkedtek és megbérmáltattak (szent krizmával megpecsételtettek). A katonák ekkor minden oldalról felgyújtották a templomot, és a keresztények – szám szerint húszezren - a lángok között égtek el, Isten dicsőségét énekelve. Ezután öt napon át égett a templom, és belőle bódító, csodálatos illatú füst szállt fel, s azon a helyen valamilyen különös, aranyfényű világosság mutatkozott. Így végezte be dicsőségesen életét sokszámú férfi és asszony, leány és gyermek, és elnyerték az örök dicsőség koszorúját Krisztus Királyságában. A 302. esztendőben szenvedtek vértanúhalált és dicsőültek meg.

2. Tiszteletreméltó Simon atya, a Kenetárasztó. Az athoszi Szimonopetra-monostor alapítója. Híressé vált aszketikus küzdelmei, látomásai és csodái által. Békében hunyt el, és költözött át Krisztushoz az 1257. esztendőben.

3. Szent Domna vértanú-szűz. Szűz leány és a tisztátalan bálványok papnője Maximianus császár udvarában. Miután valahonnan elolvasta a Szent Apostolok Cselekedeteit, hitt Krisztusban, és megkeresztelkedett Indész nevű udvarmesterével (eunuchjával) együtt, Kürillosz (Cirill) nikomédiai püspök által. Szent Kürillosz egy női kolostorba küldte őt, ahol a boldog Agathia volt az igumenia (apátnő). Amikor azonban a császár keresni kezdte őt, Agathia férfiruhába öltöztette, és egy férfikolostorba küldte. Abban az időben égette el Maximianus császár a húszezer keresztényt a templomban. Közvetlenül ezután a császár parancsára Szent Indészt, Gorgonioszt és Pétert kővel a nyakukban a tengerbe vetették; Zénón hadvezért, aki nyilvánosan megfeddte a császárt a bálványimádás miatt, lefejezték; Szent Teofiloszt, Anthimosz püspök diakónusát kövekkel és nyilakkal megölték; Agathia igumeniát, Teofila szerzetesnőt, valamint Dorotheosz, Mardoniosz, Migdoniosz és Eftimiosz főembereket mind kivégezték Krisztusért. Egy éjszaka Domna a tengerparton sétált, és látta, hogy a halászok kivetik hálójukat a tengerbe. Ő abban az időben különösen gyászolta Szent Indészt. Amikor a halászok hívták, hogy segítsen, ő segített nekik, és Isten Gondviselése által három emberi testet húztak ki a hálóban. Domna felismerte bennük Szent Indészt, Gorgonioszt és Pétert, magához vette a testeiket, és tisztelettel eltemette őket. Amikor a császár megtudta, hogy egy fiatalember őrzi és tömjénezi a keresztény vértanúk sírjait, megparancsolta, hogy fejezzék le. Így Szent Domnát elfogták és lefejezték, a mennyei királyságban pedig a többi vértanúval együtt a dicsőség koszorújával koronáztatott meg.

Szent vértanúk, a kínjaitok már múltak,
Könnyeitek letörölve, sebeitek gyógyultak,
De a kínok jönnek még, mind el nem értek
Isten egyházára s a benne hívő népnek.
Szent vértanúk, hozzátok imádkozunk esdve:
Virrasszatok az egyház felett imáitokkal!
Szent vértanúk, ti gyönyörűséges győztesek,
Az ellenség seregei mind rátok törtek,
De félelem nélkül álltatok, mint nagy katonák,
S ellenfeleitek a mélységes szakadékba hulltak.
A Szentháromságot most tisztán, szemtől szembe látjátok,
S az Ő dicsőségének fényében lelitek vigasságotok.
Szent vértanúk, hála nektek minden sebért,
Könnyeitekért s a tiszta, kiontott vérért,
Mely az egyháznak szilárd védőbástyája lőn.
Imádkozzatok érettünk a Megváltó Krisztus előtt,
Hogy méltasson minket testvéreiteknek nevezni,
Ó, ti tiszteletreméltó vitézek, a kegyelem szent szülöttei!

ELMÉLKEDÉS

Történet az isteni Gyermek Krisztusról. Amikor a Szentséges Szűz az Ő isteni Gyermekével és az igazságos Józseffel Hermopolisz városához közeledett, megpillantottak egy fát a város kapuja előtt. A messziről jött utazók megfáradtak az úttól, és odaléptek a fához, hogy megpihenjenek egy keveset, ámbár a fa igen magas volt, s nem adott kényelmes árnyékot. Ezt a fát az egyiptomiak „Perszea"-nak nevezték, és tisztelték (imádták) mint Istent, mert azt hitték, valamilyen istenség rejtőzik benne. Valójában abban a fában egy gonosz lélek lakott. S amint az isteni család közeledett a fához, a fa hevesen megrendült, s a gonosz lélek – megrémülve a Gyermek Krisztus közeledtétől – elmenekült. Ekkor a fa a lombkoronája csúcsát a föld felé hajtotta, és leborult a Teremtője előtt, mint egy értelmes teremtmény. Az így meghajolt fa hatalmas árnyékot adott, amelyben megpihentek a megfáradt utazók. Attól a naptól fogva ez a fa az Úr Krisztustól csodatevő gyógyító erőt kapott, hogy meggyógyítson minden betegséget az embereken. Ezután a szent utazók Matarea falujába mentek. A falu közelében megpillantottak egy fügefát, s míg József valamilyen ügyben bement a faluba, a Szentséges Szűz az Úrral meghúzódott e fa alatt. És ó, csoda! A fa a lombjával meghajolt a föld felé, hogy árnyékot készítsen az utazóknak, az alsó törzsével pedig úgy megnyílt (kettévált), hogy az Anya a Gyermekkel bemehetett abba és megpihenhetett. És ami még a legcsodálatosabb: e fügefa közelében hirtelen egy élő vízforrás fakadt. József a közelben talált egy kunyhót, ahol elhelyezkedtek. Ott éltek, s a csodás forrás vizét itták. Ez az egyetlen élő vízforrás, amely Egyiptomban található. (Mert minden más víz Egyiptomban a Nílus folyóból származik, amely számtalan csatornára ágazik szét). Így a hasonló hasonlót szül. Az Úr Jézus, az élő víz halhatatlan és mennyei forrása, jelenlétével az élő víz forrását hívta elő a földből.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem Krisztus szent vértanúinak gyülekezetét (karát), mégpedig:

1. hogyan viselték el a kínokat, s Krisztust mégsem tagadták meg,
2. hogyan mentek az Úr Krisztus iránti szeretetből a kínokra és a halálba, mintha lakomára (ünnepre) mennének,
3. hogyan ünnepelnek (ujjongnak) most Krisztus Királyságában, és hogyan segítenek minket imádságaikkal.

SZENTBESZÉD

A Szentséges Szűz Istenszülőről

„Erre anyja szólt a szolgáknak: „Tegyetek meg mindent, amit csak mond!” (Jn 2, 5)

Íme az öröm minden hívőnek: ő, aki a legközelebb áll a Megváltó Krisztushoz a mennyben, miként a földön is állt, gondot visel a hívőkre, megjelenik nekik, segíti és tanácsolja őket: „Amit csak mond néktek Ő, az én Fiam és Istenem, megtegyétek.” Így tanácsolta a szolgákat a kánai menyegzőn is, és a szolgák hallgattak rá, és látták a csodát. A Szentséges Szűz Istenasszony Evangéliumban feljegyzett azon kevés szavai közül ez egy felettébb drága tanítás, valójában az egyetlen evangéliumi tanítása, amelyet földi élete során az embereknek adott. „Amit csak mond – megtegyétek!” Mintha azt akarta volna mondani: Ő mindent tud, Ő mindent megtehet, Ő mindannyiótokat szeret, ezért ne tekintgessetek se erre, se arra, hanem Őt hallgassátok, és Neki engedelmeskedjetek. Ő megértette a feladatát e világon: hogy Őérte éljen, és másokat is Hozzá, mint az élet forrásához vezessen. Ezt a feladatát önkéntesen, immár a mennyekből is folytatja. Az Egyház egész történelmén át arra tanította a hívőket, hogy tegyék meg azt, amit Ő mondott. És mind a mai napig titokzatosan leszáll az ő mennyei dicsőségéből a hívők közé, hogy tanácsolja őket: tegyék meg azt, amit Ő parancsolt. Ez az ő Evangéliuma – a Szentséges Szűz Istenszülő Evangéliuma. Ez nem négy evangéliumból áll, hanem négy szóból: „Amit csak mond - megtegyétek.” Ó, testvéreim, engedelmeskedjünk neki! Engedelmeskedjünk neki mint anyánknak, sőt jobban, mint a saját anyánknak, mert ő a legnagyobb jót akarja nekünk – az uralkodást az ő Fiának örök Királyságában.

Ó, Szentséges Szűz, segíts nekünk beteljesíteni az Ő szavait. Neked és Őneki dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

DECEMBER 29.

1. A betlehemi szent tizennégyezernyi kisded (aprószent). Mivel a napkeleti bölcsek nem tértek vissza Betlehemből Jeruzsálembe, hogy hírt adjanak Heródesnek az újszülött Királyról, hanem az angyal parancsára más úton mentek vissza hazájukba, Heródes haragra lobbant, mint egy bősz fenevad, és megparancsolta, hogy gyilkoljanak meg minden kétesztendős és annál fiatalabb gyermeket Betlehemben és annak egész környékén. Ezt a szörnyű királyi parancsot szó szerint végrehajtották. Katonái a gyermekek egyik részét karddal fejezték le, másokat a kőhöz csaptak, némelyeket lábbal tapostak el, megint másokat pedig kézzel fojtottak meg. És az anyák siralma és jaj-

veszékelése az égig ért: „Kiáltás hallatszott Rámában, nagy sírás és keserves jajgatás: Ráhel siratta fiait, és nem akart megvigasztalódni, mert nincsenek meg többé", amint meg is jövendöltetett (Jer 31, 15; Mt 2, 18). Ezt a sok ártatlan gyermek elleni bűntettet egy évvel Krisztus születése után, december 29-én követték el. Ez idő alatt Heródes kerestette az isteni Gyermeket is. Követelte Zakariástól a fiát, Jánost, természetesen azért, hogy megölje, mivel azt hitte, János az az új Király. Mivel pedig Zakariás nem adta ki Jánost, Heródes parancsára magát Zakariást ölték meg a templomban. Az istenfogadó Szent Simeon is gyilkosság áldozata lett volna, ha a Találkozás után hamarosan el nem költözik az Úrhoz. Miután lemészároltatta a betlehemi gyermekeket, Heródes a zsidó elöljárókra rontott, akik megmagyarázták neki, hol kell a Messiásnak megszületnie. Így ölte meg Hürkánosz főpapot és a Szanhedrin (Nagytanács) hetven vénjét. Így fejezték be gonoszul életüket mindazok, akik egyetértettek Heródessel abban, hogy az új Gyermek-Királyt meg kell ölni. Ezután megölte a saját fivérét, nővérét, feleségét és három saját fiát is. Végül őt magát is utolérte Isten büntetése: egész testében remegni kezdett, a lábai megduzzadtak, testének alsó része elüszkösödött, s a gennyből férgek kezdtek jönni, az orrjárata elzáródott, és elviselhetetlen bűz áradt belőle. Közvetlenül mielőt kilehelte lekét eszébe jutottak a bebörtönözött zsidok és hogy azok örülni fognak a halálának, ezért megparancsolta, hogy mindannyiukat gyilkolják meg. Így okádta ki embertelen lelkét ez a szörnyű uralkodó, és átadta azt az ördögnek örök tulajdonul.

2. Tiszteletreméltó Markellosz atya, a szíriai Apameából. A konstantinápolyi „Virrasztók" (Akoimétoszok / Neuszipajuscsih) monostorának igumenje (apátja). Nagy tisztánlátó, gyógyító és hatalmas csodatevő volt. Az angyalokkal beszélgetett, a démonokat könnyen legyőzte és elűzte. Halála után megjelent szent Lukianosz nevű szerzetestársának, és elmondta neki, hogy kérte Istent, vegye fel őt is hamarosan a mennyei Királyságba. Ez a szent és dicsőséges férfiú a 486. esztendőben hunyt el.

3. Tiszteletreméltó Sírásó Márk és Könnyhullató Teofilosz atyák. Kijevi barlangmonostori (Kijev-Pecserszkaja Lavra) szerzetesek. Szent Márk oly nagy kegyelmet kapott, hogy parancsolt a halottaknak, és azok engedelmeskedtek neki. „Várj még, testvér, holnapig, mert a sírod még nincsen kész" – üzente Márk egy elhunyt szerzetesnek, akit már meg is mostak és a temetési szertartást is elvégezték felette. És a szerzetes kinyitotta a szemét, s életben maradt a következő napig. Teofilosz szüntelenül sírt a bűnei miatt. Könnyeit egy edénybe gyűjtötte. Halála előtt megjelent neki egy angyal, és mutatott neki egy nagyobb edényt, amely tele volt könnyekkel. Azok Teofilosz könnyei voltak, amelyek a földre hullottak, vagy amelyeket letörölt a kezével, vagy amelyek megszáradtak az arcán. Így tudnak a mennyben minden könnyünkről és megőrzik azokat, miként a szabadulásért és üdvösségért vállalt minden kínunkat, fáradozásunkat és fohászunkat is. Az 11. században hunytak el ezen szent Isten-szolgák, és költöztek át Krisztus Királyságába.

Kiáltás hallatszott Rámában és nagy siralom,
S a kétségbeesett anyák Istenhez szálló fohásza.
A lemészárolt kisdedek a vérben feküdtek,
S felettük az anyák gyásztól sújtva keseregtek.
Dávid városa zokogott egész környékével együtt,
S az ég elborzadt az emberi gonosztett láttán;
Az ég és a föld elborzadt és megrendült,
Mikor az ártatlanok sikolya szállt át a levegőn.
Az Isten Fiának szánt halálos csapás
Egész súlyával az ártatlan gyermekekre hullt;
Krisztusnak parányi, tehetetlen kortársaira.
Rájuk rontottak a császár gonosz szolgái.
Ott, ahol az Isten angyalai énekeltek,
S a pásztorok Krisztus előtt alázattal leborultak,
Ott most patakokban folyt a vér.
Miért? Hogy Heródes legyen az első mindörökké!
Alighogy az örök Orvos a földön megjelent,
A föld feltárta a maga sebeit és bűneit,
Hogy lássék, az emberiség mennyire fertőzött,
S a mennyei gyógyszer mennyire szükséges:
Az Ő szenvedésének e parányi előhírnökeinek
Krisztus a Paradicsomot adta az örök vigasságul.

ELMÉLKEDÉS

Történet a Szeplőtelen Szűz Máriáról. Az Úr Jézust pénteki napon foganta méhében, miként a szenvedése is pénteken történt, és vasárnap szülte meg Őt. Vasárnapi napon mondta Isten, hogy legyen világosság (Ter 1, 3); vasárnapi napon hullott a manna az égből; ezen a napon született a Megváltó Úr, és ezen a napon keresztelkedett meg a Jordánban. Betlehemben élt abban az időben az idős Szalómé, aki József és Mária rokona volt. Ő nem tudta befogadni rokonait szállásra a saját házába, de látogatta őket a pásztorbarlangban. Amikor a Szentséges Szűz szeplőtelenül megszülte a Megváltó Urat, Szalómé eljött hozzá látogatóba, és elcsodálkozott, hogyan szülhetett egy ilyen fiatal szűz bábai segítség nélkül, ráadásul maga takarta pólyába a Gyermeket, és mindezek mellett talpon maradt. Amikor megmagyarázták Szalóménak, hogy ez a születés Istentől van és nem embertől, hogy romolatlan és fájdalommentes, s hogy a Szűzanya a szülés után is szűz maradt, miként a szülés előtt is az volt, Szalómé nem akarta ezt elhinni. Hanem Szalómé kinyújtotta kezét a Szeplőtelen Szűz teste felé, hogy a bá-

bák szokása szerint megvizsgálja, valóban így van-e. Hittlenségéért és vakmerőségéért azonban utolérte őt a büntetés: a keze megbénult és elszáradt. Nagyon megrémült az idős asszony a csodától, és elszomorodott az elszáradt keze miatt. Amikor azonban ezután a kezével megérintette az isteni Gyermeket, meggyógyult a keze, és olyan lett, mint amilyen azelőtt volt. Így hitt Szalómé a Szeplőtelen Szűz Mária szüzességében és Krisztus Istenségében.

Amikor pedig negyven nap elteltével, a szokás szerint, a Szeplőtelen Szűz a Gyermekkel a jeruzsálemi templomba ment, Zakariás főpap a szüzeknek (eladó lányoknak) kijelölt helyre állította őt. A farizeusok és a papok felháborodtak ezen, és át akarták őt vezetni az asszonyoknak kijelölt helyre, de a tisztánlátó Zakariás ezt nem engedte meg, állítva, hogy ő szűz, ámbár szült. Emiatt a zsidó elöljárók meggyűlölték Zakariást, és követelték Heródestől, hogy ölesse meg őt. Közvetlenül a templomból való távozás után az Istenszülő Józseffel együtt elhagyta Jeruzsálemet, s Názáretbe, majd onnan Egyiptomba ment.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem a szent főpapok és egyháztanítók mennyei gyülekezetét (karát):

1. hogyan hirdették buzgón az Evangéliumot, és hogyan pásztorolták Krisztus nyáját, hogyan erősítették meg az igaz hitet, és hogyan tiporták el az eretnekségeket,

2. hogyan ünnepelnek (ujjongnak) most Krisztus Királyságában, és hogyan segítenek minket imádságaikkal.

SZENTBESZÉD
A Szentséges Szűz Istenszülőről

„A te lelkedet is tőr (kard) járja át." (Lk 2, 35)

Ki hasonlítható egy kicsit is az Úrhoz a földi szenvedések türelmes elviselésében, ha nem az Ő Szentséges Istenanyja? Az agg Simeon, kit az ősz hajszálak úgy ékesítettek, mint fehér hattyút, prófétai módon előre látta az ő jövőbeli fájdalmait, és e fájdalmakat a lélek tőrrel (karddal) való átjárásához hasonlította. Egy kard járta át a lelkét, amikor az igazságos József kételkedett benne az áldott állapot idején; egy másik, amikor Egyiptomba kellett menekülnie Heródes kardja elől; egy harmadik, negyedik, tizedik és számtalan sokadik pedig akkor, amikor a zsidó elöljárók gyűlöletét és intrikáit szemlélte a Fia ellen, napról napra, az Ő prédikálásának és csodás működésének egész ideje alatt az emberek között. De a legélesebb kard akkor járta át a lelkét, amikor Fia és Ura Keresztje alatt állt. Ezt a kardot látta előre és jövendölte meg neki a szent agg Simeon. Magasztos és megható az ő hallgatása, amellyel mint egy függönnyel takarta el minden fájdalmát, szívének minden sebét. Az ő szeplőtelen szívében felhalmozódott számtalan fájdalom homályában az Istenbe vetett hit és remény, valamint az Isten iránti

odaadás kiolthatatlan mécsese világított. Felülmúlhatatlan az ő nemességében az Úr e szolgálóleánya! Ő tisztán látta önmagát az emberi üdvösség isteni tervében; olvasott a prófétáknál önmagáról; beszélgetett az angyalokkal – Isten hírnökeivel. Ezért mindent, ami érte őt, legyen az öröm vagy kín, tudta, hogy Istentől jön, így sem nem ujjongott az örömben, sem nem zúgolódott a kínban. Hanem hallgatott, és szívébe zárta mindezt, és elmélkedett rajta.

Ó, Szentséges Szűz Istenszülő, segíts nekünk is, hogy hozzád hasonlóan engedelmesek legyünk Isten akaratának. A te Fiadnak és az Úrnak teáltalad dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

DECEMBER 30.

1. Szent Aniszia (Aniszia) vértanú-szűz. Szalonikiben (Thesszalonikiben) született tekintélyes és gazdag szülőktől, és Krisztus hitében nevelkedett. Korán árvaságra jutott, és teljesen az Istenről való elmélkedésnek és az imádságnak szentelte magát a saját házában. Krisztus szerelmétől fellelkesülve gyakran mondogatta: „Ó, ifjúság hamis élete, mert vagy te viszel kísértésbe másokat, vagy téged visznek kísértésbe. Jobb az öregség, de ah, bánat fog el az idő hosszúsága miatt, amely elválaszt engem a mennyeiektől.” Ezután eladta minden vagyonát, szétosztotta a szegények (koldusok) között, ő maga pedig keze munkájából élt. Szigorú böjtöt tartott, igen keveset aludt, és szüntelenül könnyeket hullatott az imádságban. Amikor az álom erőt vett rajta, így szólt önmagához: „Veszélyes aludni, miközben az én ellenségem virraszt.” Abban az időben a gonosz Maximianus császár rendeletet adott ki, miszerint bárki megölhet egy keresztényt, ahol csak meglátja vagy találkozik vele, bírói tárgyalás és ítélet nélkül. Egy alkalommal ez a szent leány kiment az utcára, hogy a templomba menjen. Azon a napon a napisten pogány ünnepe volt. Egy katona meglátta az ő szépséges arcát, tisztátalan vággyal odalépett hozzá, és megkérdezte a nevét. Ő keresztet vetett magára, és így szólt hozzá: „Krisztus szolgálóleánya vagyok, és a templomba megyek.” Amikor a szemtelen katona közelebb lépett hozzá, és esztelenül beszélni kezdett hozzá, ő ellökte magát tőle, és arcul köpte őt. A katona ekkor kardjával a bordái alatt átdöfte őt. E szent szűz a 298. esztendőben szenvedett vértanúhalált, s a keresztények tisztelettel eltemették, Isten pedig a mennyei Királyságban a dicsőség koszorújával koronázta meg. Sírja fölé templomot emeltek.

2. Tiszteletreméltó konstantinápolyi Teodóra anya. Szerzetesnő és Új Szent Vaszilij (Vazul, lásd március 26.) engedelmes tanítványa. Halála után megjelent Szent Gergelynek, Szent Vazul tanítványának, és részletesen leírta neki mind a 20 légi vámhelyet — azokat a lelki akadályokat, amelyeken a léleknek át kell jutnia a mennyország felé vezető úton, míg végül Szent Vaszilij imádságainak segítségével be nem lé-pett az örök nyugodalomba. A 940. esztendő december 30-án költözött el az Úrhoz.

3. Szent Timon apostol. Egyike a hét diakónusnak (ApCsel 6, 5) és a hetven apostolnak. Miután az arábiai Batra püspökévé nevezték ki, hirdette az Evangéliumot, és sok kínzást szenvedett el a pogányoktól. Tűzbe vetették, de sértetlen maradt. Végül keresztre feszítve fejezte be földi életét, és átköltözött Krisztus Királyságába.

4. Tiszteletreméltó Kaiszareiai (Cezáreai) Teodóra anya. Miután számos aszketikus küzdelmet vitt véghez Szent Anna monostorában, békében hunyt el a 755. esztendőben.

5. Tiszteletreméltó Gedeon vértanú-szerzetes. Származása szerint görög, igen szegény szülőktől. Ifjúkorában erőszakkal muzulmán hitre (török hitre) térítették. Bűnbánatra ébredve az Athosz-hegyre (Szent Hegyre) menekült, ahol a Karakallou-monostorban felvette a szerzetesi rendet. Vágyva a Krisztusért vállalt vértanúságra, áldást vett lelkiatyjától, és elment arra a helyre, ahol egykor muzulmánná tették. Ott a törökök előtt nyilvánosan megvallotta Krisztus hitét, és hamis prófétának nevezve megvetette Mohamedet. A törökök megborotválták a fejét, háttal egy szamárra ültették, és végigvezették a városon. Ő azonban örvendezett ennek a Krisztusért elszenvedett gyalázatnak. Ezután fejszével levágták minden ujját a kezén és a lábán, miként egykor Perzsiai Szent Jakabnak (lásd november 27.), végül pedig egy emésztőgödörbe (illemhelyre) vetették, ahol átadta szent lelkét Istennek az 1818. esztendőben, a thrákiai Turnovóban. Csodatevő ereklyéi a Szent Apostolok-templomban nyugszanak Turnovo falujában, ereklyéinek egy része pedig a Karakallou-monostorban található.

Istenhez imádkozik a szent Aniszia,
Térden állva és könnyeit ontva:
– Ó, Jézusom, Istenem és Uram,
A halhatatlan élet Forrása,
A romolhatatlan kincsek Tárháza,
Segíts meg engem, Istenem, segíts meg,
Hogy mindhalálig szűz maradhassak,
Mint szűz leány költözhessek el,
És méltóvá válhassak a Te Királyságodra;
Adj nekem, Megváltóm, a Te kegyelmedből,
Hogy Teérted szenvedést vállalhassak,
Hogy Teérted feláldozhassam magam,
Vágyom áldozattá lenni az én Istenemnek,
Ó, segíts meg, hogy megtehessem, amit vágynék!
Isten meghallgatta Aniszia szüzet,
És megadta neki az Ő szent kegyelmét,
Hogy Őérte vértanúhalált halhasson.

Most a Paradicsomban a szent Aniszia
Mint csillag a csillagok között ragyog,
Mint angyal az angyalok között fénylik,
Imádkozva érettünk a halhatatlan Krisztushoz.

ELMÉLKEDÉS

Íme újabb két példa arra, hogyan segíti meg az irgalmas Isten a bajban azokat, akik hittel reménykednek Benne. A boldog Kaiszareiai (Cezáreai) Teodóra főnemesi házból született, és Szent Anna monostorába adták nevelésre. Teodóra ott nemcsak nevelkedett, hanem aszkéta küzdelmeket is végzett, készülve a szerzetesi rend felvételére. Leó Iszauriai (Izauri) császár azonban erőszakkal elhurcolta őt a monostorból, és eljegyezte egyik hadvezérével. Teodóra teljes lelkével tiltakozott a házasság ellen, de tehetetlen volt, mint a bárány a farkas mancsai között. Szívében szüntelenül bánkódott, és folyamatosan imádkozott Istenhez, hogy Isten ne hagyja el őt. És éppen a menyegző napján, amikor a vendégek lakomáztak, hirtelen hír érkezett a császárhoz, hogy a szkíták megtámadták a birodalmát. A császár megparancsolta ennek a hadvezérének, hogy azonnal induljon sereggel a szkíták ellen. A hadvezér elment, és többé nem tért vissza, mert elesett a háborúban. Így szabadult meg Isten segítségével Szent Teodóra, és mint tiszta szűz, ismét visszatért a monostorába, ahol szerzetessé lett, és szerzetesnőként híressé vált rendkívüli aszkézise által.

A másik példa. A „Virrasztók” (Akoimétoszok) monostorában egy ínséges esztendőben nagy hiány uralkodott. Szent Markellosz igumen egy nap szegényeket (koldusokat) fogadott és vendégelt meg, s az útra még pénzt is akart adni nekik. Megkérdezte Markellosz a monostor gazdasági vezetőjét (ökonómusát), hogy összesen menynyi pénz van. Az ökonómus így válaszolt: tíz ezüstpénz. Az igumen megparancsolta, hogy mind a tízet adja oda ezeknek a szegényeknek. Az ökonómus azonban nem adta oda mind a tízet, hanem csak kilencet, egyet pedig megtartott a monostor szükségleteire. És az ökonómus igen aggódott a monostorért, mert végső szükség uralkodott. Ekkor hirtelen meglátogatta a monostort egy gazdag ember, és 90 tálentum aranyat hozott az igumennek. Ekkor a tisztánlátó Markellosz magához hívatta az ökonómust, és így szólt hozzá: „Íme, Isten ezen kegyes ember által 100 tálentumot akart nekünk küldeni, de mivel te nem engedelmeskedtél nekem, és megtartottál egy ezüstpénzt, emiatt a mindent tápláló Gondviselő megfosztott minket tíz tálentumtól.”

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem az aszkéták, a szűz férfiak és szűz asszonyok mennyei gyülekezetét (karát), mégpedig:

1. hogyan mondtak le mindenről a Krisztus iránti szeretetből, és hogyan adták át magukat az önkéntes tűrésnek,

2. hogyan győzték le önmagukat, a világot és az ördögöt állhatatos türelemmel,

3. hogyan ünnepelnek (ujjongnak) most Krisztus Királyságában, és hogyan segítenek minket imádságaikkal.

SZENTBESZÉD

A szentek királyságáról

„De a Fölséges szentjei nyerik el a királyságot, és az országot örökké birtokolni fogják, örökkön-örökké." (Dán 7, 18)

A földi királyságokban megalázott és elnyomott szentek örökké uralkodni fognak a mennyei Királyságban. Utolsókként a földön, elsőkként fognak vigadni a mennyben. Éhezők, szomjazók, mezítlábasok és mezítelenek a múlandó birodalmakban, olyanok lesznek majd, mint a királyfiak: megelégítettek és királyi ruhákba öltöztetettek a nem múlandó királyságban. Idegenek a romlandó országokban, urak lesznek a saját birodalmukban, a romolhatatlan királyságban. Ez a legvégső királyság, és valójában az egyetlen, amelyet valóban királyságnak lehet nevezni. Minden más csupán múlandóság, ideiglenes iskola, csalás és hiábavalóság. A szentek örök királyságába a földön toboroznak polgárokat minden földi birodalomból és minden korszakból. Ők a Megváltó Krisztus fiai és leányai, az élő Isten gyermekei. Azok közülük, akik már átköltöztek ebből az életből a másiba, már most is uralkodnak, de az ő uralkodásuk teljes fényessége és nagysága még nem nyilatkozott ki. Ez Krisztusnak, az élők és holtak Bírájának második eljövetele után fog megmutatkozni. Akkor fog megmutatkozni a szentek királyságának teljes fényessége és minden nagysága. Ez a mi Krisztus Istenünk örök királysága. Ennek a királyságnak nem lesz sem felváltása, sem vége örökké és mindörökkön örökké.

Ó, Úr Jézus, a szentek királyságának Alkotója, könyörülj rajtunk, bűnösökön is, és készíts fel minket a Te szentjeid örökké tartó királyságára. Dicsőség és hála Neked mindörökké. Ámen.

DECEMBER 31.

1. Tiszteletreméltó Római Melánia anya. Rómában született kegyes és felettébb gazdag szülőktől. Szülei kényszerítésére házasságra lépett egy Apinianus nevű tekintélyes ifjúval. Miután megszülte második gyermekét, súlyosan megbetegedett, és

azt mondta férjének, hogy csak úgy fog felgyógyulni, ha a férfi megesküszik Isten előtt, hogy a jövőben úgy él vele, mint fivér a nővérével. A férj megfogadta ezt, s Melánia a lelki örömtől testileg is felgyógyult. Mivel Istennek úgy tetszett, hogy mindkét gyermeküket elvegye, elhatározták, hogy eladják minden vagyonukat, és szétosztják a szegények, a templomok és a monostorok között. Számos országot és várost beutaztak, vagyonukból mindenütt jót cselekedve. Meglátogatták a neves lelkiatyákat Felső- és Alsó-Egyiptomban (Miszirben), és sokat tanultak tőlük, s merítettek ihletet belőlük. Mindezen idő alatt Melánia szigorú böjtben, szívbéli imádságban és a Szentírás olvasásában élt aszkéta életet. Szokása volt, hogy minden esztendőben háromszor elolvasta a teljes Szentírást, az Ó- és az Újszövetséget. Férjével úgy élt, mint fivérével és aszkétatársával. Alexandriába érkezve áldást kaptak Szent Kürillosz (Cirill) pátriárkától. Ezután Jeruzsálembe mentek, és az Olajfák hegyén (Jeleon-hegyen) telepedtek le. Ott Melánia magányba (fogságba) vonult, s teljesen az Istenről való elmélkedésnek, a böjtnek és az imádságnak szentelte magát. És így élt tizennégy éven át. Azután kijött onnan, hogy másoknak szolgáljon az üdvösségre. Alapított egy férfi és egy női monostort. Rokona, a pogány Volusianus szenátor meghívására Konstantinápolyba ment, és Krisztus hitére térítette őt (amit maga a boldog Ágoston sem tudott véghezvinni). Ezután ismét visszatért az Olajfák hegyére, ahol elköltözött az Úrhoz a 439. esztendőben, életének ötvenhetedik évében.

2. Szent és igazságos József, Dávid király és Jakab, az Úr testvére. Krisztus Születése (Karácsony) utáni vasárnapon ünnepeltetnek. Dávid királyról, Isai (Jesse) fiáról mindent meg lehet tudni a Királyok könyveiből. Szent Jakabról lásd október 23. Az igazságos Józsefet az Evangélium „igaz embernek” nevezi (Mt 1, 19). Ezért adatott neki Istentől a Szentséges Szűz oltalmazásul, és ezért méltattatott nagy tisztességre az emberi üdvösség isteni tervében. Ámbár József Dávid királyi nemzetségéből származott, mégis szerény ács volt Názáretben. Életének nyolcvanadik évében fogadta be házába a Szentséges Szüzet a jeruzsálemi templomból, és száztizedik évében hunyt el.

3. Tiszteletreméltó Zótikosz vértanú-szerzetes, a Szegényápoló. Származása és rangja szerint is tekintélyes férfiú. Konstantinápolyba költözött, elvetett magától minden világit, és felvette a papiságot (szent rendet). Házat alapított a szegényeknek, s abban leprásokat (fertőzötteket) helyezett el, és szolgált nekik. Konstantin Nagy császár személyes ismerőse volt. Mivel a császártól kapott aranyat a leprásokra költötte, Konsztantiosz, Konstantin fia elfogatta őt, és egy vad öszvérhez kötöztette, amelyet addig hajszoltak, míg Szent Zótikosz a sebek következtében ki nem lehelte lelkét. A IV. században szenvedett vértanúhalált.

4. Boldog Teofilaktosz, ohridi érsek. Evriposz szigetén született, és Konstantinápolyban nevelkedett a kor legnevesebb tanítóinál. Mint a Nagy Egyház (Hagia Szofia) klerikusa, akarata ellenére választatott püspökké, és küldetett Ohridba, ahol körül-

belül huszonöt évet töltött el (mintegy 1082-től 1108-ig). Homatianosz ohridi érsek a „legbölcsebb érseknek" nevezi őt. Hatalmas világi és teológiai tudással, finom bizánci ízléssel megáldott, melankolikus és érzékeny emberként Teofilaktosz az ohridi szlávok között úgy érezte magát, mint egy barbárok közé vetett száműzött. Megírta mind a négy Evangélium és az Újszövetség más könyveinek magyarázatát (egzegetikáját). Szent Aranyszájú (János) után ez a legjobb ilyen jellegű mű, amelyet mind a mai napig nagy haszonnal olvasnak. Egyéb művei közül ismertek még a Levelei, valamint Ohridi Szent Kelemen élete. Időskorában Szent Teofilaktosz visszavonult Ohridból Szalonikibe, ahol – úgy vélik – bevégezte földi életét, és átköltözött a boldog örökkévalóságba.

A gazdag Melánia
sok arannyal bírt vala,
Krisztusért és az üdvösségért
a koldusoknak mind odaadta.
Az arany annyit ér, amennyire
bölcsen kereskednek véle,
S a mennyek országát
gyorsan megvásárolják érte.
Az imádkozó Melánia
szegénységben maradt,
Semmije sem volt e világon,
csak az élő Isten maga.
Arany nélkül is – az élő Istennel –
gazdaggá lőn a lelke:
Melánia mindig azt mondta:
maga az Isten is elég nekem!
A gyógyító Melánia
a kínokat orvosolta,
Utolsó leheletéig
az Istent dicsőítette.

ELMÉLKEDÉS

Mily bölcsen tudtak bánni a szent férfiak és szent asszonyok a gazdagsággal! Mily ügyesen vásároltak földi kincsekkel örök mennyei javakat! Ó, mily kevéssé, mily parányira értékelték a földi kincseket önmagukban! Mint a port és a füstöt! Amikor Szent Melánia meglátogatta a szent remeteatyákat Egyiptomban (Miszirben) azzal a szándékkal, hogy valamilyen pénzbeli segítséget nyújtson nekik, elképedt, látva a javak és a gazdagság iránti végső megvetésüket. Így látogatott meg egy Ephesztion nevű remetét is, és nem látott a kunyhójában semmi mást, mint egy gyékényszőnyeget, egy vizesedényt, kevés száraz kenyeret és egy sótartót. Előre tudva, hogy az aggastyán nem akar majd aranyat elfogadni tőle, megragadta az alkalmat, és a sótartóban lévő só alá rejtett néhány aranypénzt. Amikor azonban már visszaúton volt, meghallotta, hogy az aggastyán fut utána, és fennhangon kiáltja, hogy álljon meg. Ő megállt. Az aggastyán a tenyerében tartotta az aranyat, és Melánia felé nyújtva így szólt: „Nekem erre nincsen szükségem, vedd vissza a magadét!" Melánia azt mondta neki: „Ha neked nincsen rá szükséged, add oda másnak." „Ezen a helyen – válaszolta a remete – senkinek sincsen erre semmi szüksége." Amikor Melánia nem akarta visszavenni az aranyat,

az aggastyán meglendítette a kezét, és a folyóba vetette az aranypénzeket, majd visszatért a cellájába.

A konstantinápolyi pestis (döghalál) idején a császár megparancsolta, hogy minden fertőzöttet azonnal vessenek a tengerbe. Szent Zótikosz kivásárolta a fertőzötteket, a saját házába vitte, és ott ápolta őket. Amikor elfogyott a pénze, a császárhoz ment, és pénzt kért, hogy drága gyöngyöket vásároljon a császárnak. A császár adott neki, ő pedig abból a pénzből továbbra is megvásárolta a fertőzött embereket, és gondozta őket. Egy napon a császár megkérdezte Zótikosztól az ígért gyöngyöket, Zótikosz pedig elvezette őt, megmutatta neki a házában lévő fertőzött embereket, és így szólt: „Ezek, császár, az élő gyöngyök, amelyeket fáradozással és pénzzel szereztem a te üdvösségedre." A haragra lobbant császár halálra ítélte Zótikoszt. De Zótikosz átköltözött az örök életbe, a császár pedig itt maradt, hogy bűnhődjön és megbánja bűnét.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem a bűnbánó férfiak és bűnbánó asszonyok mennyei gyülekezetét (karát), mégpedig:

1.. hogyan vétkeztek tudatlanul vagy tudatosan Krisztus törvénye ellen,

2. hogyan tartottak bűnbánatot, hogyan javították meg életüket, és hogyan teljesítették be Krisztus törvényét,

3. hogyan ünnepelnek (ujjongnak) most Krisztus Királyságában, s hogyan segítenek minket imádságaikkal.

SZENTBESZÉD

a Bárány győzelméről

„Harcot indítanak a Bárány ellen, de a Bárány legyőzi őket." (Jel 17, 14)

Örvendezzünk, testvéreim, és vigadjunk a Bárány minden fenevad feletti győzelmén! Oroszlánokat, tigriseket, farkasokat, rókákat, hiénákat és kígyókat fog legyőzni a bárány! Ki hallott és látott valaha ilyet? A mi füleink hallották ezt, és a mi szemeink látták. A Bárány az Úr Krisztus, a fenevadak pedig az Ő összes látható és láthatatlan ellenségei. A Bárány a mi időnkben is győzelmeket arat, és a jövőben is, egészen a legutolsó napig, a Bárány fog győzedelmeskedni. Legyőzött, legyőz és le fog győzni minden fenevad természetű földi királyt és uralkodót, azok seregeit, zsoldosait, dicsőítőit és követőit. Ilyen erő lakozik Isten szelíd Bárányában. Ó, én szegény testvéreim, ne féljetek, ne rémüljetek meg, ne kételkedjetek: a legnagyobb Győztes a ti vezéretek, a ti segítőtök, a ti barátotok. Azért neveztetik Báránynak, hogy megtanítson minket olyanná vál-

ni, mint a bárányok: csendesekké, szelídekké, haragtalanokká, türelmesekké, akik készek a győzedelmes áldozatra, és odaadóan követik Pásztoruk akaratát. Amikor Isten a báránnyal van, a bárány erősebb a farkasnál, hatalmasabb az oroszlánnál, okosabb a kígyónál és a rókánál. Az igazságot azonban nem lehet megismerni, sem a végső győzelmet meglátni mindaddig, amíg mindkét világot számításba nem vesszük. Ó, testvéreim, amikor mindkét világot számításba vesszük, megismerjük az örök igazságot és a halhatatlan győzelmet. A Bárány győz, és egyedül csak a Bárány.

Ó, Úr Jézus, Királyok Királya, minden küzdelem és harc Győztese, Isten szelíd és irgalmas Báránya, tégy minket is győzedelmes bárányokká. Dicsőség és hála Neked mindörökké. Ámen.